

**UCHWAŁA NR XVII/172/19
RADY GMINY BOBROWNIKI**

z dnia 19 grudnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki
na lata 2017-2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z póź. zm.¹⁾) w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2018 r., poz 1398 z póź. zm.²⁾) na wniosek Wójta Gminy Bobrowniki

**Rada Gminy Bobrowniki
uchwala:**

§ 1. Przyjmuje się zaktualizowany Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXIV/385/17 z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bobrowniki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Bobrowniki

mgr inż. Adam Nocuń

¹⁾Przepis wprowadzający zmiany został opublikowany w Dz. U. Z 2019 r. poz. 1309, 1696, 1815

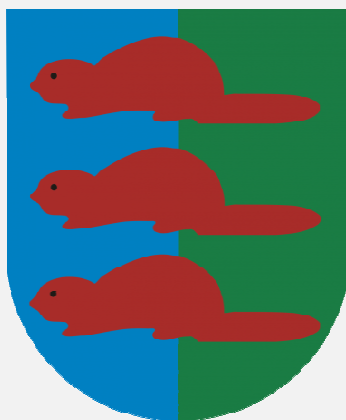
²⁾Przepis wprowadzający zmiany został opublikowany w Dz. U. Z 2018 r. poz. 730, 1696

Załącznik do uchwały Nr XVII/172/19

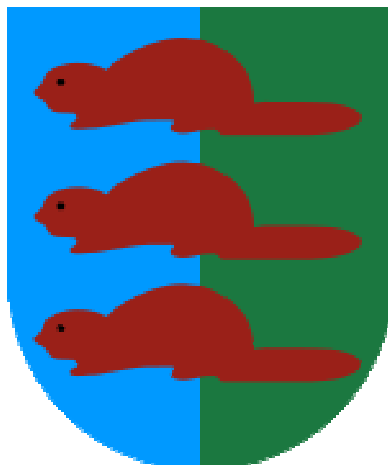
Rady Gminy Bobrowniki

z dnia 19 grudnia 2019 r.

Lokalny
Program
Rewitalizacji
dla Gminy Bobrowniki
na lata 2017-2023
(aktualizacja)

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym

**Gmina Bobrowniki
ul. Gminna 8
42-583 Bobrowniki**

**Ecogreen
Pomerania**

**Ecogreen Pomerania Sp. z o.o.
ul. Jagiellońska 20-21
70-363 Szczecin
e-mail: biuro@ecogreen.biz**

Spis treści

1. Zakres pojęciowy	5
2. Wstęp.....	7
3. Kontekst strategiczny <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023</i>	11
3.1. Rewitalizacja w krajowych dokumentach strategicznych	11
3.2. Rewitalizacja w Regionalnym Programie Operacyjnym.....	13
4. Analiza uwarunkowań lokalizacyjnych Gminy Bobrowniki.....	16
5. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w Gminie Bobrowniki oraz charakter potrzeb rewitalizacyjnych	20
5.1. Analiza sfery społecznej Gminy.....	23
5.2. Analiza sfery gospodarczej Gminy	53
5.3. Analiza sfery technicznej Gminy	61
5.4. Analiza sfery przestrzenno-środowiskowej Gminy.....	68
5.5. Analiza sfery środowiskowej Gminy	78
6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w Gminie Bobrowniki	86
6.1. Podsumowanie analizy wyłaniającej obszar zdegradowany	86
6.2. Obszar zdegradowany w Gminie Bobrowniki	90
7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji w Gminie Bobrowniki	92
7.1. Partycypacja społeczna w procesie wyznaczania obszaru oraz potrzeb rewitalizacyjnych ..	92
7.2. Zasięg obszaru rewitalizacji w Gminie Bobrowniki oraz identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	102
8. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	105
9. Cele rewitalizacji.....	119
9.1. Cele rewitalizacji oraz wynikające z nich kierunki działań rewitalizacyjnych	119
10. Wizja obszaru rewitalizacji	127
11. Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi	129
12. Planowane projekty rewitalizacyjne.....	133
12.1. Harmonogram realizacji projektu.....	154
12.2. Ramy finansowe.....	156
13. Komplementarność procesu rewitalizacji.....	158
13.1. Komplementarność przestrzenna.....	158
13.2. Komplementarność problemowa.....	159
13.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	164

13.4. Komplementarność międzyokresowa.....	165
13.5. Komplementarność źródeł finansowania	167
14. System zarządzania, monitoringu i oceny <i>Programu</i>	168
14.1. System zarządzania	168
14.2. Monitoring i ocena programu.....	169
15. Proces włączania mieszkańców oraz przedstawicieli środowisk publicznych, gospodarczych i społecznych Gminy Bobrowniki do prac nad <i>Lokalnym Programem Rewitalizacji</i>	177
15.1. Interesariusze rewitalizacji	177
15.2. Terminy i formy konsultacji oraz sposób informowania.....	178
15.3. Przedmiot konsultacji	179
15.4. Udział interesariuszy rewitalizacji w procesie wdrażania i monitorowania <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki</i>	189
16. Ocena oddziaływania na środowisko	190

1. Zakres pojęciowy

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia, obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym popartowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Gminy, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej,

Projekt rewitalizacyjny to projekt wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiórczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

2. Wstęp

Przemiany społeczno-gospodarcze ostatniego ćwierćwiecza wygenerowały w wielu gminach w Polsce liczne problemy o podłożu społecznym, gospodarczym oraz technicznym. W województwie śląskim powyższe problemy zintensyfikowane zostały przez długotrwałą działalność przemysłu, która dodatkowo negatywnie wpłynęła na stan środowiska naturalnego. Poważnym wyzwaniem rozwojowym dla całego regionu śląskiego jest więc uzdrowienie relacji społecznych oraz nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym i poprzemysłowym poprzez wzmacnianie funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i kulturalnych. Działania rewitalizacyjne w efekcie mają sprzyjać poprawie jakości życia mieszkańców. Podstawą do ich prowadzenia jest program rewitalizacji.

Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.* program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zamierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Jest on podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych. Objęcie obszaru zdegradowanego programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez narzędzia dedykowane rewitalizacji - programy unijne oraz instrumenty krajowe.

Niniejszy dokument *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023* (LPR) stanowi aktualizację dokumentu przyjętego Uchwałą XXXIV/385/17 Rady Gminy Bobrowniki z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023.

Przygotowana aktualizacja *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023* została opracowana w oparciu o *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. W procesie przygotowywania i realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023* oraz jego aktualizacji fundamentem wszelkich działań była szeroka współpraca z mieszkańcami Gminy. W rozdziale 15. Proces włączania mieszkańców oraz przedstawicieli środowisk

publicznych, gospodarczych i społecznych Gminy Bobrowniki do prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, przedstawiono proces uspołeczniania rewitalizacji na etapie aktualizacji niniejszego dokumentu. W związku z tym, program rewitalizacji posiada zintegrowany oraz wieloaspektowy charakter. Działania rewitalizacyjne są skoncentrowane i przeprowadzane na obszarze kryzysowym, który zidentyfikowany został na podstawie przeprowadzonej diagnozy sfer gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz pogłębionej diagnozy społecznej, ujawniającej największe nasilenie niepożądanych zjawisk na terenie Gminy. W sposób kompleksowy rozwiązują kluczowe problemy, które według diagnozy najbardziej przyczyniają się do powstania i trwania kryzysu danego obszaru i nie pomijają kontekstu społecznego, ekonomicznego czy też środowiskowego.

Aktualizacja *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023* została sporządzona w świetle obowiązujących zasad planowania rewitalizacji:

komplementarność

program dopełnia się w przestrzeni gminy, działaniach sektorowych, posiada efektywny system zarządzania rewitalizacją oraz analizę dotychczasowych działań Gminy i ocenę skuteczności, a formy finansowania łączą się i uzupełniają

koncentracja

obszar rewitalizacji obejmuje tereny nie większe niż 20% powierzchni Gminy i jest zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców oraz dotknięty jest szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych

kompleksowość

program integruje działania finansowe z różnych źródeł oraz ujmuje wszystkie aspekty związane z obszarem rewitalizacji i jego otoczeniem (społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe)

partnerstwo i partycypacja

w pracy nad programem partnerami są przedstawiciele wszystkich zainteresowanych środowisk, zarówno na etapie tworzenia, oceny i zarządzania projektem

W ramach przygotowania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji *dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023* dokonano w głównej mierze:

- weryfikacji badań diagnostycznych przy wykorzystaniu danych statystycznych z 2018 r. pod kątem zapewnienia kompleksowej charakterystyki obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- weryfikacji granic obszaru rewitalizacji pod kątem spełnienia brzegowych kryteriów (ludnościowych i obszarowych) zgodnie z wytycznymi MR,
- weryfikacji, uszczegółowienia projektów rewitalizacyjnych pod kątem ich zakresu, kosztów i terminów realizacji oraz dodania nowych projektów.

Aktualizacja *Lokalnego Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023* zawiera kluczowe elementy:

- opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy,
- diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych,
- zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji,
- pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji,
- wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji – planowany efekt rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk,
- lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji,
- szacunkowe ramy finansowe LPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji,
- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji,
- opis struktury zarządzania realizacją LPR,

- system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

3. Kontekst strategiczny *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023*

3.1. Rewitalizacja w krajowych dokumentach strategicznych

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Rewitalizacja jest rozumiana jako wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Wyznaczanie obszarów zdegradowanych ma na celu wskazanie priorytetów i miejsc koncentracji działań rewitalizacyjnych. Takie ukierunkowanie działań rewitalizacyjnych może zostać osiągnięte poprzez synchronizację i koordynację polityk, instrumentów i podmiotów, co przełoży się na osiągnięcie założonych przemian w obrębie obszarów kryzysowych. Powyższe założenia są podstawą prac ustawowych w zakresie rewitalizacji oraz elementem *Wytycznych w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych - perspektywa finansowa 2014-2020*, które umożliwiają prowadzenie działań rewitalizacyjnych tak, aby był to proces kompleksowy, wewnętrznie spójny i skoordynowany.

Finansowanie działań w ramach Narodowego Planu Rewitalizacji będzie pochodzić z następujących źródeł, dedykowanych w całości lub częściowo celom rewitalizacji:

- środki publiczne wspólnotowe (Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne: EFRR, EFS i Fundusz Spójności, w ramach programów regionalnych i krajowych, w tym także sukcesywne zasilanie środkami pochodzącymi ze spłaty pożyczek udzielonych w ramach instrumentu Jessica).

Na podstawie Umowy Partnerstwa określone zostały cele tematyczne oraz priorytety inwestycyjne o kluczowym oraz uzupełniającym znaczeniu dla rewitalizacji. Kluczowymi priorytetami są:

Cel Tematyczny 3: Wzmacnianie konkurencyjności MŚP:

3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Cel Tematyczny 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach:

- 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania OZE w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym,
- 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cel Tematyczny 6: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami:

- 6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,
- 6.5. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszanie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu.

Cel Tematyczny 8: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników:

- 8.2. Wspieranie rozwoju przyjaznego dla zatrudnienia poprzez rozwój potencjałów endogenicznych jako elementu strategii terytorialnej dla obszarów ze specyficznymi potrzebami, łącznie z przekształceniem upadających regionów przemysłowych oraz działaniami na rzecz zwiększania dostępności i rozwoju zasobów naturalnych i kulturowych,
- 8.5. Zapewnienie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,
- 8.7. Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Cel Tematyczny 9: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem:

9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych,

9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich ,

9.4. Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności,

9.7. Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.

Działania w zakresie spraw społecznych będą ponadto regulowane wytycznymi horyzontalnymi dotyczącymi Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarach działania na rzecz poprawy zatrudnienia, aktywnej integracji społecznej, promocji przedsiębiorczości oraz rozwoju usług społecznych ogólnego interesu.

- środki publiczne krajowe - istniejące instrumenty i źródła (poprzez terytorialne profilowanie - ukierunkowanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m. in. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa, itd.) oraz sukcesywnie tworzonych nowych (w tym obejmujących instrumenty inżynierii finansowej). Najważniejsze instrumenty zidentyfikowane na obecnym etapie dotyczą: instrumentów z zakresu efektywności energetycznej, ochrony środowiska i niskoemisyjności, instrumentów wsparcia mieszkalnictwa (termomodernizacyjne i remontowe), instrumentów z zakresu integracji i aktywizacji społecznej oraz zawodowej (pomocy społecznej, wsparcia współpracy z sektorem pozarządowym, zatrudnienia i instytucji rynku pracy, ekonomii społecznej).
- środki prywatne - m. in. poprzez tworzenie zachęt do inwestowania na obszarach zdegradowanych oraz poprzez upowszechnienie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

3.2. Rewitalizacja w Regionalnym Programie Operacyjnym

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO WSL 2014-2020) jest jednym z instrumentów realizacji Umowy Partnerstwa, która jest

dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych w Polsce w latach 2014-2020. W perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020 rewitalizacja jest jednym z obszarów szczególnej uwagi i koncentracji działań. Doświadczenia w zakresie rewitalizacji tych obszarów wskazują na konieczność intensyfikacji interwencji oraz integracji podejmowanych działań w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w celu osiągnięcia maksymalnych korzyści realizowanych projektów. Postrzeganie rewitalizacji jako kompleksowego i skoncentrowanego pakietu jest istotnym elementem całościowej polityki rozwoju.

W ramach EFRR główny ciężar wsparcia procesu rewitalizacji został położony na priorytet inwestycyjny *9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*. Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 są to działania:

- 10.3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- 10.4. Poprawa stanu środowiska miejskiego.

Realizacja priorytetu inwestycyjnego *9b* przyczyni się do zwiększenia aktywizacji społeczno-gospodarczej ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny. Wsparcie pozwoli na włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane dzięki kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, a podejmowane działania przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców i ożywienia gospodarczego oraz społecznego. W rezultacie ograniczone zostanie ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych obszarach.

Cała alokacja została przydzielona na wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z programów rewitalizacji pozytywnie ocenionych przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego. Projekty te będą musiały wspierać działania społeczne realizowane za pomocą Europejskiego Funduszu Społecznego. W zakresie interwencji EFS kluczowe dla zapewnienia komplementarności podejmowanych działań są dwa priorytety inwestycyjne. Jednym z nich jest priorytet *9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie*. Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi

Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 są to poddziałania:

- 9.1.1. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
- 9.1.2. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - Regionalne Inwestycje Terytorialne,
- 9.1.3. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - Obszary Strategicznej Interwencji.

Realizacja priorytetu inwestycyjnego 9i spowoduje wzrost zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Drugim priorytetem jest 9iv: *Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.* Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 są to poddziałania:

- 9.2.1. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
- 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - Regionalne Inwestycje Terytorialne
- 9.2.3. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - Obszary Strategicznej Interwencji

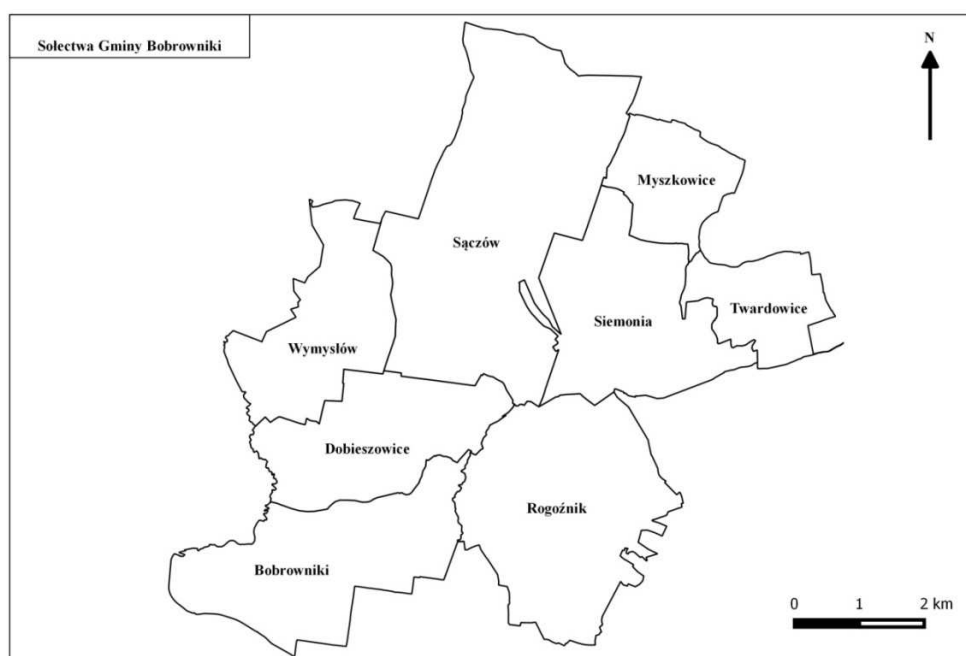
Realizacja priorytetu inwestycyjnego 9iv ułatwi dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

4. Analiza uwarunkowań lokalizacyjnych Gminy Bobrowniki

Gmina Bobrowniki jest gminą wiejską, położoną w południowej Polsce, w centralnej części województwa śląskiego, w zachodniej części powiatu będzińskiego, na obszarze Zagłębia Dąbrowskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 51,3 km² i sąsiaduje z gminami: Mierzęcice, Ożarówce, Piekary Śląskie, Psary, Świerklaniec oraz Wojkowice. Gmina Bobrowniki położna jest w bliskim sąsiedztwie większych miast (Bytom – ok. 15 km, Katowice – ok. 25 km). W jej skład wchodzi 8 sołectw:

- Bobrowniki,
- Dobieszowice,
- Myszkowice,
- Rogoźnik,
- Sączów,
- Siemonia,
- Twardowice,
- Wymysłów¹.

Rycina 1. Podział na sołectwa Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

¹ Strona internetowa Urzędu Gminy w Bobrownikach, www.bobrowniki.pl (dostęp: 16.09.2019)

W pobliżu Gminy Bobrowniki zlokalizowany jest Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice-Pyrzowice. Przez Gminę przebiega również autostrada A1, leżąca w ciągu międzynarodowej trasy E75 oraz Droga Krajowa nr 78 łącząca województwa śląskie i świętokrzyskie.

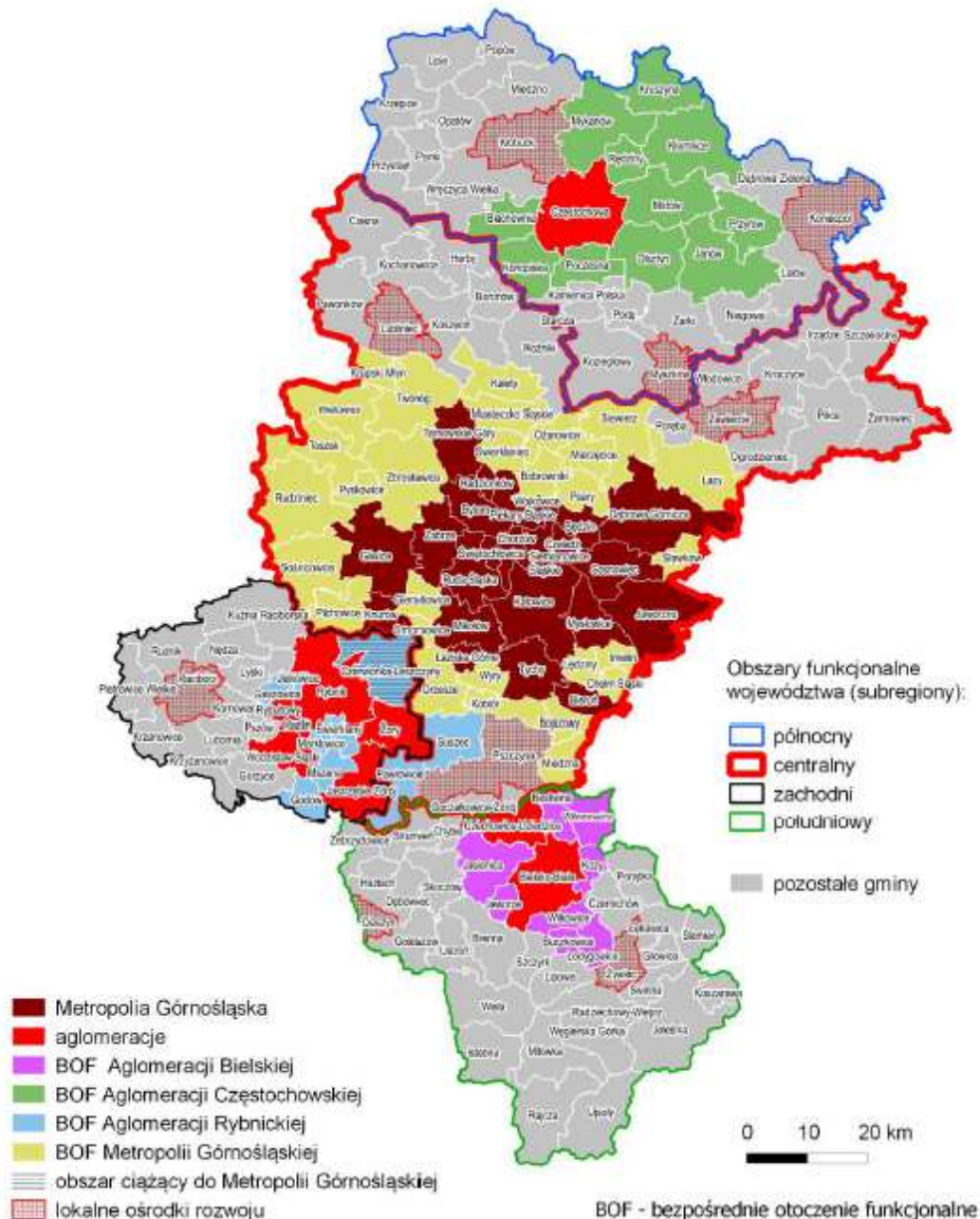

Rycina 2. Umiejscowienie Gminy Bobrowniki przy najważniejszych krajowych ciągach komunikacyjnych oraz Międzynarodowym Porcie Lotniczym w Pyrzowicach

Źródło: www.maps.google.com

Na terenie województwa śląskiego wyznaczone zostały cztery subregiony: Centralny, Północny, Południowy i Zachodni. Miasta i gminy włączone w odpowiednie subregiony powiązane są ze sobą funkcjonalnie, gospodarczo oraz społeczno-historycznie. Gmina Bobrowniki objęta jest granicami Bezpośredniego Obszaru Funkcjonalnego (BOF) Metropolii

Górnośląskiej, która jest obszarem wsparcia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Subregionu Centralnego².

Rycina 3. Umiejscowienie Gminy Bobrowniki na tle obszarów funkcjonalnych województwa śląskiego

Źródło: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

² Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Gliwice, sierpień 2015

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002), Gmina Bobrowniki położona jest na pograniczu dwóch Makroregionów: Wyżyny Śląskiej (mezoregion: Garb Tarnogórski) oraz Niziny Śląskiej (mezoregion: Równina Opolska)³.

Rycina 4. Umiejscowienie Gminy Bobrowniki na tle jednostek geograficznych Polskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.pl

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024

5. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w Gminie Bobrowniki oraz charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Niezbędnym elementem procesu rewitalizacji jest diagnoza, czyli identyfikacja sytuacji kryzysowej w Gminie w sferach: społecznej oraz gospodarczej, technicznej, środowiskowej lub funkcjonalno-przestrzennej. Poprawnie przeprowadzona diagnoza prowadzi do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a w konsekwencji pozwala określić obszar rewitalizacji. O występowaniu negatywnych zjawisk w każdej ze sfer może świadczyć zarówno odbiegający od średniej poziom danego wskaźnika, ale też i jego gwałtowne pogorszenie w krótkim czasie. W tym celu przeprowadzone zostały analizy ilościowe, które przedstawiają wymiar oraz dynamikę badanych zjawisk, a także badania kwestionariuszowe i konsultacje społeczne, polegające na zasięgnięciu opinii mieszkańców.

Analizy ilościowe zawarte w tym rozdziale mają charakter porównawczy i ilustrują sytuację wewnętrzną Gminy Bobrowniki we wszystkich pięciu sferach. Aby dokładnie zbadać sytuację wewnętrzną Gminy Bobrowniki zebrano i przeanalizowano dane dla najmniejszych spójnych jednostek urbanistycznych - sołectw Gminy Bobrowniki. Podział taki został zaprezentowany przedstawicielom Urzędu Gminy w Bobrownikach i zatwierdzony przez nich. W trakcie prac diagnostycznych korzystano z danych statystycznych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS) oraz danych administracyjnych z Urzędu Gminy w Bobrownikach oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrownikach.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono zestawienie kryteriów – wskaźników wpisujących się w zakres diagnozowania oraz delimitacji. Do obszaru każdej jednostki analitycznej Gminy (sołectwa) przypisano określone dane wskaźnikowe i odniesiono je do średniej wyznaczonej dla całej Gminy Bobrowniki.

W procesie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Bobrowniki posłużono się wskaźnikami o charakterze ilościowym i jakościowym. Część wskaźników została przedstawiona w sposób względny, to znaczy poprzez przyrównanie ich do danych, dotyczących 100 mieszkańców danej jednostki podziału Gminy. Dzięki takiej metodologii możliwe było przedstawienie wartości uwzględniających różnice w liczbie ludności poszczególnych jednostek. Natomiast część wskaźników (jakościowe) przyrównano do danych, pozwalających na określenie natężenia zjawisk kryzysowych na terenie całej Gminy. Wszystkie uzyskane dane dotyczą 2018 r. (stan na 31 XII) i odnoszą się do pięciu sfer:

- sfery społecznej,
- sfery gospodarczej,
- sfery przestrzenno-funkcjonalnej,
- sfery technicznej,
- sfery środowiskowej.

Wykorzystane wskaźniki w podziale na sfery zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników wykorzystanych w diagnozie obszaru zdegradowanego Gminy Bobrowniki

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych
Sfera społeczna		
W1	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	Urząd Gminy w Bobrownikach
W2	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Urząd Gminy w Bobrownikach
W3	Odsetek liczby kobiet powyżej 60 r. ż.	Urząd Gminy w Bobrownikach
W4	Wskaźnik starzenia się	Urząd Gminy w Bobrownikach
W5	Saldo migracji wewnętrznych	Urząd Gminy w Bobrownikach
W6	Przyrost naturalny	Urząd Gminy w Bobrownikach
W7	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	OPS w Bobrownikach
W8	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców	OPS w Bobrownikach
W9	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców	OPS w Bobrownikach
W10	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	OPS w Bobrownikach
W11	Liczba Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	OPS w Bobrownikach
W12	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Bobrownikach
Sfera gospodarcza		

W13	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	REGON
W14	Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	REGON
W15	Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	REGON
Sfera techniczna		
W16	Liczba przyłączy wodociągowych na 100 budynków mieszkalnych i gospodarczych	Urząd Gminy w Bobrownikach
W17	Udział dróg gruntowych w drogach gminnych [%]	Urząd Gminy w Bobrownikach
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
W18	Gęstość zaludnienia	Urząd Gminy w Bobrownikach
W19	Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Bobrownikach
Sfera środowiskowa		
W20	Powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy	Urząd Gminy w Bobrownikach
W21	Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy	Urząd Gminy w Bobrownikach

Źródło: opracowanie własne

Następnie wszystkie wartości przyrównane zostały do średniej wartości dla Gminy. Na kartogramach przedstawiono kolorem obszary sołectw, w których zdiagnozowano wartości mniej korzystne niż średnia dla Gminy. Do każdego wskaźnika przedstawiono opis przyczyn stanu kryzysowego.

Dla powyżej wymienionych wskaźników zastosowano następującą skalę ocen:

- wartości mniej korzystne od średniej dla Gminy Bobrowniki, przekraczające jednocześnie wartości odchylenia standardowego – w tabelach i na rycinach oznaczono kolorem czerwonym jako duże nasilenie zjawisk kryzysowych,
- wartości mniej korzystne od średniej dla Gminy Bobrowniki, nie przekraczające jednocześnie wartości odchylenia standardowego – w tabelach i na rycinach oznaczono kolorem pomarańczowym jako średnie nasilenie zjawisk kryzysowych,
- wartości korzystniejsze niż średnia dla Gminy Bobrowniki – w tabelach i na rycinach oznaczono kolorem zielonym jako niskie nasilenie zjawisk kryzysowych.

Do analizy procesów starzenia się mieszkańców Gminy Bobrowniki, posłużono się klasycznym wskaźnikiem starzenia się obliczanym wg wzoru:

$$W=(A+B)/(C/100)$$

gdzie:

W – wartość wskaźnika,

A – liczba kobiet w wieku 60 lat i więcej,

B – liczba mężczyzn w wieku 65 lat i więcej,

C – liczba ludności w wieku 0-18 lat.

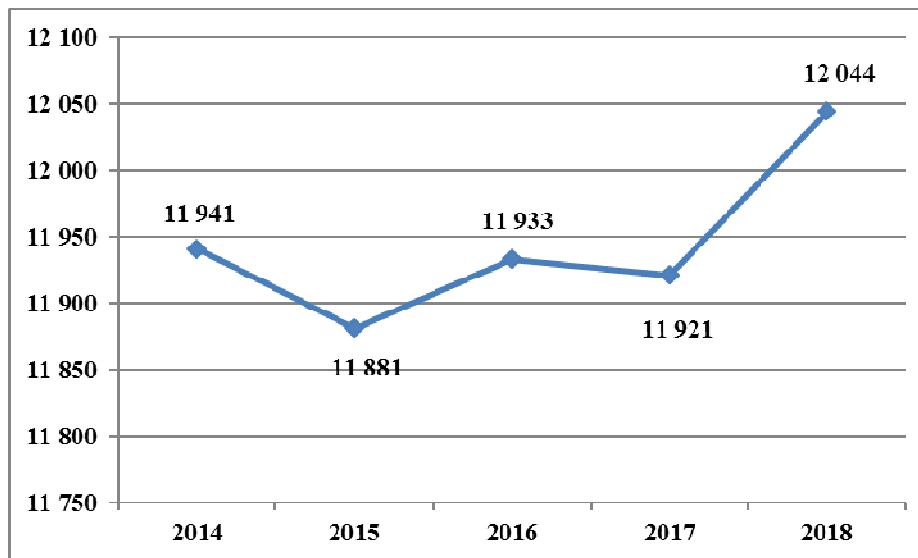
Dla każdej analizowanej sfery sporządzone zostało podsumowanie wskaźników w formie tabelarycznej, którego celem było wskazanie tych obszarów degradacji, które spełniają kryterium występowania negatywnych zjawisk w danej sferze.

Tęm dla diagnozy zróżnicowania zjawisk w obrębie Gminy Bobrowniki są również wskaźniki dla powiatu sochaczewskiego i województwa mazowieckiego, które zostały zaczerpnięte z Bazy Danych Lokalnych GUS. Pozwala to na określenie, czy dany problem jest istotny lub wyróżniający dla Gminy Bobrowniki.

5.1. Analiza sfery społecznej Gminy

Struktura demograficzna

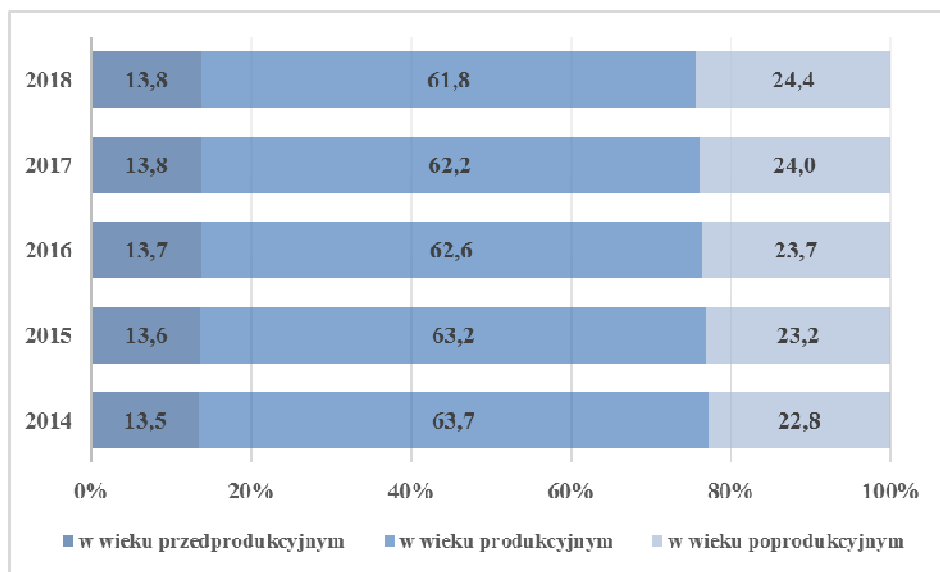
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2018 r. liczba ludności w Gminie Bobrowniki wynosiła 12 044 osób, co stanowiło 8,1% ludności powiatu będzińskiego i 0,3% ludności województwa śląskiego. Liczba mieszkańców w ostatnich latach waha się, niemniej jednak nie można jednoznacznie wskazać tendencji malejącej czy rosnącej.

Rycina 5. Zmiana liczby ludności w Gminie Bobrowniki w latach 2014-2018

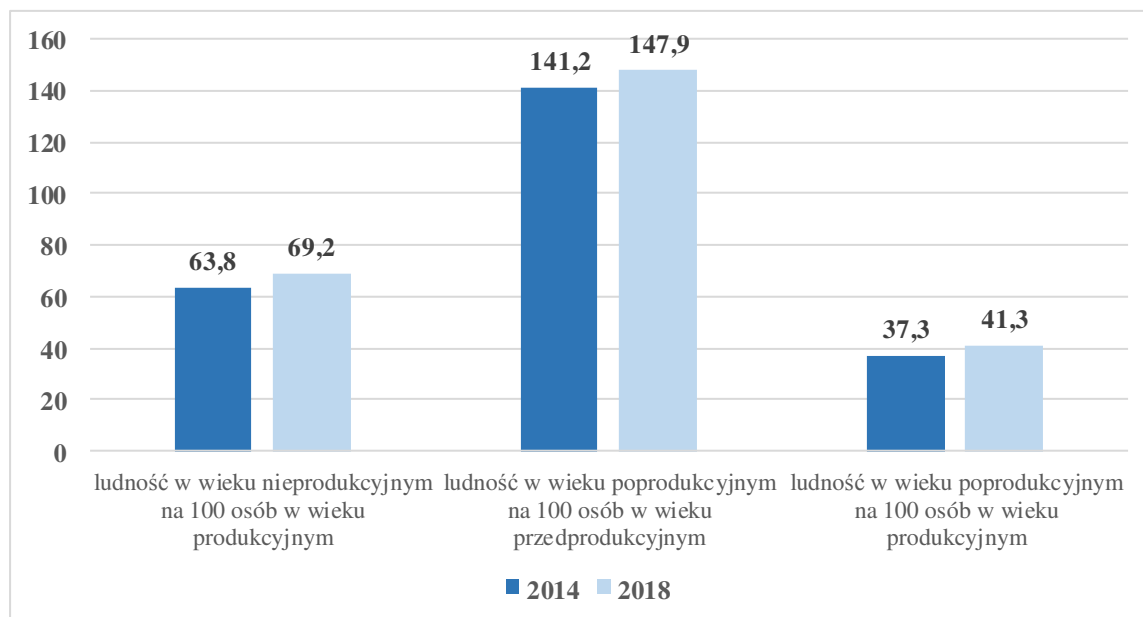
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Procentowy udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w roku 2018 r. wynosił 13,8%, a w wieku poprodukcyjnym 24,4%. Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 61,8% wszystkich mieszkańców Gminy. Liczby te na przestrzeni ostatnich 5 lat analizy nie uległy znacznym odchyleniom. Od 2014 r. odnotowuje się natomiast systematyczne zmniejszanie się udziału osób w wieku produkcyjnym na rzecz udziału osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na postępujące starzenie się społeczeństwa. Trend ten utrzymuje się w całej Polsce od kilku lat. Poniższa rycina przedstawia procentową strukturę ludności w poszczególnych przedziałach ekonomicznych w latach 2014-2018.

Rycina 6. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Bobrowniki w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rycina 7. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Bobrowniki w 2014 r. i 2018 r.

W ogólnej liczbie mieszkańców w Gminie Bobrowniki w 2018 r. 13,8% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, zaś 24,4% osoby w wieku poprodukcyjnym oraz 61,8% - w produkcyjnym. Przekłada się to na niekorzystne i pogarszające się wskaźniki obciążenia demograficznego.

W porównaniu do województwa mazowieckiego i powiatu sochaczewskiego, w Gminie Bobrowniki w 2017 r. odnotowano najniższą wartość liczby urodzeń na 1000 mieszkańców (8,03), wyższą zaś wartość liczby zgonów na 1000 mieszkańców w odniesieniu do wartości województwa śląskiego, ale niższą dla powiatu będzińskiego (13,12). Wymienione wskaźniki przyczyniły się do ujemnego przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców, którego wartość w 2017 r. wyniosła -5,10 i była niższa niż wartości dla województwa śląskiego (-1,41) i powiatu będzińskiego (-4,86). Ujemny przyrost naturalny utrzymuje się w Gminie od 2003 r. Tym samym sytuacja ta jest związana z długotrwałym i postępującym procesem starzenia się lokalnego społeczeństwa.

Tabela 2. Zestawienie liczby urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego w Gminie Bobrowniki, powiecie sochaczewskim i województwie mazowieckim w 2017 r.

Jednostka samorządowa	Liczba urodzeń na 1000 mieszkańców	Liczba zgonów na 1000 mieszkańców	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
Województwo śląskie	9,88	11,29	-1,41
Powiat będziński	8,28	13,14	-4,86
Gmina Bobrowniki	8,03	13,12	-5,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Sytuacja demograficzna Gminy Bobrowniki w podziale na jednostki analityczne została zdiagnozowana w wymiarze 6 wskaźników: odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, odsetek liczby kobiet powyżej 60 r. ż., wskaźnik starzenia się, saldo migracji wewnętrznych oraz przyrost naturalny

Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (W1)

Sytuacja demograficzna Gminy Bobrowniki została zdiagnozowana w wymiarze wskaźnika – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, obejmującej grupę kobiet i mężczyzn w wieku poniżej 18 lat. Wskaźnik ten dla wyżej wskazanych grup osób w wieku przedprodukcyjnym odzwierciedla różną sytuację w poszczególnych jednostkach pomocniczych Gminy Bobrowniki.

Tabela 3. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym
1	Bobrowniki	3084	521	16,9
2	Dobieszowice	1910	328	17,2
3	Myszkowice	453	80	17,7
4	Rogoźnik	2982	497	16,7
5	Sączów	1358	224	16,5
6	Siemonia	962	178	18,5
7	Twardowice	423	76	18,0
8	Wymysłów	656	111	16,9
Ogółem dla Gminy		11828	2015	17,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

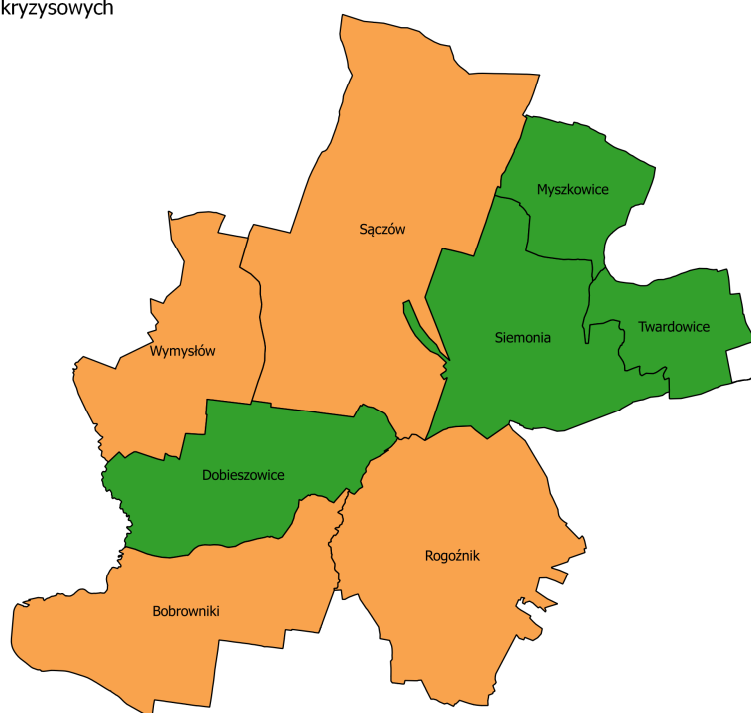

Najmniejszy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkuje jednostki Sączów (16,5 os./100 mieszkańców), Rogoźnik (16,7 os./100 mieszkańców), Bobrowniki (16,9 os./100 mieszkańców) i Wymysłów (16,9 os./100 mieszkańców).

Najkorzystniejsza sytuacja pod względem analizowanego wskaźnika występuje w 4 jednostkach. Najwyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym występuje w jednostkach pomocniczej Siemonia (18,5 os./100 mieszkańców), Twardowice (18,0 os./100 mieszkańców), Myszkowice (17,7 os./100 mieszkańców) i Dobieszowice (17,2 os./100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 8. Wartość wskaźnika – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (W2)

Ważnym wskaźnikiem obrazującym strukturę demograficzną w Gminie Bobrowniki jest odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, obejmujący grupę kobiet w wieku powyżej 60 lat oraz mężczyzn w wieku powyżej 65 lat.

Tabela 4. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym
1	Bobrowniki	3084	788	25,6
2	Dobieszowice	1910	555	29,1
3	Myszkowice	453	107	23,6
4	Rogoźnik	2982	778	26,1
5	Sączów	1358	354	26,1
6	Siemonia	962	257	26,7
7	Twardowice	423	106	25,1
8	Wymysłów	656	149	22,7
Ogółem dla Gminy		11828	3094	26,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

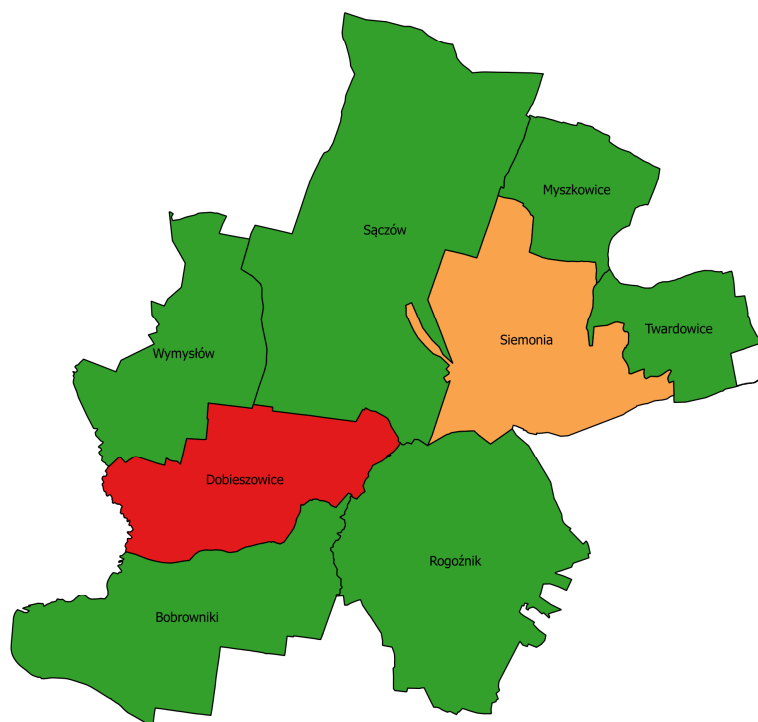
W obrębie całej Gminy 26,2% ludności stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. W Gminie Bobrowniki najwyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym charakteryzuje jednostki Dobieszowice (29,1 os./100 mieszkańców) i Siemonia (26,7 os./100 mieszkańców), wartości te najbardziej odbiegają od wartości liczonej dla całej Gminy (26,2 os./100 mieszkańców). Tym samym wartości te świadczą o postępującym procesie starzenia się lokalnej społeczności

Korzystna z punktu widzenia demograficznego sytuacja pod względem wartości wskaźnika występuje w 6 jednostkach analitycznych m. in. Wymysłów (22,7 os./100 mieszkańców), Myszkowice (23,6 os./100 mieszkańców) i Twardowice (25,1 os./100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 9. Wartość wskaźnika – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Odsetek liczby kobiet powyżej 60 r. ż. (W3)

Kolejnym istotnym wskaźnikiem obrazującym strukturę demograficzną w Gminie Bobrowniki jest odsetek liczby kobiet powyżej 60 r. ż., obejmujący grupę kobiet w wieku powyżej 60 lat. W 2018 r. kobiety powyżej 60 r. ż. stanowiły 65,9% wszystkich osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 5. Odsetek liczby kobiet powyżej 60 r. ż.

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba kobiet powyżej 60 r. ż.	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym
1	Bobrowniki	3084	530	17,2
2	Dobieszowice	1910	358	18,7
3	Myszkowice	453	63	13,9
4	Rogoźnik	2982	527	17,7
5	Sączów	1358	229	16,9
6	Siemonia	962	156	16,2
7	Twardowice	423	69	16,3

8	Wymysłów	656	107	16,3
Ogółem dla Gminy		11828	2039	17,1

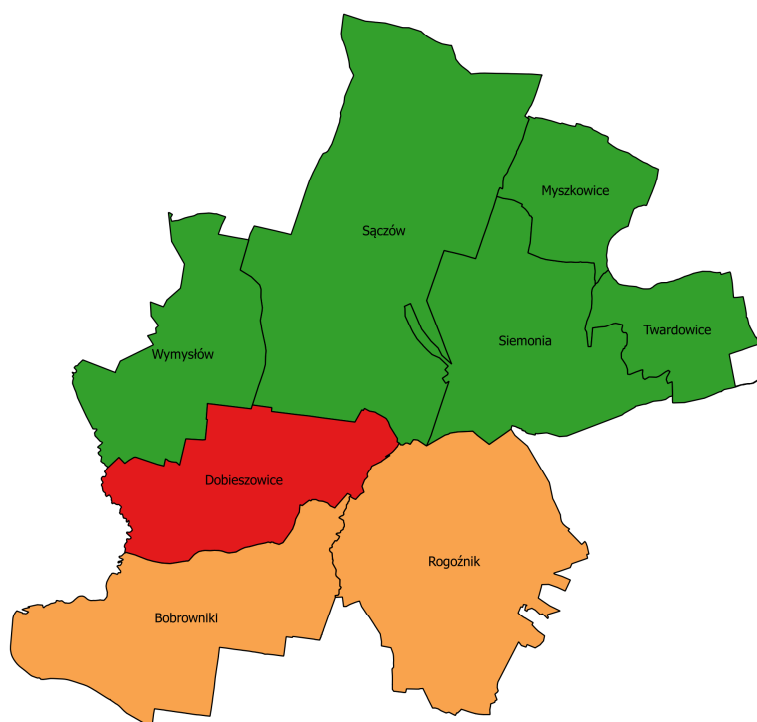
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

W Gminie Bobrowniki największa koncentracja liczby kobiet powyżej 60 r. ż. występuje w jednostkach analitycznych Dobieszowice (18,7 os./100 mieszkańców), Rogoźnik (17,7 os./100 mieszkańców) oraz Bobrowniki (17,2 os./100 mieszkańców).

Zdecydowanie odmienna (korzystna) sytuacja występuje natomiast w takich jednostkach jak: Myszkowice (13,9 os./100 mieszkańców), Siemonia (16,2 os./100 mieszkańców), Twardowice (16,3 os./100 mieszkańców), Wymysłów (16,3 os./100 mieszkańców) oraz Sączów (16,9 os./100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczba kobiet powyżej 60 r. ż. dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 10. Wartość wskaźnika – odsetek liczby kobiet powyżej 60 r. ż. w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik starzenia się (W4)

Jednym z problemów społecznych jest postępujące starzenie się społeczeństwa. Do miar tego procesu należy wskaźnik starzenia się. Wskaźnik ten dla Gminy Bobrowniki przyjmuje wartość 153,5. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku 0-18 lat przypada 153,5 kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej.

Tabela 6. Wskaźnik starzenia

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik starzenia się
1	Bobrowniki	521	788	151,2
2	Dobieszowice	328	555	169,2
3	Myszkowice	80	107	133,8
4	Rogoźnik	497	778	156,5
5	Sączów	224	354	158,0
6	Siemonia	178	257	144,4
7	Twardowice	76	106	139,5
8	Wymysłów	111	149	134,2
Ogółem dla Gminy		2015	3094	153,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

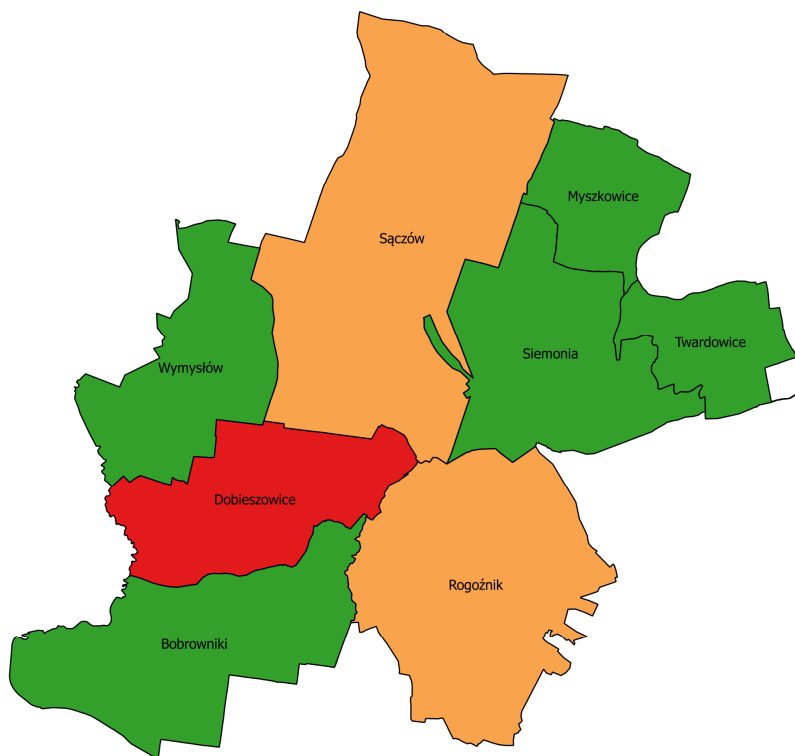
Z powyższych analiz wynika, że problem starzenia się społeczeństwa jest widoczny szczególnie w jednostkach analitycznych Dobieszowice, Rogoźnik i Sączów, w których wskaźnik starzenia się przekracza wartość 100. Tym samym wyniósł on odpowiednio w przypadku jednostek analitycznych:

- Dobieszowice na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypada 169,2 osób w wieku poprodukcyjnym,
- Rogoźnik na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypada 156,5 osób w wieku poprodukcyjnym,
- Sączów na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypada 158,0 osób w wieku poprodukcyjnym.

W pozostałych 5 jednostkach analitycznych Gminy wartości wskaźnika starzenia się wyniosły poniżej wartości średniej dla całej Gminy, świadcząc o sytuacji korzystniejszej sytuacji w tym zakresie. Były to jednostki Bobrowniki (151,2), Myszkowice (133,8), Siemonia (144,4), Twardowice (139,5) i Wymysłów (134,2).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika starzenia się dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 11. Wartość wskaźnika starzenia się w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest wynikiem przede wszystkim niekorzystnej sytuacji demograficznej (niewielki odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym), co z kolei powiązane jest z emigracją ludzi młodych (celem zdobycia wykształcenia i pracy, poprawy jakości życia), a także postępowaniem cywilizacyjnym i rozwojem medycyny.

Skutkiem starzenia się społeczeństwa jest przede wszystkim wysokie obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym, ale również wzrost zapotrzebowania na niektóre usługi (np. opiekę społeczną), modyfikacje rynku pracy oraz powiązane z tym zmiany struktury siły roboczej, rodziny i gospodarstw domowych. Wysoka liczba osób w wieku poprodukcyjnym stwarza, zatem wiele następstw – przede wszystkim w

zakresie zapewnienia odpowiedniej opieki lekarskiej, systemu opieki społecznej, a także infrastruktury i usług.

Saldo migracji wewnętrznych (W5)

Wpływ na strukturę ludności mają także migracje wewnętrzne i zagraniczne. W ostatniej dekadzie saldo migracji w Gminie Bobrowniki osiągało wartości ujemne. Jest to tendencja charakterystyczna w skali całego kraju. Wyraźnie niskie wartości salda migracji zagranicznych widoczne są od 2004 r., co niewątpliwie związane jest z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i otwarciem europejskich rynków pracy. W tym okresie nastąpił także wzrost wymeldowań za granicę. Coraz częstszym zjawiskiem występującym w Gminie jest również migracja mieszkańców do większych ośrodków miejskich. Powoduje to w konsekwencji pozostawanie na terenach wiejskich znacznej liczby osób w wieku poprodukcyjnym, wysoki wskaźnik zgonów, a niski urodzeń, a także brak zastępowalności pokoleń.

Tabela 7. Saldo migracji wewnętrznych

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Saldo migracji wewnętrznych
1	Bobrowniki	3084	110	95	0,49
2	Dobieszowice	1910	32	44	-0,63
3	Myszkowice	453	31	6	5,52
4	Rogoźnik	2982	139	89	1,68
5	Sączów	1358	43	30	0,96
6	Siemonia	962	16	22	-0,62
7	Twardowice	423	13	13	0,00
8	Wymysłów	656	52	34	2,74
Ogółem dla Gminy		11828	436	333	0,87

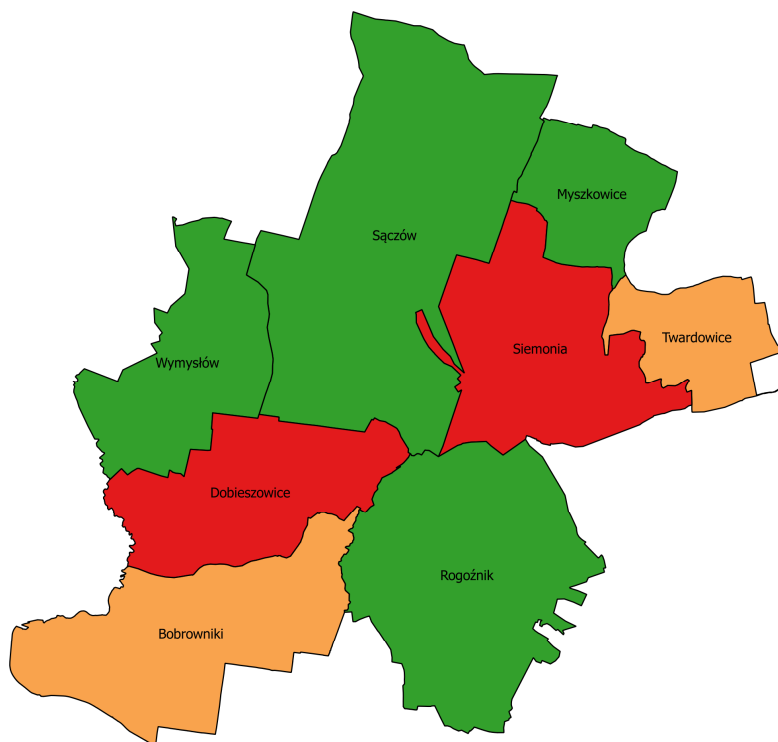
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

W strukturze wewnętrznej Gminy średnie saldo migracji w 2018 r. wyniosło 0,87. Pomimo iż średnio saldo migracji przyjmuje wartość dodatnią, w niektórych jednostkach wskaźnik ten przyjmuje wartości ujemne. Są to jednostki Dobieszowice (-0,63) i Siemonia (-0,62).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – saldo migracji wewnętrznych dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 12. Wartość wskaźnika - saldo migracji wewnętrznych w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Przyrost naturalny (W6)

Kolejny z wymiarów diagnozy sytuacji demograficznej w Gminie odnosi się do wielkości przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny na terenie Gminy Bobrowniki przedstawia się niekorzystnie. W 2018 r. odnotowano ujemny przyrost naturalny na 1000 mieszkańców, wynoszący (-5,10). Zmiany przyrostu naturalnego w ostatnich latach sygnalizują występowanie negatywnych tendencji związanych z procesem starzenia się społeczeństwa.

Tabela 8. Przyrost naturalny

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Saldo migracji wewnętrznych
1	Bobrowniki	3084	20	29	-0,3
2	Dobieszowice	1910	9	21	-0,6
3	Myszkowice	453	2	3	-0,2

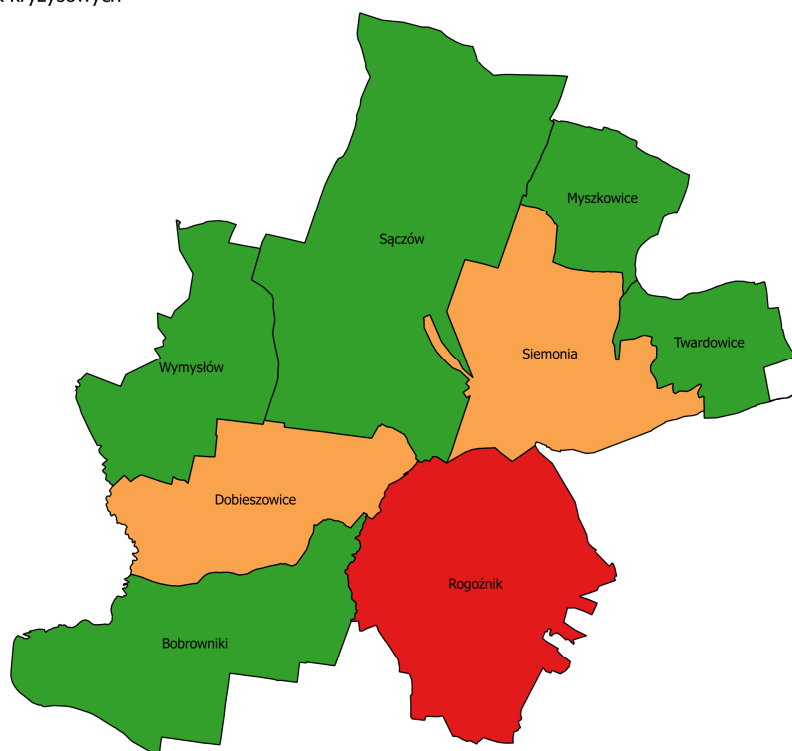
4	Rogoźnik	2982	20	43	-0,8
5	Sączów	1358	16	14	0,1
6	Siemonia	962	7	12	-0,5
7	Twardowice	423	5	6	-0,2
8	Wymysłów	656	5	7	-0,3
Ogółem dla Gminy		11828	84	135	-0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

W Gminie Bobrowniki najniższy przyrost naturalny w 2018 r. charakteryzuje jednostki Rogoźnik (-0,8). Mniej korzystnie niż wartość dla całej Gminy (-0,4) wyróżniają się również jednostki Dobieszowice (-0,6) i Siemonia (-0,5). Korzystna z punktu widzenia średniej dla całej Gminy sytuacja pod względem wartości wskaźnika występuje w pozostałych jednostkach.

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – przyrost naturalny dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 13. Wartość wskaźnika - przyrost naturalny w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Ubóstwo i pomoc społeczna

Ubóstwo jako kategoria społeczna związane jest z brakiem zaspokojenia potrzeb (zarówno podstawowych, jak i tych wyższego rzędu) jednostki i rodziny na pożądanym poziomie. W dużej mierze może ograniczać również perspektywy życiowe dzieci, poprzez nierówności w dostępie do systemu edukacji. Może wpływać na wzrost przestępczości, wywoływać sytuacje konfliktowe w rodzinie, ograniczać aktywność obywatelską i ekonomiczną, a także dostęp do opieki zdrowotnej.

Do czynników zwiększających ryzyko nasilenia się zjawiska ubóstwa należą przede wszystkim bezrobocie, niski poziom wykształcenia, niepełnosprawność oraz wielodzietność lub niepełność rodziny. Wykluczenie społeczne określane jest natomiast w kategoriach niemożności uczestniczenia w istotnych aspektach życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego danego społeczeństwa.

Wskaźniki ubóstwa (m. in. dochody rodziny) na poziomie wewnątrz gminnym są bardzo trudne do określenia, stąd w diagnozowaniu zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym stosuje się najczęściej wskaźniki obliczone na podstawie danych o osobach korzystających z pomocy społecznej. Wadą takich wskaźników jest uwzględnienie wyłącznie tych osób, które z pomocy społecznej skorzystały, stanowią one zatem jedynie pewne przybliżenie zjawiska ubóstwa w Gminie Bobrowniki.

Usługi z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach, którego celem jest realizowanie zadań wynikających z przepisów o pomocy społecznej oraz doprowadzenie według możliwości do osiągnięcia samodzielności socjalnej i społecznej przez osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Formami mającymi realizować te cele były działania własne, jak i propagowane i wdrażane programy pomocowe.

W poniższej tabeli przedstawiono dane na temat udzielanej pomocy społecznej w Gminie Bobrowniki w latach 2013-2017. Sytuacja od 2013 r. uległa znacznej poprawie w Gminie Bobrowniki. W 2017 r. z takiej pomocy skorzystały łącznie 392 osoby, tworzące 182 gospodarstwa domowe. Pomimo zmniejszającej się liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, problem związany z ubóstwem nadal istnieje w Gminie.

Poza świadczeniami z systemu pomocy społecznej, 189 rodzin otrzymuje świadczenia rodzinne na poczet dzieci. Łączna liczba dzieci objętych takim wsparciem w 2017 r. wynosiła

364. Należy stwierdzić, że zarówno liczba osób, jak i liczba rodzin otrzymujących tego typu wsparcie od kilku lat systematycznie wzrasta. W 2017 r. wypłacono łącznie 1632 tys. zł świadczeń wychowawczych.

Tabela 9. Pomoc społeczna w Gminie Bobrowniki

Wyszczególnienie		2013	2014	2015	2016	2017
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Ogółem	204	208	194	178	182
	Poniżej kryterium dochodowego	169	155	148	137	129
	Powyżej kryterium dochodowego	35	53	46	41	53
Osoby w gospodarstwach korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Ogółem	575	523	450	412	392
	Poniżej kryterium dochodowego	482	384	353	329	287
	Powyżej kryterium dochodowego	93	139	97	83	105
Świadczenia rodzinne						
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	rodzina	182	157	145	180	189
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	347	300	290	339	352
Dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	322	277	270	317	329
Kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1191	1019	1079	1523	1627
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	661	524	526	653	673
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	315	309	307	301	320

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W poniższej diagnozie wykorzystano trzy wskaźniki, oddających różne aspekty zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego:

- zasięg korzystania z pomocy ogółem (bez uwzględniania przyczyny korzystania z pomocy) – liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców,

- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców,
- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców (W7)

Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Bobrowniki w 2018 r. (tj. ogólna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej) wynosił 341 osób, co stanowiło 2,9% mieszkańców całej Gminy. W niniejszej diagnozie wykorzystano wskaźnik – liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	115	3,7
2	Dobieszowice	1910	46	2,4
3	Myszkowice	453	3	0,7
4	Rogoźnik	2982	95	3,2
5	Sączów	1358	33	2,4
6	Siemonia	962	28	2,9
7	Twardowice	423	19	4,5
8	Wymysłów	656	2	0,3
Ogółem dla Gminy		11828	341	2,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Najwyższa liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 osób występuje w jednej jednostce pomocniczej tj.: Twardowice (4,5 os./100 mieszkańców).

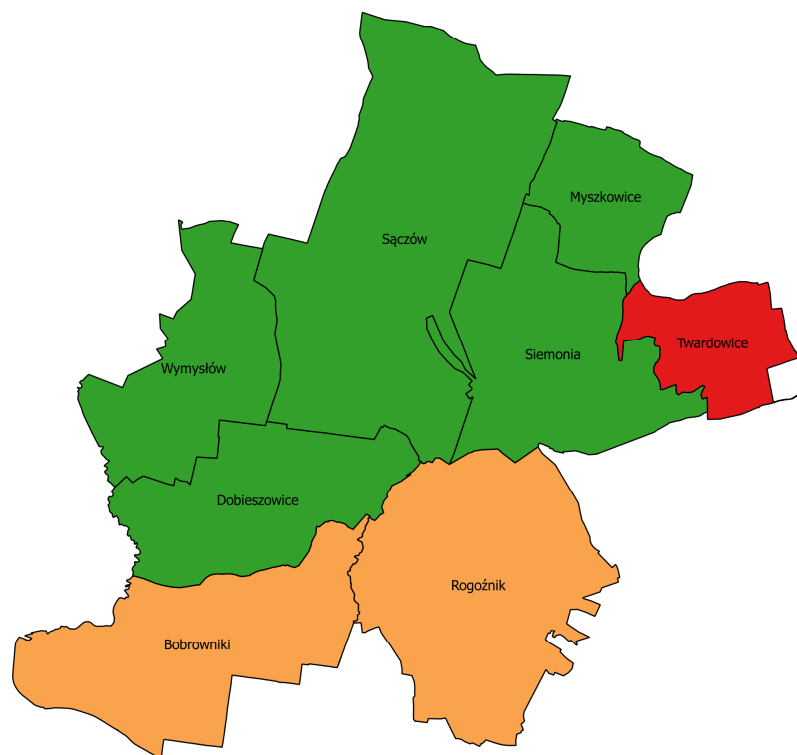
Wysoka skala pomocy społecznej w relacji do 100 mieszkańców występuje również w następujących jednostkach pomocniczych: Bobrowniki (3,7 os./100 mieszkańców) i Rogoźnik (3,2 os./100 mieszkańców). Wysoka liczba przyznanych świadczeń może wskazywać na wykluczenie społeczne pewnych grup, ze względu na postępującą pauperyzację oraz uzależnienie od stałej pomocy.

Najkorzystniejsza sytuacja pod względem analizowanego wskaźnika występuje w 5 jednostkach pomocniczych, w których wartości są niższe niż wartość dla całej Gminy Bobrowniki. Najmniejsza liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej zamieszkuje Wymysłów (0,3 os./100 mieszkańców) i Myszkowice (0,7 os./100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 14. Wartość wskaźnika – liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców (W8)

Skala ubóstwa w Gminie Bobrowniki w jednostkach pomocniczych została zdiagnozowana za pomocą wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	59	1,9
2	Dobieszowice	1910	21	1,1
3	Myszkowice	453	3	0,7
4	Rogoźnik	2982	62	2,1
5	Sączów	1358	23	1,7
6	Siemonia	962	20	2,1
7	Twardowice	423	10	2,4
8	Wymysłów	656	2	0,3
Ogółem dla Gminy		11828	200	1,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

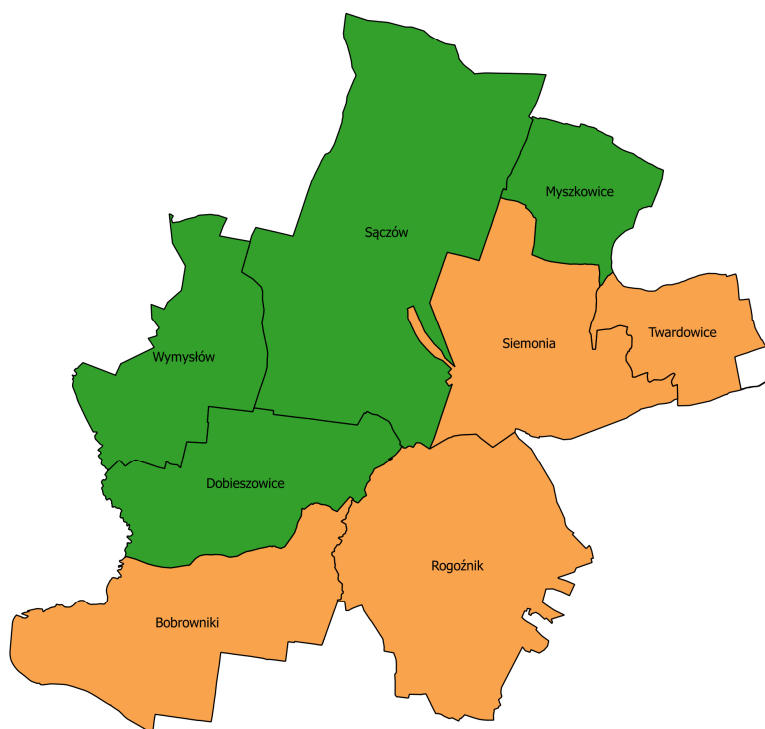
Pod względem ubóstwa, duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej w relacji do potencjału ludnościowego występuje w jednostkach: Twardowice (2,4 os./100 mieszkańców), Rogoźnik (2,1 os./100 mieszkańców), Siemonia (2,1 os./100 mieszkańców) i Bobrowniki (1,9 os./100 mieszkańców).

Zdecydowanie lepsza sytuacja pod tym względem dotyczy następujących jednostek: Sączów (1,7 os./100 mieszkańców), Dobieszowice (1,1 os./100 mieszkańców), Myszkowice (0,7 os./100 mieszkańców) i Wymysłów (0,3 os./100 mieszkańców).

Przestrzenne zróżnicowanie wartości wskaźnika koncentracji liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców prezentuje poniższa rycina.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 15. Wartość wskaźnika – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców (W9)

Skala problematyki związanej z pomocą społeczną została również zdiagnozowana za pomocą wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w relacji do potencjału ludnościowego poszczególnych jednostek analitycznych w Gminie Bobrowniki.

Tabela 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców

1	Bobrowniki	3084	28	0,9
2	Dobieszowice	1910	22	1,2
3	Myszkowice	453	0	0,0
4	Rogoźnik	2982	29	1,0
5	Sączów	1358	6	0,4
6	Siemonia	962	0	0,0
7	Twardowice	423	5	1,2
8	Wymysłów	656	0	0,0
Ogółem dla Gminy		11828	90	0,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

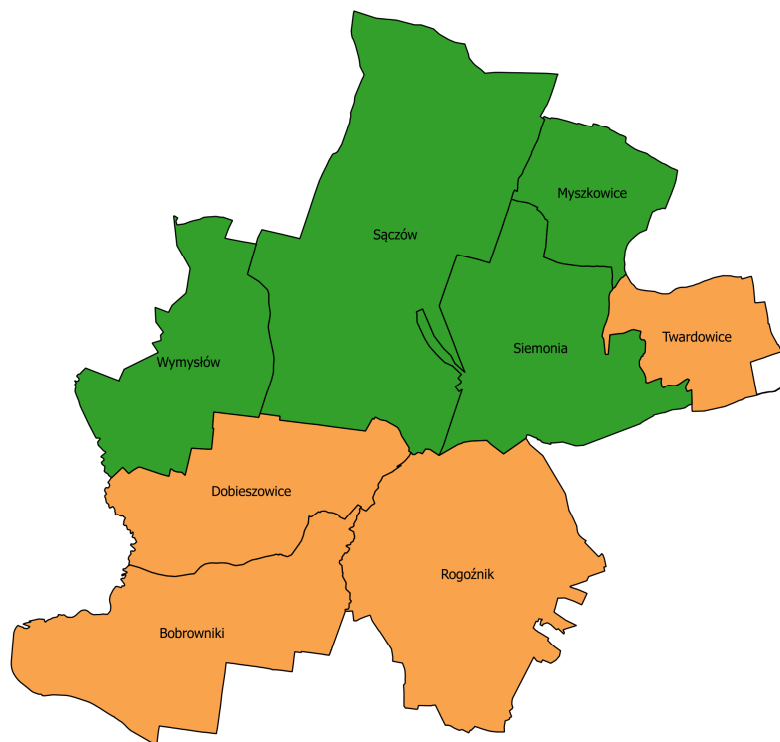
Najwyższa liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców występuje w czterech jednostkach pomocniczych tj.: Dobieszowice (1,2 os./100 mieszkańców), Wymysłów (1,2 os./100 mieszkańców), Rogoźnik (1,0 os./100 mieszkańców) i Bobrowniki (0,9 os./100 mieszkańców).

Najkorzystniejsza sytuacja pod względem analizowanego wskaźnika występuje w 4 pozostałych jednostkach pomocniczych, w których wartości te są niższe niż średnia wartość dla całej Gminy Bobrowniki.

Przestrzenne zróżnicowanie wartości liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców prezentuje poniższa rycina.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 16. Wartość wskaźnika – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców (W10)

Ostatnim wskaźnikiem z kategorii pomoc społeczna jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.

Tabela 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	8	0,3
2	Dobieszowice	1910	4	0,2
3	Myszkowice	453	1	0,2

4	Rogoźnik	2982	13	0,4
5	Sączów	1358	7	0,5
6	Siemonia	962	3	0,3
7	Twardowice	423	1	0,2
8	Wymysłów	656	1	0,2
Ogółem dla Gminy		11828	38	0,3

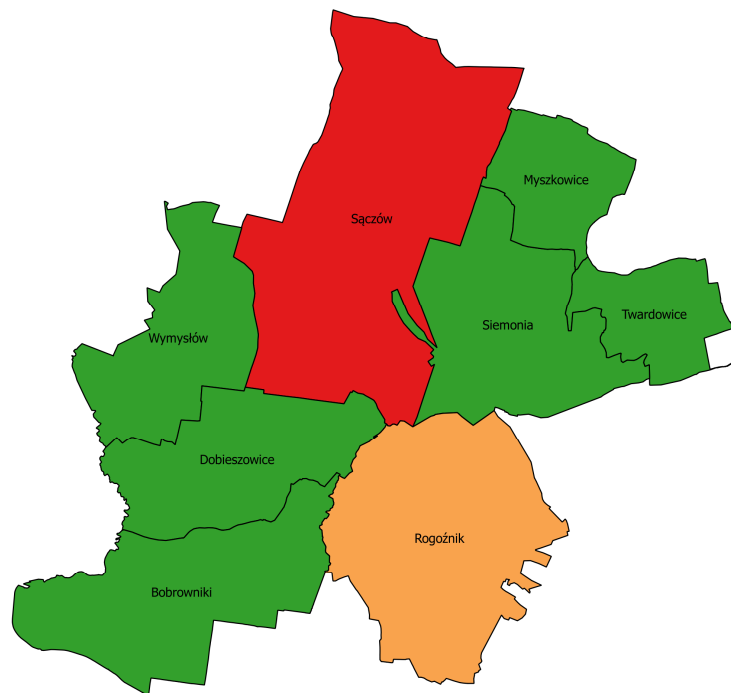
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Jednostki analityczne w Gminie Bobrowniki, w których koncentrują się osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy społecznej obejmują: Sączów (0,5) i Rogoźnik (0,4).

Zdecydowanie lepsza sytuacja pod względem koncentracji osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w relacji do potencjału ludnościowego występuje w jednostkach: Bobrowniki (0,3 os./100 mieszkańców), Siemonia (0,3 os./100 mieszkańców), Dobieszowice (0,2 os./100 mieszkańców), Myszkowice (0,2 os./100 mieszkańców), Twardowice (0,2 os./100 mieszkańców) i Wymysłów (0,2 os./100 mieszkańców).

Przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców prezentuje poniższa rycina.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 17. Wartość wskaźnika – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Po względem 4 powyżej analizowanych wskaźników, dotyczących ubóstwa i pomocy społecznej jednostkami, przyjmującymi najczęściej wartości mniej korzystne od średniej dla Gminy są: Rogoźnik (wartości czterech wskaźników odnotowano na poziomie wyższym niż średnia dla całej Gminy, co świadczy o wysokim nagromadzeniu zjawiska kryzysowego, którym jest ubóstwo), Bobrowniki (3 wskaźniki) i Twardowice (2 wskaźniki).

Świadczy to o kumulacji zjawisk negatywnych w ich obrębie. Powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej na terenie wymienionych jednostek jest brak samowystarczalności ekonomicznej rodzin, co z kolei wynika m. in. z braku zatrudnienia, sytuacji na lokalnym rynku pracy, sytuacji w rodzinie, przebytych chorób czy uwarunkowań wewnętrznych (np. dziedziczenie ubóstwa).

Następstwem długotrwałego pobierania świadczeń jest często brak chęci do podejmowania działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji materialnej. W sytuacji, w której kwota pobieranych świadczeń jest na tyle wysoka, że wystarcza rodzinie na zaspokojenie podstawowych potrzeb, niechętnie podejmowane są działania zmierzające do poszukiwania pracy i poprawy własnej sytuacji.

Rynek pracy

Bezrobocie jest problemem społecznym, które zwłaszcza gdy długotrwałe, znacznie wpływa na obniżenie standardu życiowego osoby bez pracy, ale też i całej jego rodziny, oraz posiada tendencję do generowania innych problemów, np. marginalizacji społecznej, przestępczości, alkoholizmu. W Gminie Bobrowniki liczba osób bezrobotnych oraz osób długotrwałe bezrobotnych od 2014 r. systematycznie zmniejsza się, pomimo tego ok. 50% stanowią kobiety

Tabela 14. Bezrobocie w Gminie Bobrowniki w latach 2014-2018

Wyszczególnienie		2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób bezrobotnych	osoba	458	415	370	290	211
w tym kobiet	osoba	258	231	191	164	116
Liczba osób długotrwałe bezrobotnych	osoba	256	237	204	158	117
w tym kobiet	osoba	147	133	106	87	68

Poczucie bezpieczeństwa

Jakość życia mieszkańców związana jest nierozdzielnie z poczuciem ich osobistego bezpieczeństwa. Dlatego ważne i nieodzowne są działania zmierzające do ciągłego doskonalenia i poprawy istniejącego stanu bezpieczeństwa publicznego.

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Stanowi ono ważny czynnik wpływający na jakość życia mieszkańców.

Analizy poziomu bezpieczeństwa na terenie Gminy Bobrowniki dokonano w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrownikach o liczbie wydanych Niebieskich Kart. W roku 2018 r. na terenie Gminy wydano 16 Kart.

Liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców (W11)

Podstawowym wskaźnikiem poczucia bezpieczeństwa w Gminie Bobrowniki jest liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców. "Niebieskie Karty" to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, której celami są: ułatwienie rozpoznania przemocy w rodzinie, zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy oraz przerwanie izolacji rodziny. Ofiary przemocy mogą liczyć na wsparcie, są motywowane do podjęcia działań ochronnych.

Tabela 15. Liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba wydanych Niebieskich Kart	Liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	5	0,2
2	Dobieszowice	1910	2	0,1
3	Myszkowice	453	0	0,0
4	Rogoźnik	2982	4	0,1
5	Sączów	1358	3	0,2
6	Siemonia	962	0	0,0
7	Twardowice	423	2	0,5
8	Wymysłów	656	0	0,0
Ogółem dla Gminy		11828	16	0,1

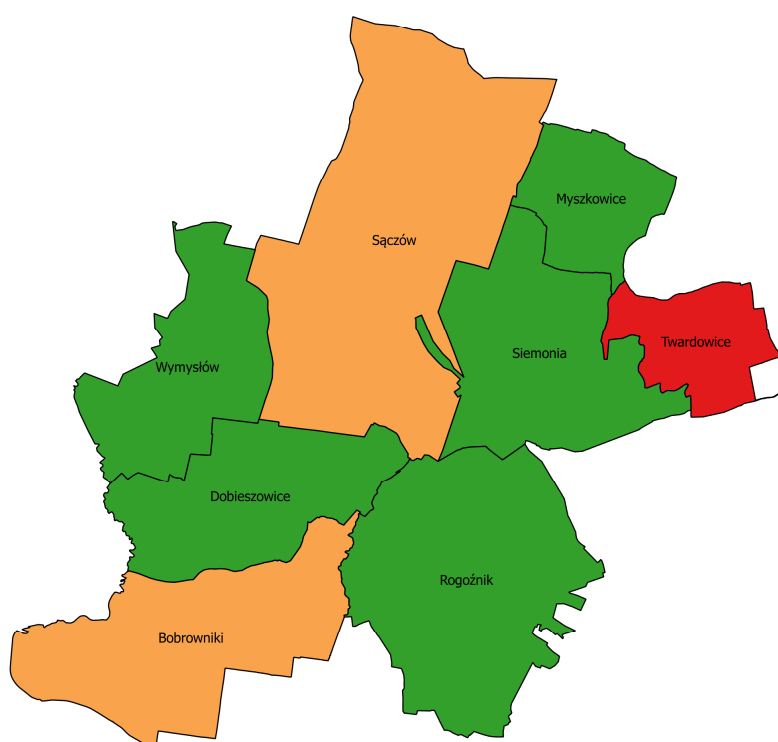
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

W Gminie Bobrowniki największą liczbę wydanych Niebieskich Kart odnotowano w trzech jednostkach analitycznych: Twardowice (0,5 os./100 mieszkańców), Bobrowniki (0,2

os./100 mieszkańców) i Sączów (0,2 os./100 mieszkańców). Wartości te przekraczają wartość średnią dla całej Gminy (0,1 os./100 mieszkańców). Wysoka wartość wskaźnika negatywnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa oraz jakość życia mieszkańców.

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców dla poszczególnych jednostek analitycznych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 18. Wartość wskaźnika – liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Integracja społeczna

Integracja społeczna, w tym poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym i publicznym, może być alarmującym sygnałem, który wskazuje na inne problemy społeczne, takie jak wykluczenie społeczne i związana z nim bierność. Organizacje pozarządowe są przejawem społecznej aktywności i zazwyczaj są wyrazem oddolnych inicjatyw obywateli. Celem ich

działalności jest m. in. wspieranie osób marginalizowanych oraz w trudnych sytuacjach życiowych.

Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców (W12)

W Gminie Bobrowniki w 2018 funkcjonowało łącznie 38 organizacji pozarządowych. Do wytworzenia statystycznego obrazu zjawiska dane zostały przeliczone dla każdego sołectwa w odniesieniu do 100 mieszkańców. Średnia ilość organizacji pozarządowych w Gminie w 2018 roku przypadająca na 100 mieszkańców wynosiła 0,3.

Tabela 16. Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	11	0,4
2	Dobieszowice	1910	8	0,4
3	Myszkowice	453	1	0,2
4	Rogoźnik	2982	9	0,3
5	Sączów	1358	4	0,3
6	Siemonia	962	3	0,3
7	Twardowice	423	1	0,2
8	Wymysłów	656	1	0,2
Ogółem dla Gminy		11828	38	0,3

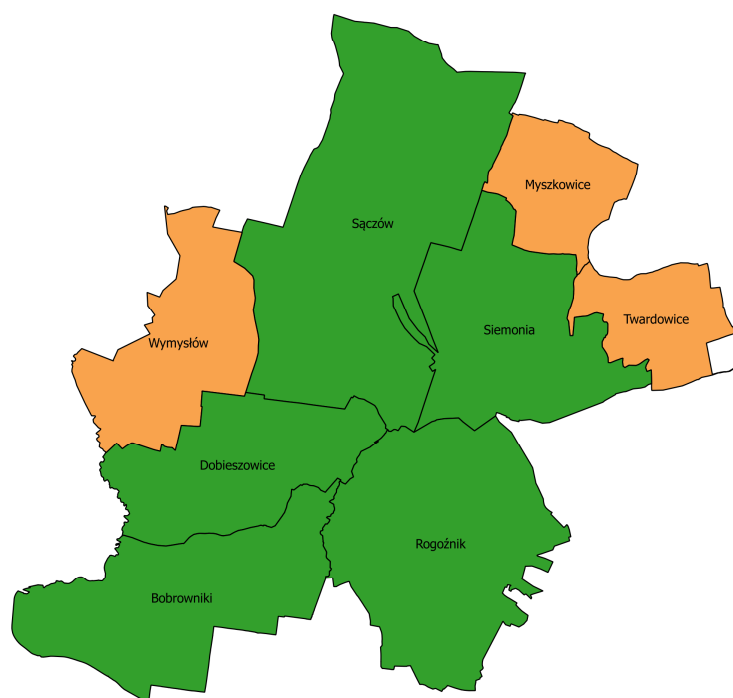
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Wskaźnik ten przyjmuje wartości niższe niż wartość średnia dla Gminy w jednostkach analitycznych: Myszkowice (0,2 organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców), Twardowice (0,2 organizacje pozarządowe na 100 mieszkańców) i Wymysłów (0,2 organizacje pozarządowe na 100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców dla poszczególnych jednostek analitycznych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 19. Wartość wskaźnika – liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Koncentracja negatywnych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

W celu wskazania jednostek analitycznych, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej analizie poddano 12 wskaźników cząstkowych, które wymiarują problemy społeczne opisane w poprzednich rozdziałach, tj.:

- **demografia:**
 - odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (W1),
 - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (W2),
 - odsetek kobiet powyżej 60 r. ż. (W3),
 - wskaźnik starzenia się (W4),
 - saldo migracji wewnętrznych (W5),
 - przyrost naturalny (W6)
- **ubóstwo i pomoc społeczna:**
 - liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców (W7),

- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców (W8),
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców (W9),
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności (W10),
- **poczucie bezpieczeństwa:**
 - liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców (W11),
- **integracja społeczna:**
 - liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców (W12),

Wartości powyższych wskaźników dla poszczególnych jednostek pomocniczych Gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Zestawienie wskaźników koncentracji negatywnych zjawisk społecznych według jednostek analitycznych w Gminie Bobrowniki

Kategorie analizy	Demografia						Ubóstwo i pomoc społeczna				Poczucie bezpieczeństwa	Integracja społeczna
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bobrowniki	16,9	25,6	17,2	151,2	0,49	-0,3	3,7	1,9	0,9	0,3	0,2	0,4
Dobieszowice	17,2	29,1	18,7	169,2	-0,63	-0,6	2,4	1,1	1,2	0,2	0,1	0,4
Myszkowice	17,7	23,6	13,9	133,8	5,52	-0,2	0,7	0,7	0,0	0,2	0,0	0,2
Rogoźnik	16,7	26,1	17,7	156,5	1,68	-0,8	3,2	2,1	1,0	0,4	0,1	0,3
Sączów	16,5	26,1	16,9	158,0	0,96	0,1	2,4	1,7	0,4	0,5	0,2	0,3
Siemonia	18,5	26,7	16,2	144,4	-0,62	-0,5	2,9	2,1	0,0	0,3	0,0	0,3
Twardowice	18,0	25,1	16,3	139,5	0,00	-0,2	4,5	2,4	1,2	0,2	0,5	0,2
Wymysłów	16,9	22,7	16,3	134,2	2,74	-0,3	0,3	0,3	0,0	0,2	0,0	0,2
Średnia dla Gminy	17,0	26,2	17,2	153,5	0,87	-0,4	2,9	1,7	0,8	0,3	0,1	0,3

Demografia	1	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym
	2	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym
	3	Odsetek liczby kobiet powyżej 60 r. ż.
	4	Wskaźnik starzenia się
	5	Saldo migracji wewnętrznej
	6	Przyrost naturalny
Ubóstwo i pomoc społeczna	7	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
	8	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców
	9	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców
	10	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców
Przestępczość	11	Liczba wydanych Niebieskich Kart na 100 mieszkańców
Integracja społeczna	12	Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

W celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej jednostki pomocniczej, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką, zgodnie następującą skalą:

- 6-12 wskaźników – ocena 2, świadcząca o dużym nasileniu zjawisk kryzysowych (kolor czerwony),
- 3-5 wskaźników – ocena 1, świadcząca o średnim nasileniu zjawisk kryzysowych (kolor pomarańczowy),
- 1-2 wskaźniki – ocena 0, świadcząca o niskim nasileniu zjawisk kryzysowych (kolor zielony).

Następnie w poniższej tabeli dokonano podsumowania w celu określenia koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, sumując liczby poszczególnych kategorii.

Tabela 18. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze społecznej

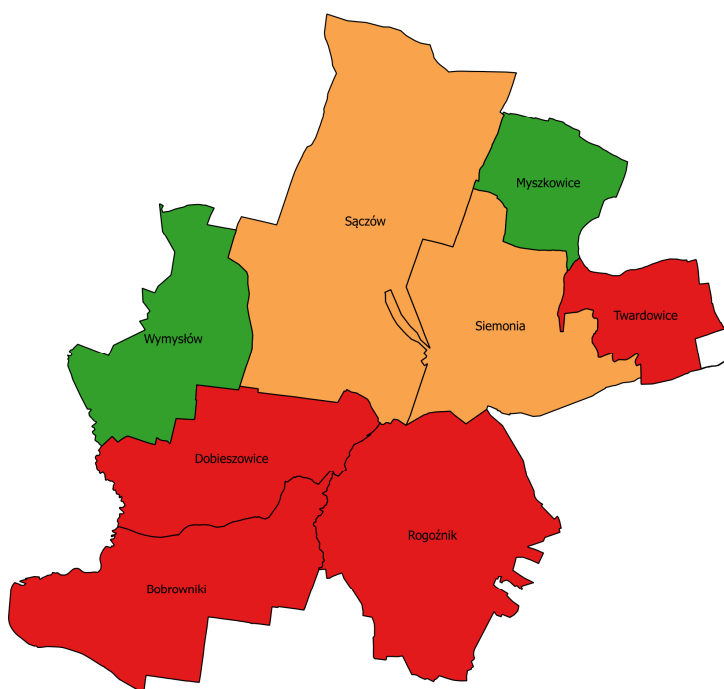
Jednostka pomocnicza	Liczba wskaźników sfery społecznej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką	Koncentracja negatywnych zjawisk
Bobrowniki	7	2
Dobieszowice	6	2
Myszkowice	1	0
Rogoźnik	8	2
Sączów	4	1
Siemonia	4	1
Twardowice	6	2
Wymysłów	2	0

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą jednostki analityczne o najtrudniejszej sytuacji społecznej, w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk to: Rogoźnik (8 wskaźników), Bobrowniki (7 wskaźników), Dobieszowice (6 wskaźników) i Twardowice (6 wskaźników).

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 20. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze społecznej w układzie jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

5.2. Analiza sfery gospodarczej Gminy

Stopień przedsiębiorczości

Stan kryzysowy danej jednostki może wynikać również z niskiego poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy głównie od potencjału kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, jest także wypadkową takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz Gminy w sferze rozwoju przedsiębiorczości lokalnej.

Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (W13)

Podstawowym wskaźnikiem poziomu przedsiębiorczości wykorzystanym w przeprowadzanej diagnozie jest udział liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

w wieku produkcyjnym. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Bobrowniki w 2018 r. ogółem wynosiła 683, w tym liczbę podmiotów gospodarczych w relacji na 100 mieszkańców odnotowano na poziomie 12,3 podmiotów/100 mieszkańców.

Tabela 19. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	408	13,2
2	Dobieszowice	1910	188	9,8
3	Myszkowice	453	79	17,4
4	Rogoźnik	2982	383	12,8
5	Sączów	1358	345	25,4
6	Siemonia	962	190	19,8
7	Twardowice	423	96	22,7
8	Wymysłów	656	54	8,2
Ogółem dla Gminy		11828	1743	14,7

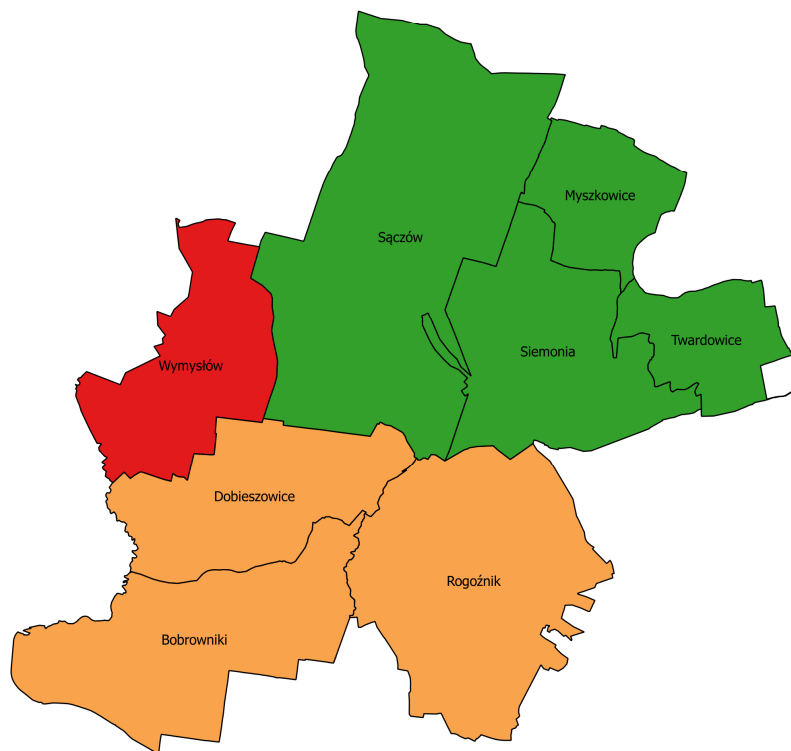
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Najwyższym poziomem przedsiębiorczości cechuje się 4 jednostki analityczne, dla których wartości wskaźników wyniosły powyżej średniej dla Gminy Bobrowniki. Najwyższa wartość wskaźnika charakteryzuje Sączów – 25,4 os./100 mieszkańców oraz Twardowice – 22,7 os./100 mieszkańców. Najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 100 mieszkańców notowana jest dla jednostek Wymysłów (8,2 os./100 mieszkańców), Dobieszowice (9,8 os./100 mieszkańców), Rogoźnik (12,8 os./100 mieszkańców) i Bobrowniki (13,2 os./100 mieszkańców). Wartości te w znacznym stopniu odbiegają od wartości dla całej Gminy (14,7 os./100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców dla poszczególnych jednostek analitycznych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 21. Wartość wskaźnika – liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (W14)

Poziom przedsiębiorczości w jednostkach analitycznych Gminy Bobrowniki został również scharakteryzowany za pomocą wskaźnika liczby nowopowstałych podmiotów gospodarczych w ostatnich trzech latach (2016-2018).

Tabela 20. Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	67	2,2
2	Dobieszowice	1910	29	1,5
3	Myszkowice	453	9	2,0
4	Rogoźnik	2982	68	2,3
5	Sączów	1358	16	1,2
6	Siemonia	962	19	2,0

7	Twardowice	423	5	1,2
8	Wymysłów	656	9	1,4
Ogółem dla Gminy		11828	222	1,9

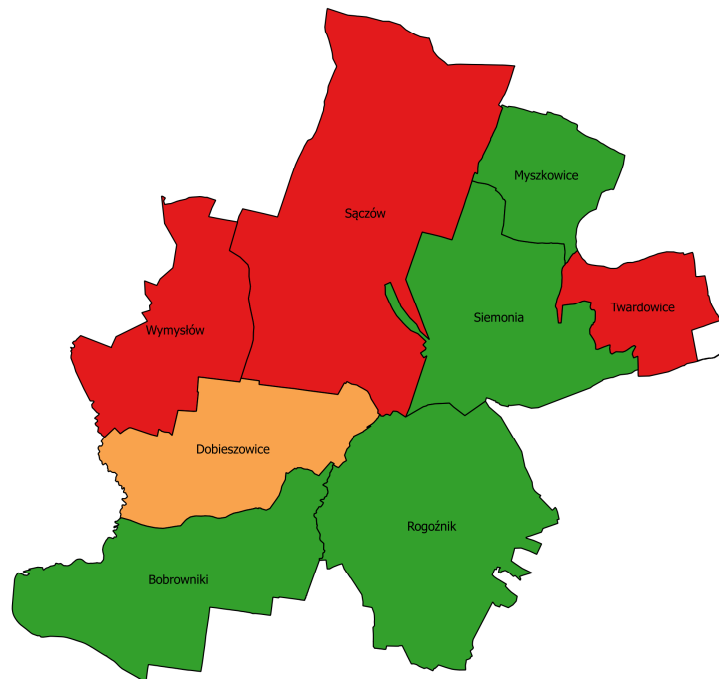
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Najwyższe wartości poziomu przedsiębiorczości mierzonej liczbą nowo powstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców notowane są w następujących jednostkach pomocniczych: Rogoźnik (2,3 podm./100 mieszkańców), Bobrowniki (2,2 podm./100 mieszkańców) i Myszkowice i Siemonia (po 2,0 podm./100 mieszkańców).

Niski poziom potencjału przedsiębiorczości odnosi się natomiast do 3 jednostek analitycznych, w których wartości są niższe od wartości dla całej Gminy Bobrowniki (1,9 podm./100 mieszkańców): Dobieszowice (1,5 podm./100 mieszkańców), Sączów (1,2 podm./100 mieszkańców), Twardowice (1,2 podm./100 mieszkańców) i Wymysłów (1,94 podm./100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców dla poszczególnych jednostek pomocniczych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 22. Wartość wskaźnika – liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (W15)

Równie istotnym, co poprzedni wskaźnik w przypadku diagnozowania przedsiębiorczości jest kolejny wskaźnik, dotyczący liczby zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych w ostatnich trzech latach (2016-2018).

Tabela 21. Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych	Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	115	3,7
2	Dobieszowice	1910	46	2,4
3	Myszkowice	453	13	2,9
4	Rogoźnik	2982	102	3,4
5	Sączów	1358	49	3,6
6	Siemonia	962	33	3,4
7	Twardowice	423	16	3,8
8	Wymysłów	656	9	1,4
Ogółem dla Gminy		11828	383	3,2

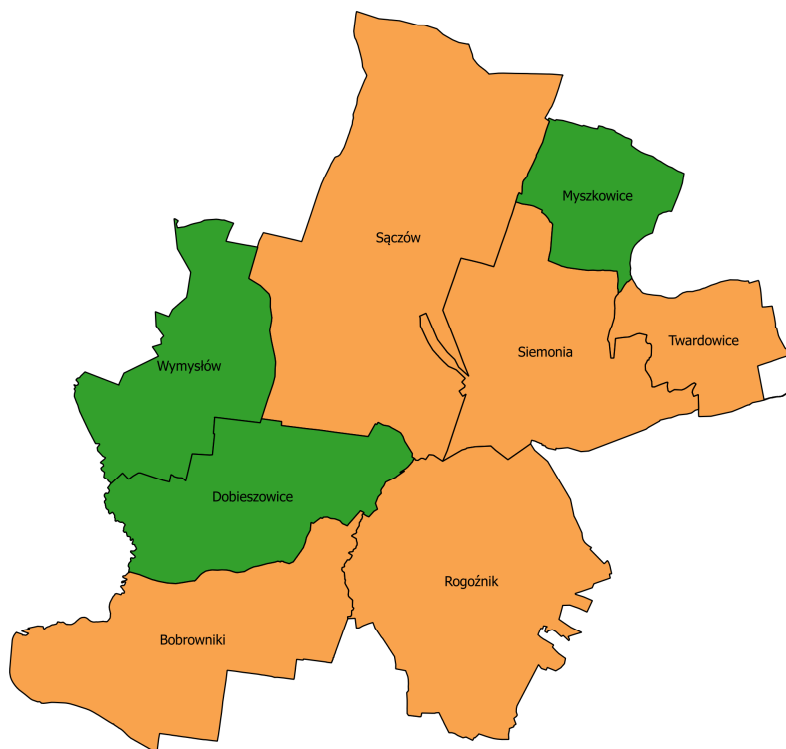
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Zdecydowanie największa koncentracja liczby zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców dotyczy następujących jednostek analitycznych: Twardowice (3,8 podm./100 mieszk.), Bobrowniki (3,7 podm./100 mieszk.), Sączów (3,6 podm./100 mieszk.), Rogoźnik (3,4 podm./100 mieszk.) i Siemonia (3,4 podm./100 mieszk.).

Do obszarów, w których poziom przedsiębiorczości - mierzony liczbą wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych - jest niższy od wartości dla całej Gminy należą jednostki: Dobieszowice, Myszkowice i Wymysłów. Tym samym sytuacja w wymienionych jednostkach jest korzystniejsza niż w pozostałych pod względem analizowanego wskaźnika.

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców dla poszczególnych jednostek analitycznych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 23. Wartość wskaźnika – liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Pod względem trzech powyżej analizowanych wskaźników, dotyczących sfery gospodarczej, jednostkami przyjmującymi wartości mniej korzystne niż średnia dla Gminy są: Bobrowniki, Dobieszowice, Rogoźnik, Sączów, Twardowice i Wymysłów. W wymienionych jednostkach wartości dwóch wskaźników, wskazują na istniejące zjawiska kryzysowe związane z prowadzeniem działalności gospodarczej na ich terenie. Niewielka liczba podmiotów gospodarczych lub ich brak wskazuje na niski poziom rozwoju jednostek, który z kolei wpływa na występowanie takich zjawisk jak: bezrobocie, niskie dochody czy migracje.

Przyczyną takiego stanu rzeczy jest niewystarczająca baza lokalowa, w której możliwe byłoby prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej, niedostateczna powierzchnia terenów inwestycyjnych; niedostateczne zapotrzebowanie na tworzone produkty i usługi świadczone przez członków lokalnej społeczności, brak odpowiednich kwalifikacji, zarówno wśród pracodawców, jak i pracobiorców.

Koncentracja negatywnych zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej

W celu wskazania jednostek analitycznych, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej analizie poddano 3 wskaźniki cząstkowe:

- liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (W13),
- liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (W14),
- liczba zamkniętych i zwieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (W15).

W poniższej tabeli zaprezentowano syntetyczne zestawienie wszystkich kategorii analizowanych negatywnych zjawisk gospodarczych w jednostkach pomocniczych w Gminie Bobrowniki wraz z towarzyszącymi im wskaźnikami koncentracji.

Tabela 22. Zestawienie wskaźników koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych według jednostek analitycznych w Gminie Bobrowniki

Jednostka analityczna	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba zamkniętych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Bobrowniki	13,2	2,2	3,7
Dobieszowice	9,8	1,5	2,4
Myszkowice	17,4	2,0	2,9
Rogoźnik	12,8	2,3	3,4
Sączów	25,4	1,2	3,6
Siemonia	19,8	2,0	3,4
Twardowice	22,7	1,2	3,8
Wymysłów	8,2	1,4	1,4
Średnia dla Gminy	14,7	1,9	3,2

Źródło: opracowanie własne

W celu dokonania syntetycznej oceny zliczono wszystkie wskaźniki dla danej jednostki pomocniczej, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką, zgodnie następującą skalą:

- 2-3 wskaźniki – ocena 1, świadcząca o wysokim nasileniu zjawisk kryzysowych (kolor czerwony),
- 0-1 wskaźników – ocena 0, świadcząca o niskim nasileniu zjawisk kryzysowych (kolor zielony).

Następnie w poniższej tabeli dokonano podsumowania w celu określenia koncentracji negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, sumując liczby poszczególnych kategorii.

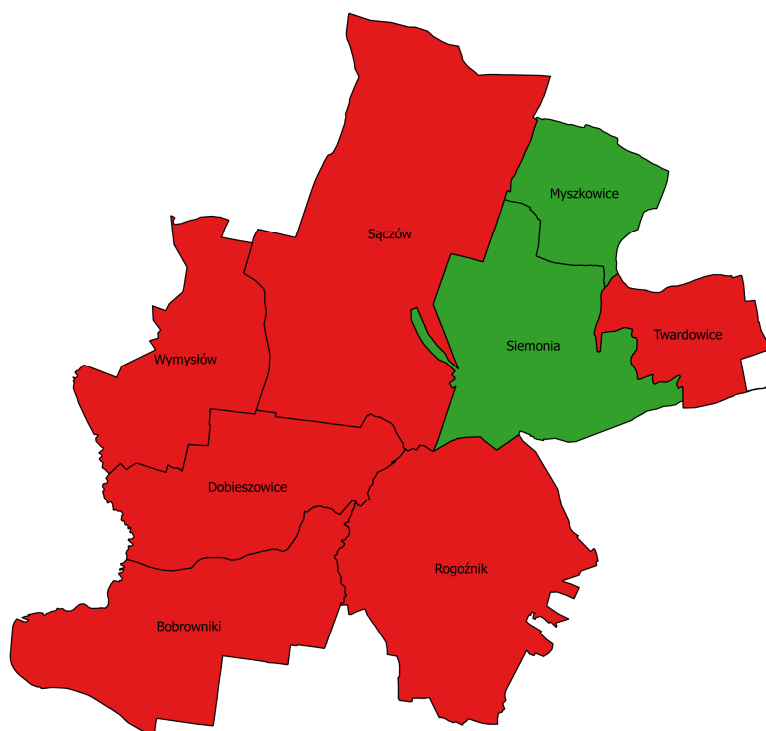
Tabela 23. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze gospodarczej

Jednostka pomocnicza	Liczba wskaźników sfery gospodarczej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką	Koncentracja negatywnych zjawisk
Bobrowniki	2	1
Dobieszowice	2	1
Myszkowice	0	0
Rogoźnik	2	1
Sączów	2	1
Siemonia	1	0
Twardowice	2	1
Wymysłów	2	1

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą jednostki analityczne o najtrudniejszej sytuacji gospodarczej, w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk to: Bobrowniki, Dobieszowice, Rogoźnik, Sączów, Twardowice i Wymysłów.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 24. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze gospodarczej w układzie jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

5.3. Analiza sfery technicznej Gminy

Sieć wodociągowa

Według przekrojowych danych z Głównego Urzędu Statystycznego, w ostatnich latach wzrasta długość czynnej sieci rozdzielczej, w 2017 r. wynosiła ona 95,2 km. W porównaniu do 2013 r. wykonano 992 nowych przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i aktualnie ich liczba wynosi 3635 sztuk. Bardzo duży wzrost zanotowano w liczbie ludzi korzystających z wodociągów. W 2017 r. odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej wynosił 99,1%.

Tabela 24. Sieć wodociągowa w Gminie Bobrowniki

	Jednostka	2013	2014	2015	2016	2017
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	84,3	86,3	87,8	89,7	95,2
Długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	84,3	86,3	87,8	89,7	95,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 643	2 688	2 734	3 585	3 635
Woda dostarczana gospodarstwom domowym	dam ³	341,6	347,3	371,9	363,5	347,3
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	10 986	11 793	11 736	11 821	11 811
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	28,9	29,1	31,2	30,5	29,0
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	92,2	98,8	98,8	99,1	99,1
Sieć rozdzielcza na 100 km ² – sieć wodociągowa	km	163,8	167,6	170,6	174,2	184,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Sieć kanalizacyjna

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2018 r. wynosiła tylko 89,8 km. Według danych z 2018 r., z sieci kanalizacyjnej w Gminie Bobrowniki korzystało jedynie 56,7% mieszkańców, tj. 6760 osób, na 2147 przyłączach do budynków mieszkalnych. W ostatnich latach wzrasta liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej, jednak wciąż nie zapewnia ona wystarczającego pokrycia terenu Gminy.

Tabela 25. Sieć kanalizacyjna w Gminie Bobrowniki

	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	77,5	79,0	86,1	86,1	89,8
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	77,5	79,0	86,1	86,1	89,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 768	1 876	2 035	2 046	2 147
Ścieki odprowadzone	dam ³	-	-	217,2	203,9	213,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	4 574	6 377	6 576	6 622	6 760
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	38,4	53,4	55,3	55,5	56,7
Sieć rozdzielcza na 100 km ² – sieć kanalizacyjna	km	150,5	153,5	167,2	167,2	174,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Pokrycie Gminy siecią kanalizacyjną nie jest wystarczające i zaleca się jej intensywny rozwój. Dobrze rozwinięta sieć zapewnia mieszkańcom komfort i podnosi jakość ich życia. Jest ona również bardzo ważna dla przyszłej działalności inwestycyjnej na tym terenie. Inwestorzy preferują tereny uzbrojone tj. z doprowadzonymi podstawowymi mediami, które umożliwią im działalność.

Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (W16)

Jednym ze wskaźników diagnozujących obszary z negatywną koncentracją zjawisk w sferze technicznej odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 26. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
1	Bobrowniki	3084	82
2	Dobieszowice	1910	90
3	Myszkowice	453	0
4	Rogoźnik	2982	71
5	Sączów	1358	20
6	Siemonia	962	12
7	Twardowice	423	0
8	Wymysłów	656	92
Ogółem dla Gminy		11828	45,9

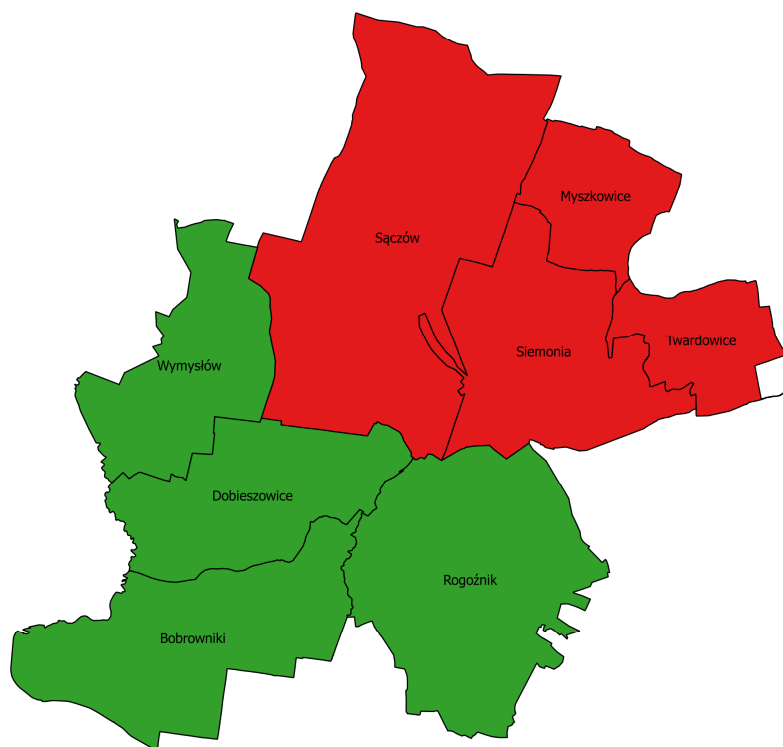
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Najwyższą wartością wskaźnika odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej charakteryzują się jednostki: Rogoźnik (71%), Bobrowniki (82%), Dobieszowice (90%) i Wymysłów (92%). Niższe wartości analizowanego wskaźnika niż średnia dla całej Gminy odnotowano w 4 jednostkach m. in. Sączów (20%) i Siemonia (31,2%). Najniższa wartość wskaźnika występuje w jednostkach Myszkowice (0%) i Twardowice (0%).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej dla poszczególnych jednostek pomocniczych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 25. Wartość wskaźnika – odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Sieć ciepłownicza

Na terenie Gminy Bobrowniki mieszkańcy domów jednorodzinnych wykorzystują systemy centralnego ogrzewania (przydomowe kotłownie) oparte na węglu kamiennym, gazie ziemnym, oleju opałowym, biomase, gazie płynnym oraz rozwiązaniach łączących różne rodzaje paliwa. W Gminie funkcjonują również kotłownie, jednakże wytwarzają one ciepło dla instytucji użyteczności publicznej oraz podmiotów świadczących usługi handlowe.

Sieć gazownicza

Rozdzielcza sieć gazowa w Gminie Bobrowniki zasilana jest z dwóch gazociągów średniego podwyższonego ciśnienia:

- północna część Gminy: Sączów, Myszkowice, Siemonia, Twardowice – stacja redukcyjno-pomiarowa w Celinach,

- południowa część Gminy: Bobrowniki, Dobieszowice, Wymysłów, Rogoźnik – dwie stacje redukcyjno-pomiarowe w Rogoźniku.

Stan techniczny sieci rozdzielczej jest dobry, mimo to wykorzystanie gazu do celów grzewczych nie jest popularne.

Zasób mieszkań, izb oraz powierzchni użytkowej mieszkań stale rośnie. Na przestrzeni lat 2012-2016, przybyło 59 nowych mieszkań, 326 nowych izb oraz 8198 m² nowej powierzchni użytkowej mieszkań. Rośnie również udział mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne.

Sieć energetyczna

Stan zaopatrzenie Gminy Bobrowniki w energię elektryczną jest dobry, a istniejąca sieć energetyczna pokrywa zapotrzebowanie mieszkańców na energię elektryczną. Bezpośrednią obsługę zapewnia układ sieci o średnich i niskich napięciach. Dostawcą energii elektrycznej są Polskie Sieci Energetyczne S.A. Oddział w Katowicach.

Udział dróg gruntowych w drogach gminnych (W17)

W sieci dróg gminnych, niewiele ponad połowa (58,56%) dróg posiada nawierzchnię asfaltową w dobrym stanie, a na 20,04% dróg asfalt wymaga remontu. Na terenie Gminy 17,59% dróg nadal nie posiada utwardzonej nawierzchni. Na drogach gruntowych występują liczne pułapki: duże dziury, kałuże, koleiny. O ile w dobrych warunkach pogodowych drogi gruntowe nie są trudne do pokonania dla pojazdów, to podczas intensywnych opadów deszczu, nasiąknięty grunt może stanowić znaczną przeszkodę.

Tabela 27. Udział dróg gruntowych w drogach gminnych

Lp.	Jednostka analityczna	Długość dróg [km]	Długość dróg gruntowych [km]	Udział dróg gruntowych w drogach gminnych [%]
1	Bobrowniki	9,30	1,01	10,9
2	Dobieszowice	6,28	1,64	26,1
3	Myszkowice	3,80	0,83	21,8
4	Rogoźnik	14,16	2,97	21,0
5	Sączów	2,43	0,58	23,9
6	Siemonia	2,77	0,37	13,4
7	Twardowice	1,42	0,00	0,0
8	Wymysłów	2,31	0,65	28,1
Ogółem dla Gminy		42,47	7,47	17,6

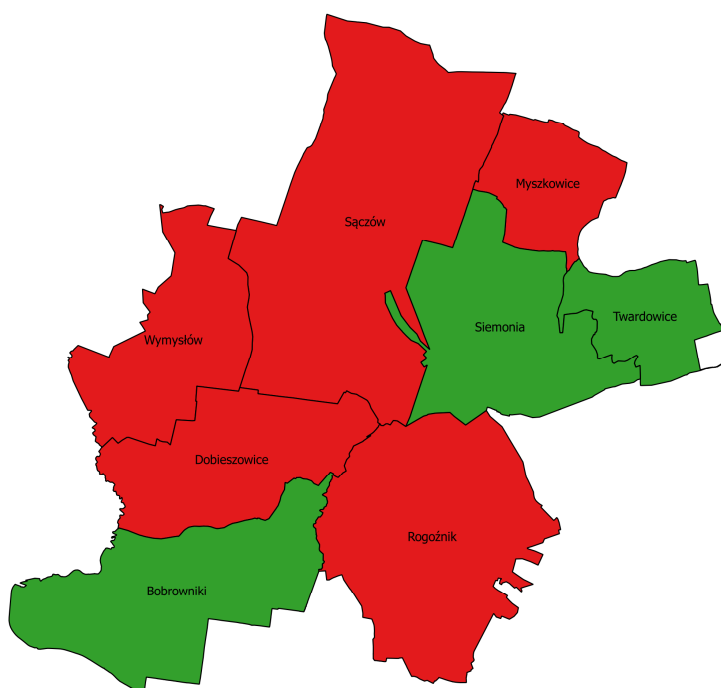
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Spośród wszystkich sołectw, największy udział dróg gruntowych wśród dróg gminnych jest w sołectwach Wymysłów (28,1% dróg gruntowych), Dobieszowice (26,1%), Sączów (23,9%), Myszkowice (21,8%) i Rogoźnik (21,0%). W sołectwie Twardowice drogi gruntowe wśród dróg gminnych nie występują.

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – udział dróg gruntowych w drogach gminnych dla poszczególnych jednostek pomocniczych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 26. Wartość wskaźnika – udział dróg gruntowych w drogach gminnych w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne

Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej

W celu wskazania jednostek analitycznych, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej analizie poddano wskaźnik:

- odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (W16),
- udział dróg gruntowych w drogach gminnych (W17).

Tabela 28. Zestawienie wskaźników koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej według jednostek analitycznych w Gminie Bobrowniki

Jednostka analityczna	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Udział dróg gruntowych w drogach gminnych [%]
Bobrowniki	82	10,9
Dobieszowice	90	26,1
Myszkowice	0	21,8
Rogoźnik	71	21,0
Sączów	20	23,9
Siemonia	12	13,4
Twardowice	0	0,0
Wymysłów	92	28,1
Średnia dla Gminy	45,9	17,6

Źródło: opracowanie własne

W przypadku sfery technicznej w celu dokonania syntetycznej oceny koncentracji zjawisk kryzysowych zliczono wszystkie wskaźniki dla danej jednostki pomocniczej, w których suma stwierdzono sytuację kryzysową, ze zgodnie następującą skalą:

- 2 wskaźniki – ocena 1, świadcząca o wysokim nasileniu zjawisk kryzysowych,
- 0-1 wskaźników – ocena 0, świadcząca o niskim i/lub braku nasileniu zjawisk kryzysowych.

Tabela 29. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze technicznej

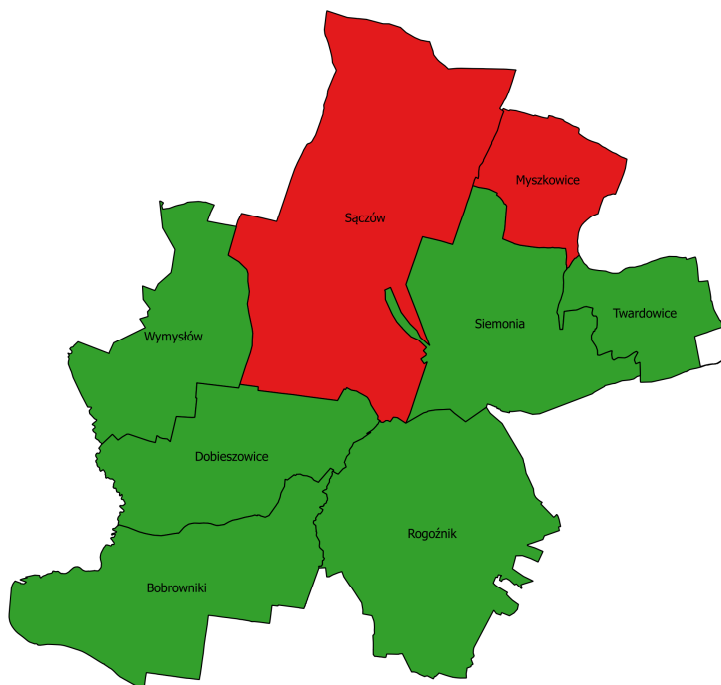
Jednostka pomocnicza	Liczba wskaźników sfery technicznej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką	Koncentracja negatywnych zjawisk
Bobrowniki	0	0
Dobieszowice	1	0
Myszkowice	2	1
Rogoźnik	1	0
Sączów	2	1
Siemonia	1	0
Twardowice	1	0
Wymysłów	1	0

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą, jednostką analityczną o najtrudniejszej sytuacji w sferze technicznej, w której stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk są sołectwa Myszkowice i Sączów.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 27. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze technicznej w układzie jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

5.4. Analiza sfery przestrzenno-środowiskowej Gminy

Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych dostarcza istotnych informacji stanowiących uzupełnienie kwestii związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym poszczególnych jednostek.

Gęstość zaludnienia (W18)

W celu przeprowadzenia dokładniejszej analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano wskaźnik gęstości zaludnienia w poszczególnych jednostkach pomocniczych Gminy Bobrowniki, którego sposób obliczenia oraz informacje o sposobie oceny koncentracji negatywnych zjawisk przedstawiają się następująco:

1) niezbędne dane: liczba ludności zameldowanej na pobyt stały lub czasowy w podziale na jednostki pomocnicze i powierzchnia jednostek pomocniczych w km², 2) wartość wskaźnika

liczona jako stosunek pomiędzy liczbą ludności w jednostce pomocniczej, a powierzchnią jednostki pomocniczej, wg wzoru $W=A/B$, gdzie W – wartość wskaźnika, A – liczba ludności jednostki pomocniczej, B – powierzchnia jednostki pomocniczej w km^2 .

Tabela 30. Gęstość zaludnienia [os./ km^2]

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Powierzchnia [km^2]	Gęstość zaludnienia [os./ km^2]
1	Bobrowniki	3084	7,1	434,4
2	Dobieszowice	1910	5,4	353,7
3	Myszkowice	453	2,8	161,8
4	Rogoźnik	2982	8,8	338,9
5	Sączów	1358	13,2	102,9
6	Siemonia	962	6,4	150,3
7	Twardowice	423	2,7	156,7
8	Wymysłów	656	4,9	133,9
Ogółem dla Gminy		11828	51,3	230,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

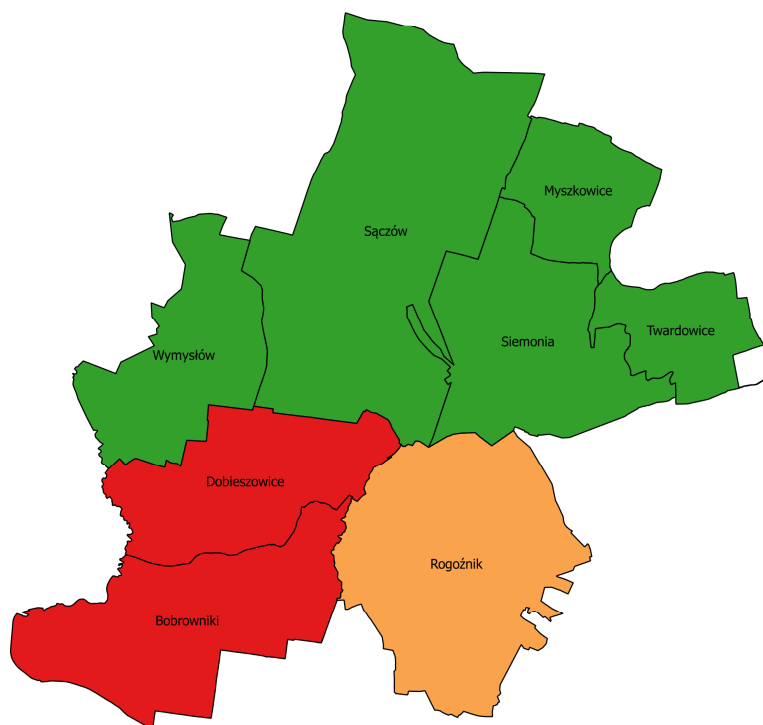
Średnia gęstość zaludnienia w Gminie Bobrowniki w 2018 r. wyniosła 230,6 os./ km^2 . Wyższe wartości od średniej wskazują na sytuację kryzysową pod względem analizowanego wskaźnika. Duże zróżnicowanie zagospodarowania przestrzennego Gminy Bobrowniki wpływa na gęstość i charakter jego zabudowy. Zbyt duża gęstość zabudowy i związana z tym niewielka powierzchnia terenów biologicznie czynnych negatywnie oddziałuje na warunki życia mieszkańców.

Problemy te dotyczą przede wszystkim jednostek analitycznych: Bobrowniki (434,4 os./ km^2), Dobieszowice (353,7 os./ km^2) i Rogoźnik (338,9 os./ km^2), w których zdiagnozowano najwyższą gęstość zaludnienia w przeliczeniu na jego powierzchnię.

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – gęstość zaludnienia dla poszczególnych jednostek analitycznych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 28. Wartość wskaźnika – gęstość zaludnienia w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców (W19)

Kolejnym wskaźnikiem wykorzystanym w diagnozie sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest liczba czynnych obiektów użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, świetlice, biblioteki, remizy OSP, itp.) na 100 mieszkańców.

Czynne obiekty użyteczności publicznej stanowią o statusie danej społeczności. Brak obiektu (budynku, instytucji), w której kierowano by ofertę do lokalnej społeczności świadczy o zapaści cywilizacyjnej. Brak miejsca spotkań, miejsca integracji, oferty kulturalnej czy sportowej stanowi zasadniczą przeszkodę w realizacji działań prowadzących do odbudowy lokalnej społeczności i wyprowadzania jej ze stanu kryzysowego.

Tabela 31. Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba ludności	Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej	Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców
1	Bobrowniki	3084	8	0,3
2	Dobieszowice	1910	8	0,4
3	Myszkowice	453	1	0,2
4	Rogoźnik	2982	10	0,3
5	Sączów	1358	8	0,6
6	Siemonia	962	5	0,5
7	Twardowice	423	1	0,2
8	Wymysłów	656	1	0,2
Ogółem dla Gminy		11828	42	0,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bobrowniki

Najmniej obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano w jednostkach: Myszkowice (0,2 ob..użyt./100 mieszkańców), Twardowice (0,2 ob.użyt./100 mieszkańców) i Wymysłów (0,2 ob.użyt./100 mieszkańców).

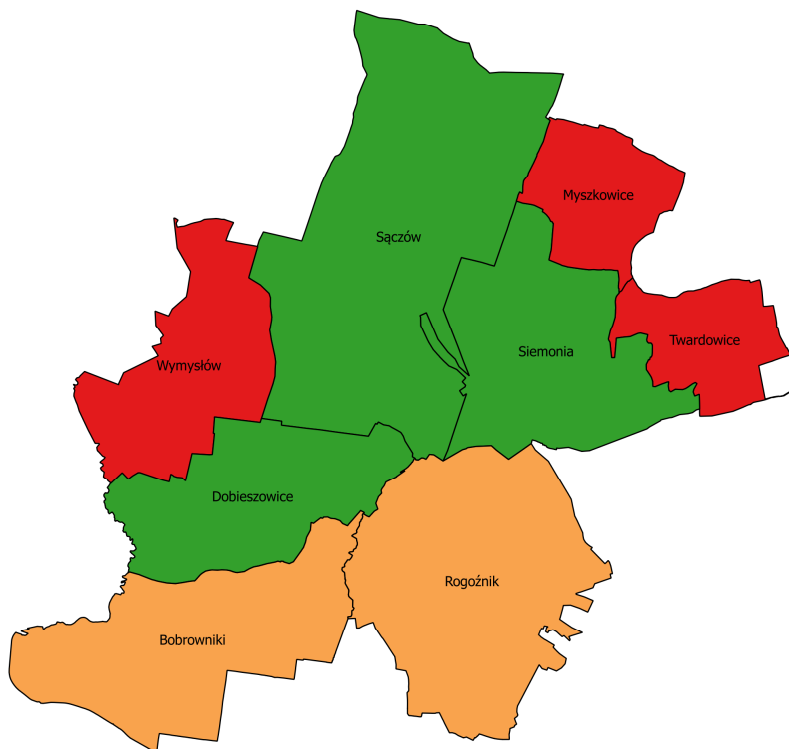
Wartości niższe niż średnia analizowanego wskaźnika stwierdzono również w jednostkach: Bobrowniki (0,3 obiek.użyt./100 mieszkańców) i Rogoźnik (0,3 obiek.użyt./100 mieszkańców).

Największa liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców występuje w jednostkach Sączów (0,6 obiek.użyt./100 mieszkańców), Siemonia (0,5 obiek.użyt./100 mieszkańców) i Dobieszowice (0,4 obiek.użyt./100 mieszkańców).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców dla poszczególnych jednostek analitycznych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 29. Wartość wskaźnika – liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Obiekty kulturalne oraz użyteczności publicznej

Na obszarze Gminy funkcjonują łącznie 42 obiekty kulturalne i użyteczności publicznej (w przeliczeniu na 100 mieszkańców w Gminie przypada 0,36 takich instytucji). Stan techniczny budynków, w którym się one znajdują jest w różnym stanie - szczegółowy opis poniżej.

Działalność opiekuńczą i szkolno-wychowawczą na terenie Gminy prowadzą 2 Zespoły Szkolno-Przedszkolne w Dobieszowicach i Sączowie. Dodatkowo na terenie Gminy w Bobrownikach działają: Szkoła Podstawowa i Przedszkole w Rogoźniku i w Siemoni. Łącznie w Gminie funkcjonują:

- 5 Szkół Podstawowych w:
 - Rogoźniku (użytkowana, wymaga działań inwestycyjnych, do remontu sala gimnastyczna)

- Bobrownikach (użytkowana, wymaga nakładów inwestycyjnych),
- Dobieszowicach (użytkowana, wymaga nakładów inwestycyjnych),
- Sączowie (użytkowana, wymaga nakładów inwestycyjnych),
- Siemoni (użytkowana, wymaga nakładów inwestycyjnych).
- 5 Przedszkoli w:
 - Rogoźniku (użytkowane, nie wymaga nakładów inwestycyjnych),
 - Bobrownikach (użytkowane, wymaga nakładów inwestycyjnych),
 - Dobieszowicach (użytkowane, wymaga nakładów inwestycyjnych),
 - Sączowie (użytkowane, wymaga nakładów inwestycyjnych),
 - Siemoni (użytkowana, wymaga nakładów inwestycyjnych).
- 1 Żłobek w Rogoźniku (użytkowany, nie wymaga nakładów inwestycyjnych).

W Sączowie znajduje się również Gminny Zespół Oświaty - budynek, w którym się znajduje wymaga nakładów inwestycyjnych.

Na terenie Gminy zlokalizowane są cztery Publiczne Ośrodki Zdrowia oraz trzy Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej. Mieszkańcy mają głównie dostęp do lekarzy podstawowej opieki medycznej. Są to:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Gmin-Med” w Dobieszowicach (praktyka lekarza rodzinnego, usługi pielęgniarskie w środowisku, poradnia ginekologiczna, opieka w miejscu nauczania i wychowania - użytkowany, wymaga działań inwestycyjnych; ogólny stan techniczny budynku jest dobry, aczkolwiek stan instalacji kanalizacyjnej jest średni/zły),
- Ośrodek Zdrowia w Dobieszowicach (poradnia ogólna, poradnia dla dzieci, gabinet fizykoterapii - użytkowany, wymaga działań inwestycyjnych; ogólny stan techniczny budynku jest dobry, aczkolwiek stan instalacji kanalizacyjnej jest średni/zły),
- Ośrodek Zdrowia w Bobrownikach (poradnia ogólna - użytkowany, wymaga działań inwestycyjnych, stan techniczny budynku jest średni; w trybie natychmiastowym zalecane są prace naprawcze elewacji, blacharki, instalacji kanalizacyjnej i gazowej, a docelowo remont kapitalny),
- Ośrodek Zdrowia w Rogoźniku (poradnia ogólna, poradnia ginekologiczna - użytkowany, stan techniczny budynku jest średni, wymaga nakładów inwestycyjnych),

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Latos” w Siemoni (specjalista medycyny rodzinnej, lekarz chorób wewnętrznych, badania laboratoryjne - użytkowany, nie wymaga nakładów inwestycyjnych)
- Ośrodek Zdrowia w Sączowie (specjalista medycyny rodzinnej, specjalista ginekologii i położnictwa, badania laboratoryjne - użytkowany, nie wymaga nakładów inwestycyjnych; w przyszłości możliwa do wykonania termomodernizacja budynku),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Dobieszowicach (poradnie: stomatologiczna, laryngologiczna, dermatologiczna, okulistyczna, neurologiczna, chirurgii ogólnej, kardiologiczna - użytkowany, wymaga działań inwestycyjnych; ogólny stan techniczny budynku jest dobry, aczkolwiek stan instalacji kanalizacyjnej jest średni/zły).

Dostęp do środków medycznych w Gminie jest średni – na jej obszarze funkcjonują cztery apteki w sołectwach:

- Dobieszowice,
- Bobrowniki,
- Rogoźnik,
- Sączów⁴.

Od 2004 r. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej uzyskał status organizacji pożytku publicznego, co wiąże się z prowadzeniem przez liczne OSP działalności na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873). Na terenie Gminy Bobrowniki w każdym sołectwie funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna:

- w Rogoźniku budynek OSP jest użytkowany i wymaga drobnych działań inwestycyjnych - należy wykonać remont tynków i remont antykorozyjny ślusarki okiennej,
- w Bobrownikach budynek OSP jest użytkowany i nie wymaga nakładów inwestycyjnych,
- w Dobieszowicach budynek OSP jest użytkowany i nie wymaga nakładów inwestycyjnych,

⁴ <http://ra.rejestrymedyczne.csioz.gov.pl>

- w Wymysłowie budynek OSP jest użytkowany i nie wymaga niewielkich nakładów inwestycyjnych,
- w Siemoni budynek OSP jest użytkowany i nie wymaga nakładów inwestycyjnych,
- w Sączowie budynek OSP jest użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych - należy wykonać remont dachu; instalacja nie nadaje się do eksploatacji,
- w Twardowicach budynek OSP jest użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych – należy stan techniczny budynku jest średni, należy wyremontować dach i dokonać napraw w rozdzielniach, a także zamontować poręcze na schodach; zaplanowana jest termomodernizacja,
- w Myszkowicach budynek OSP jest użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych - należy naprawić niezabezpieczoną skrzynkę gazomierza.

Gminne Centrum Kultury i Sportu w Bobrownikach prowadzi działalność kulturalną i biblioteczną. W sołectwach Bobrowniki, Dobieszowice, Rogoźnik, Sączów i Siemonia funkcjonują filie Domu Kultury:

- budynek Domu Kultury w Rogoźniku jest użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych - należy wykonać remont zawilgoconych ścian, tynku, dachu, usunąć gruz ze stropu, a w piwnicy wykonać nowe posadzki; dodatkowo zaleca się wykonanie instalacji odgromowej,
- budynek Domu Kultury w Bobrownikach jest użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych,
- budynek Domu Kultury w Dobieszowicach jest użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych,
- budynek Domu Kultury w Siemoni jest użytkowany i nie wymaga nakładów inwestycyjnych (jest to ten sam budynek, co OSP w Siemoni),
- budynek Domu Kultury w Sączowie jest użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych - wymagany remont pomieszczeń sanitarnych.

Działalność kulturalna i biblioteczna prowadzona jest również w budynku "Starej Szkoły" w Dobieszowicach - znajduje się tam Biblioteka (budynek jest po kompleksowym remoncie i nie wymaga nakładów inwestycyjnych) oraz w Dworku w Dobieszowicach (budynek użytkowany i wymaga nakładów inwestycyjnych).

Na terenie Gminy działalność prowadzą trzy kluby sportowe: KS "Cyklon" w Rogoźniku, KS "Orzeł" w Bobrownikach i KS "Płomień" w Sączowie. Budynek KS "Cyklon" wymaga nakładów inwestycyjnych - instalacja elektryczna jest w złym stanie technicznym i wymaga kapitalnego remontu lub wymiany. Wymagany jest również remont wewnątrz budynku. KS "Orzeł" zajmuje budynek kawiarni "Olimp" w Bobrownikach. Stan obiektu jest średni - wymagane jest przeprowadzenie remontu obiektu wraz z odgrzybianiem ścian i sufitów pomieszczeń sanitarnych. Prace remontowe konieczne do wykonania są również na zewnątrz budynku oraz na trybunach. Należy uporządkować także otoczenie wokół obiektu. KS "Płomień" użytkuje Orlik w Sączowie, który wymaga drobnych nakładów inwestycyjnych.

Kościół Katolicki zaangażowany jest w działalność społeczną zarówno w wymiarze lokalnym, regionalnym, a nawet globalnym. Wyznawcom daje poczucie wspólnoty i jedności. Na terenie Gminy działalność wyznaniową prowadzi 6 parafii, które posiadają swoje kościoły:

- w Rogoźniku - jeden drewniany, wpisany na listę zabytków Śląskiego Konserwatora Zabytków oraz drugi murowany,
- w Bobrownikach,
- w Dobieszowicach,
- w Siemoni,
- w Sączowie.

Do obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej zaliczyć należy również działające w Gminie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobieszowicach (budynek wymagający działań inwestycyjnych),
- Bobrownickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (budynek nie wymagający działań inwestycyjnych),
- Amfiteatr w parku w Rogoźniku (w trakcie gruntownego remontu, z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych).

Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

W celu wskazania jednostek analitycznych, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej analizie poddano 2 wskaźniki cząstkowe:

- gęstość zaludnienia [os./km²] (18),
- liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców (W19).

Podsumowaniem diagnozy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest poniższa tabela.

Tabela 32. Zestawienie wskaźników koncentracji negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według jednostek analitycznych w Gminie Bobrowniki

Jednostka analityczna	Gęstość zaludnienia [os./km ²]	Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców
Bobrowniki	434,4	0,3
Dobieszowice	353,7	0,4
Myszkowice	161,8	0,2
Rogoźnik	338,9	0,3
Sączów	102,9	0,6
Siemonia	150,3	0,5
Twardowice	156,7	0,2
Wymysłów	133,9	0,2
Średnia dla Gminy	230,6	0,4

Źródło: opracowanie własne

Za obszary kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej uznano te, które cechują się występowaniem negatywnych zjawisk w dwóch z wyszczególnionych wskaźnikach, zgodnie następującą skalą:

- 2 wskaźniki – ocena 1, świadcząca o wysokim nasileniu zjawisk kryzysowych,
- 0-1 wskaźników – ocena 0, świadcząca o niskim i/lub braku nasileniu zjawisk kryzysowych.

Tabela 33. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Jednostka pomocnicza	Liczba wskaźników sfery przestrzenno-funkcjonalnej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką	Koncentracja negatywnych zjawisk
Bobrowniki	2	1
Dobieszowice	1	0
Myszkowice	1	0
Rogoźnik	2	1
Sączów	0	0
Siemonia	0	0
Twardowice	1	0

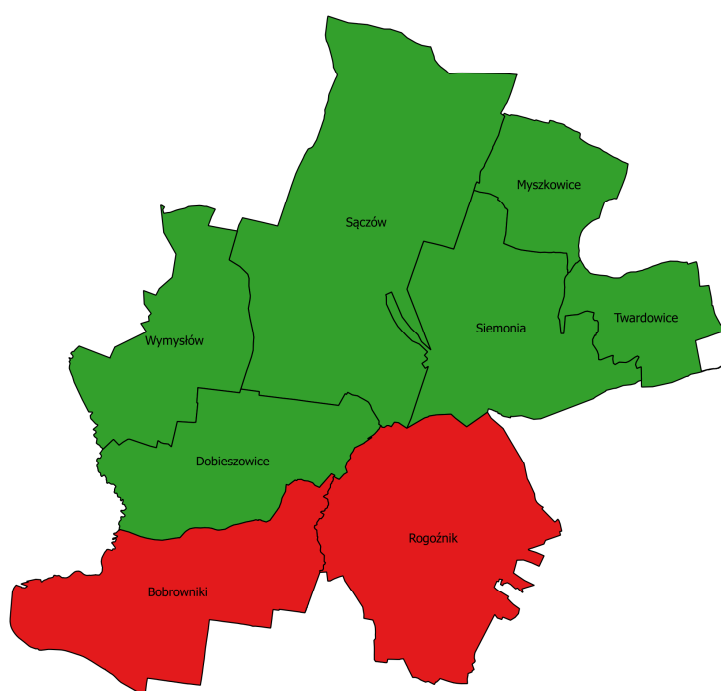

Wymysłów	1	0
----------	---	---

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą jednostki analityczne o najtrudniejszej sytuacji przestrzenno-funkcjonalnej, w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk to: Bobrowniki i Rogoźnik.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 30. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w układzie jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

5.5. Analiza sfery środowiskowej Gminy

Stan środowiska przyrodniczego jest istotnym czynnikiem, mającym wpływ na jakość życia mieszkańców. Diagnoza sytuacji środowiskowej na terenie Gminy Bobrowniki powiązana jest ze standardami jakości środowiska, w tym powierzchnią terenów zieleni (lesistość) i powierzchnią terenów przemysłowych i składowych.

Powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy (W20)

Na terenie całej Gminy widoczny jest problem ze zbyt małą powierzchnią terenów zielonych. Lasy i zadrzewienia zajmują ok. 20,5% powierzchni Gminy. Lasy pełnią funkcje kształtujące klimat, mają wpływ na skład atmosfery, regulują obieg wody w przyrodzie, przeciwdziałają powodziom i osuwiskom, chronią glebę przed erozją i krajobraz przed stepowaniem. Biorąc pod uwagę powyższe naturalnie występujące tereny zielone na terenie Gminy Bobrowniki wpływają korzystnie na warunki zdrowotne i rekreacyjne dla społeczeństwa.

Tabela 34. Powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia terenów zieleni [ha]	Powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy
1	Bobrowniki	710	12,1	1,7
2	Dobieszowice	540	16,7	3,1
3	Myszkowice	280	23,2	8,3
4	Rogoźnik	880	192,7	21,9
5	Sączów	1320	549,1	41,6
6	Siemonia	640	171,5	26,8
7	Twardowice	270	7,0	2,6
8	Wymysłów	490	285,7	58,3
Ogółem dla Gminy		5130	1258,1	20,5

Źródło: Opracowanie własne

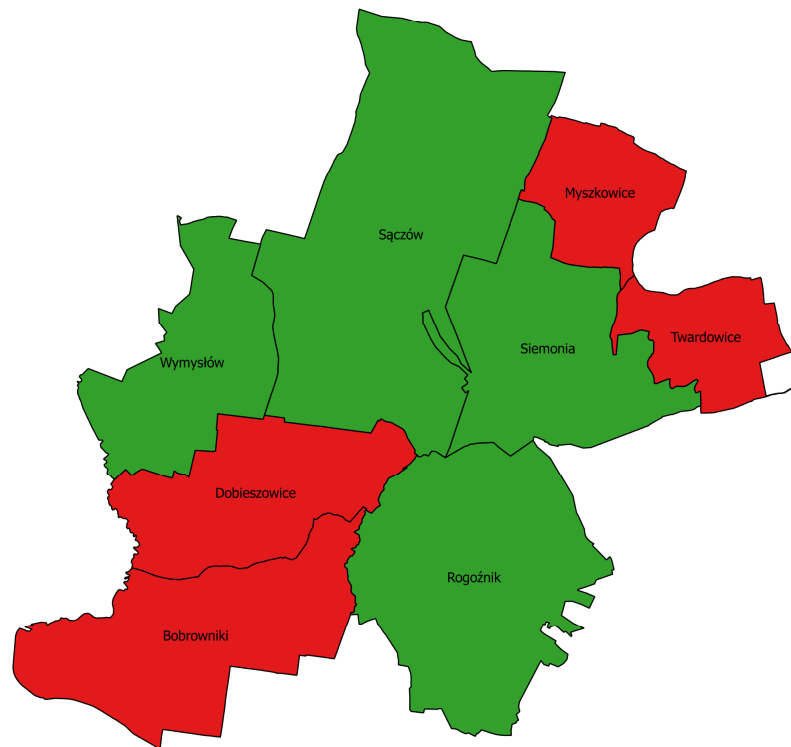
Powierzchnia terenów zieleni wynosząca poniżej wartości dla całej Gminy Bobrowniki występuje w następujących jednostkach analitycznych: Bobrowniki (1,7%), Twardowice (2,6%), Dobieszowice (3,1%) i Myszkowice (8,3%).

Najkorzystniej na tle całej Gminy (20,5%) wypadają Wymysłów (58,3%), Sączów (41,6%), Siemonia (26,8%) i Rogoźnik (21,9%).

Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy dla poszczególnych jednostek pomocniczych zaprezentowano na poniższej rycinie.

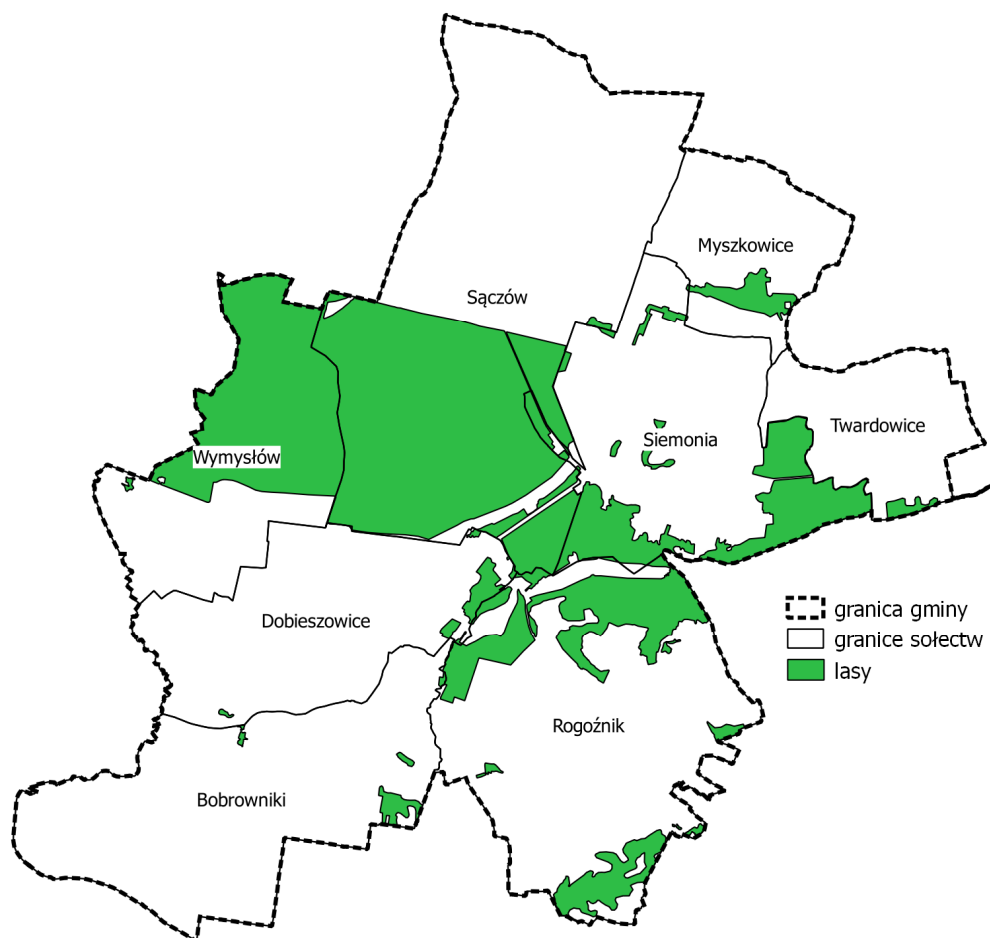

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 31. Wartość wskaźnika – powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy Bobrowniki w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Rycina 32. Tereny leśne na obszarze Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy (W21)

Analizując problemy w sferze środowiskowej uznano, że jednym z najistotniejszych jest występowanie w Gminie terenów przemysłowych i składowych, stanowiących poważne zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

Tabela 35. Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych [ha]	Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy
1	Bobrowniki	710	34,1	4,8

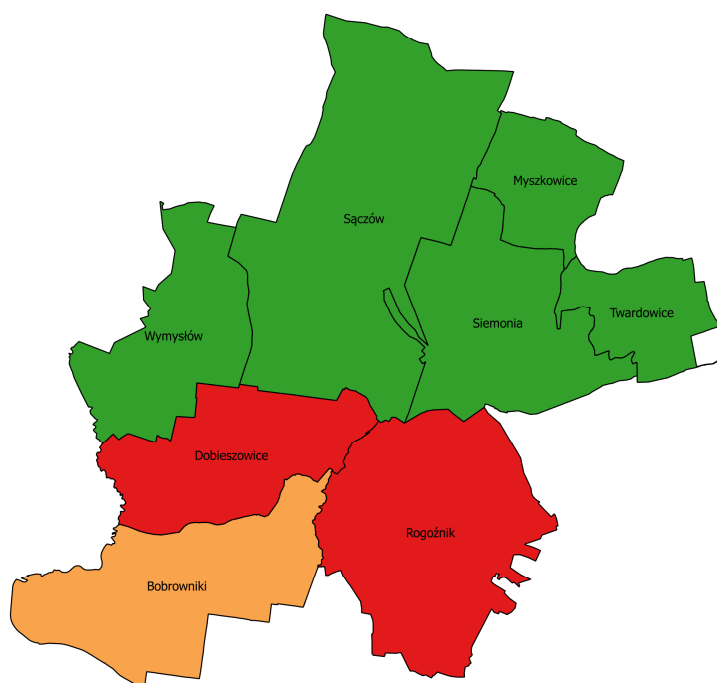
2	Dobieszowice	540	44,3	8,2
3	Myszkowice	280	0,0	0,0
4	Rogoźnik	880	88,0	10,0
5	Sączów	1320	0,0	0,0
6	Siemonia	640	22,4	3,5
7	Twardowice	270	0,0	0,0
8	Wymysłów	490	17,6	3,6
Ogółem dla Gminy		5130	206,4	3,8

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie Gminy Bobrowniki średnia powierzchnia terenów przemysłowych i składowych wynosi 3,8 ha. Wartości wyższe niż średnia dla całej Gminy stwierdzono w jednostkach: Rogoźnik (10,0 ha), Dobieszowice (8,2 ha) i Bobrowniki (4,8 ha). Na terenie sołectw Twardowice, Sączów i Myszkowice terenów przemysłowych i składowych brak.

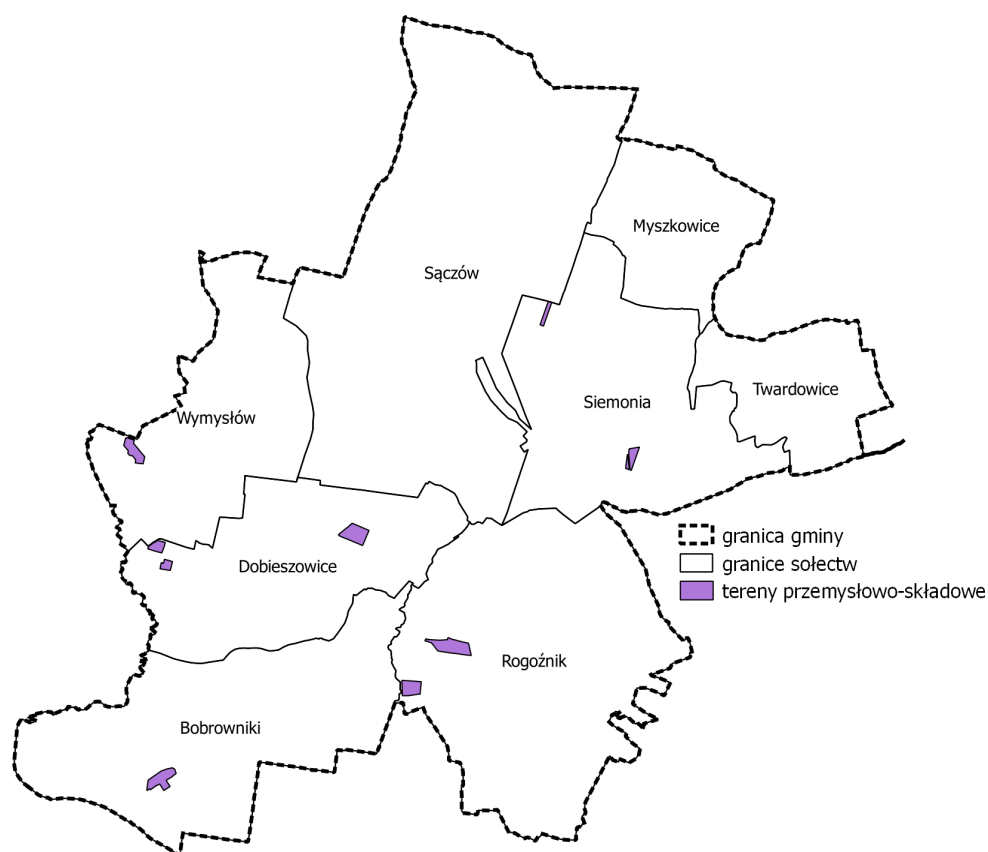
Przestrzenne rozmieszczenie wartości wskaźnika – powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy dla poszczególnych jednostek pomocniczych zaprezentowano na poniższej rycinie.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 33. Wartość wskaźnika – powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy w układzie jednostek analitycznych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne

Rycina 34. Lokalizacja terenów przemysłowo-składowych na terenie Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

W celu wskazania jednostek analitycznych, w których występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej analizie poddano 2 wskaźniki cząstkowe:

- powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy (W20)
- powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy (W21).

Podsumowaniem diagnozy w sferze środowiskowej jest poniższa tabela.

Tabela 36. Zestawienie wskaźników koncentracji negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej według jednostek analitycznych w Gminie Bobrowniki

Jednostka analityczna	Powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy	Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych w odniesieniu do powierzchni Gminy

Bobrowniki	1,7	4,8
Dobieszowice	3,1	8,2
Myszkowice	8,3	0,0
Rogoźnik	21,9	10,0
Sączów	41,6	0,0
Siemonia	26,8	3,5
Twardowice	2,6	0,0
Wymysłów	58,3	3,6
Średnia dla Gminy	20,5	3,8

Źródło: opracowanie własne

Za obszary kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej uznano te, które cechują się występowaniem negatywnych zjawisk w dwóch z wyszczególnionych wskaźnikach, zgodnie następującą skalą:

- 2 wskaźniki – ocena 1, świadcząca o wysokim nasileniu zjawisk kryzysowych,
- 0-1 wskaźników – ocena 0, świadcząca o niskim i/lub braku nasileniu zjawisk kryzysowych.

Tabela 37. Diagnoza stanu kryzysowego w sferze środowiskowej

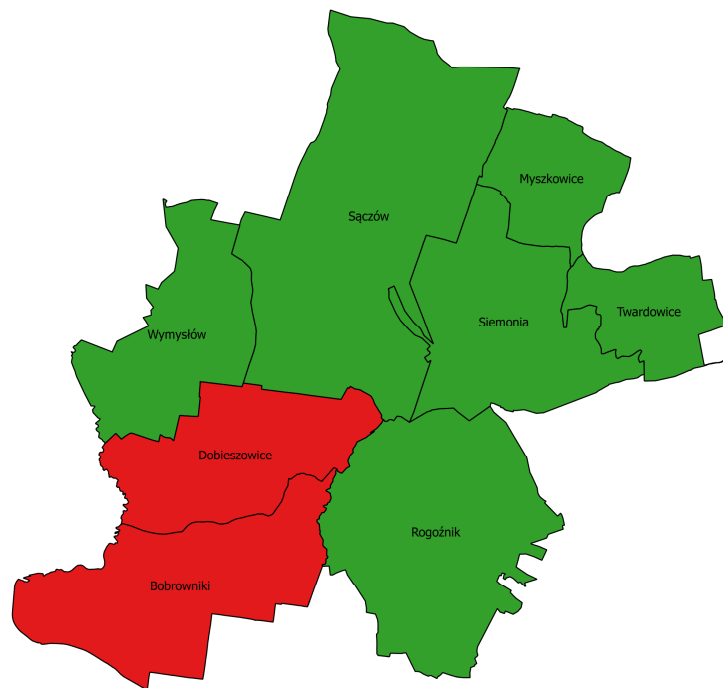
Jednostka pomocnicza	Liczba wskaźników sfery środowiskowej dla danej jednostki pomocniczych, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką	Koncentracja negatywnych zjawisk
Bobrowniki	2	1
Dobieszowice	2	1
Myszkowice	1	0
Rogoźnik	1	0
Sączów	0	0
Siemonia	0	0
Twardowice	1	0
Wymysłów	0	0

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą jednostki analityczne o najtrudniejszej sytuacji technicznej, w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk to: Bobrowniki i Dobieszowice.

- duże nasilenie zjawisk kryzysowych
- średnie nasilenie zjawisk kryzysowych
- niskie nasilenie zjawisk kryzysowych

Rycina 35. Koncentracja zjawisk negatywnych w sferze środowiskowej w układzie jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w Gminie Bobrowniki

Zgodnie z definicją podaną w *Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku*, obszarem zdegradowanym jest obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, który spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stanowiących zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska), przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych), technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

6.1. Podsumowanie analizy wyłaniającej obszar zdegradowany

Analiza obszarów wg wcześniej wymienionych wskaźników pozwoliła odpowiedzieć na pytanie, które spójnie geograficzne i możliwe do wydzielenia w przestrzeni jednostki pomocnicze powinny zostać objęte działaniami rewitalizacyjnymi. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gminy Bobrowniki, obejmującego jednostki analityczne, wydzielone na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu, w których stwierdzono koncentrację zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach dokonano 3-stopniowej analizy. Jednostki, które spełniły poniżej zaprezentowane warunki włączono w granice obszaru zdegradowanego.

Warunek pierwszy stanowił, iż za obszar zdegradowany można było uznać jedynie jednostki analityczne, w których stwierdzono sytuację kryzysową spowodowaną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej (min. 5 wskaźników odznaczało się wartością mniej korzystną niż średnia dla całej Gminy Bobrowniki), współwystępującą z negatywnymi

zjawiskami w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Jednostki pomocnicze spełniające pierwszy warunek to: Bobrowniki, Dobieszowice, Rogoźnik i Twardowice.

Dodatkowo drugim warunkiem, który powinny spełnić jednostki pomocnicze, aby uznano je za obszar zdegradowany była łączna suma wskaźników, których wartość była mniej korzystna niż średnia dla całej Gminy Bobrowniki i powinna stanowić minimum połowę analizowanych w powyższej delimitacji tj. minimum 11 wskaźników.

Wszystkie jednostki analityczne, spełniające pierwszy warunek, spełniły również warunek drugi. W poniższej tabeli jednostki, które spełniają dwa powyższe warunki zaznaczono kolorem czerwonym.

Tabela 38. Zestawienie sumaryczne wskaźników, których wartości były mniej korzystne niż średnia dla całej Gminy Bobrowniki

Jednostka analityczna	Liczba wskaźników dla danej jednostki pomocniczej, których wartość uznano za mniej korzystną niż średnia dla Gminy Bobrowniki					Suma wskaźników, których wartość była mniej korzystną niż średnia dla całej Gminy Bobrowniki
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa	
Bobrowniki	7	2	0	2	2	13
Dobieszowice	6	2	1	1	2	12
Myszkowice	1	0	2	1	1	5
Rogoźnik	8	2	1	2	1	14
Sączów	4	2	2	0	0	8
Siemonia	4	1	1	0	0	6
Twardowice	6	2	1	1	1	11
Wymysłów	2	2	1	1	0	6

Źródło: opracowanie własne

Ponadto trzecim warunkiem była odpowiednia wartość Indeksu Degradacji. W tym celu aby skala i wartość wszystkich kryteriów były porównywalne, każdy ze wskaźników oraz liczby bezwzględne zostały wystandaryzowane poprzez odjęcie od nominalnej wartości wskaźnika dla każdej jednostki, średniej wartości dla całej Gminy i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla całej Gminy, według poniższego wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} - wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

x_{ij} - wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

\bar{x}_j - średnia arytmetyczna wskaźnika j,
 S_j - odchylenie standardowe miernika j.

Na bazie wystandaryzowanych wskaźników i liczb utworzono Indeks Degradacji (wskaźnik sumaryczny) pozwalający na uszeregowanie poszczególnych jednostek pomocniczych w Gminie Bobrowniki od najmniej zagrożonych dysfunkcjami społeczno-gospodarczo-przestrzennymi (najniższa wartość Indeksu) do najbardziej zagrożonych (najwyższa wartość Indeksu).

Przyjmuje on postać:

$$\text{Indeks Degradacji} = \\ W1+W2+W3+W4+W5+W6+W7+W8+W9+W10+W11+W12+W13+W15+W16+ \\ +W17+W19+W20+W21$$

Za obszar zdegradowany uznano jednostkę analityczną, dla której zdiagnozowano wysoką koncentrację negatywnych zjawisk w sferze społecznej, współwystępującą z koncentracją negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer. W celu dokonania syntetycznej oceny koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach zliczono sumę wszystkich wskaźników dla danej jednostki analitycznej. Wysoka dodatnia wartość sumy wskaźników wskazywała na koncentrację negatywnych zjawisk.

W celu uszeregowania ogólnej sytuacji poszczególnych jednostek pomocniczych w Gminie Bobrowniki wartości osiągniętego Indeksu Degradacji podzielono na cztery przedziały i nadano im oznaczenia barwne:

- wartość Indeksu Degradacji < -5 oznacza, że jednostka pomocnicza znajduje się w relatywnie bardzo dobrej sytuacji oznaczono kolorem niebieskim,
- wartość Indeksu Degradacji w przedziale od -5 do 0 oznacza, że jednostka pomocnicza znajduje się w relatywnie dobrej sytuacji oznaczono kolorem zielonym,
- wartość Indeksu Degradacji w przedziale od 0 do 5 oznacza, że jednostka pomocnicza znajduje się w relatywnie złej sytuacji kryzysowej, oznaczono kolorem pomarańczowym,
- wartość Indeksu Degradacji > 5 oznacza, że jednostka pomocnicza znajduje się w relatywnie bardzo złej sytuacji kryzysowej, oznaczono kolorem czerwonym.

Tabela 39. Wartość Indeksu Degradacji dla poszczególnych jednostek analitycznych Gminy Bobrowniki

Jednostka analityczna	sfera społeczna	Koncentracja negatywnych zjawisk	sfera gospodarcza	Koncentracja negatywnych zjawisk	sfera techniczna	Koncentracja negatywnych zjawisk	sfera przestrzenno-funkcyjna	Koncentracja negatywnych zjawisk	sfera środowiskowa	Koncentracja negatywnych zjawisk	ID
	suma wskaźników (W1-W12)		suma wskaźników (W13-W15)		suma wskaźników (W16-W17)		suma wskaźników (W18-W19)		(W20-W21)		
Bobrowniki	1,7	TAK	2,3	TAK	-1,4		2,4	TAK	1,3	TAK	6,7
Dobieszowice	1,4	TAK	1,9	TAK	-0,1		0,7	TAK	2,2	TAK	6,1
Myszkowice	-11,3		-3,6		0,8	TAK	0,4	TAK	-0,4		-14,1
Rogoźnik	3,4	TAK	1,3	TAK	0,8	TAK	1,1	TAK	1,7	TAK	8,3
Sączów	-0,4		-1,8		0,9	TAK	-2,1		-1,3		-4,7
Siemonia	-5,8		-3,3		1,8	TAK	-1,8		-0,4		-9,5
Twardowice	1,3	TAK	-1,1		1,2	TAK	0,5	TAK	-0,1		1,8
Wymysłów	-9,7		-2,6		0,7	TAK	0,6	TAK	-2,0	TAK	-13,0
Średnia dla całej Gminy	-2,4	-	-0,9	-	0,6	-	0,2	-	0,1	-	-

Źródło: opracowanie własne

Wartości Indeksu Degradacji wskazują, że relatywnie bardzo dobrą sytuację stwierdzono w jednostkach: Myszkowice, Siemonia i Wymysłów, zaś dobrą sytuację stwierdzono w jednostce: Sączów.

Jednostka analityczna, której wartość Indeksu Degradacji wskazuje na złą sytuację kryzysową to: Twardowice.

Analiza wartości Indeksu Degradacji wskazała, że trzy jednostki analityczne – Bobrowniki, Dobieszowice i Rogoźnik znajdują się w bardzo złej sytuacji kryzysowej pod względem analizowanych wszystkich powyżej sfer.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono te jednostki analityczne, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) min. 5 wskaźników w sferze społecznej odznaczało się wartością mniej korzystną niż średnia dla całej Gminy Bobrowniki,
- 2) przynajmniej połowa wskaźników poddanych analizie (11 wskaźników) we wszystkich sferach odznaczało się wartością mniej korzystną niż średnia dla całej Gminy Bobrowniki,
- 3) charakteryzuje się indeksem degradacji (ID) > 5,0.

6.2. Obszar zdegradowany w Gminie Bobrowniki

Zgodnie z powyżej wymienionymi założeniami metodologii delimitacji obszaru zdegradowanego *Lokalnego Programu Gminy Bobrowniki* oraz wymogami zawartymi w *Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.* za obszary zdegradowane uznano następujące sołectwa:

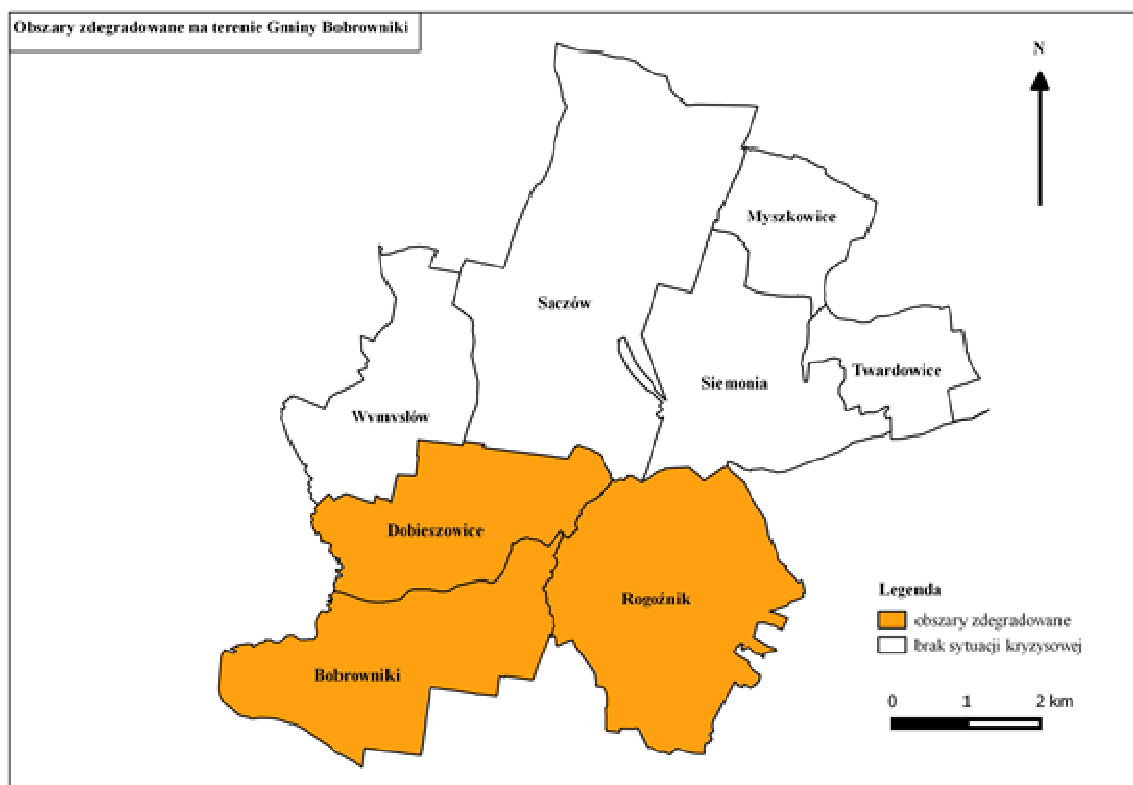
- 1) Bobrowniki – w której zidentyfikowano 13 zjawisk kryzysowych, w tym 7 w sferze społecznej i Indeks Degradacji na poziomie 6,7;
- 2) Dobieszowice – w której zidentyfikowano 12 zjawisk kryzysowych, w tym 6 w sferze społecznej i Indeks Degradacji na poziomie 6,1.
- 3) Rogoźnik – w której zidentyfikowano 14 zjawisk kryzysowych, w tym 8 w sferze społecznej i Indeks Degradacji na poziomie 8,3.

Tabela 40. Obszary zdegradowane w Gminie Bobrowniki oraz sytuacja kryzysowa w poszczególnych sferach

Obszar zdegradowany	Sfera				
	społeczna	gospodarcza	techniczna	przestrzenno-funkcjonalno-	środowiskowa
Rogoźnik	X	X		X	X
Dobieszowice	X	X			X
Bobrowniki	X	X		X	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar zdegradowany zajmuje całkowitą powierzchnię 21,3 km², co stanowi 41,52% całkowitej powierzchni Gminy, oraz zamieszkiwany jest przez 7 976 osób, czyli 67,43% wszystkich mieszkańców.

Rycina 36. Obszary zdegradowane w Gminie Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji w Gminie Bobrowniki

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.*, obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, który cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojaskowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

W związku z tym, iż obszary zdegradowane w Gminie Bobrowniki zajmują łącznie 41,52% powierzchni Gminy oraz zamieszkiwane są przez 67,46% mieszkańców Gminy, obszary rewitalizacji należy wyznaczyć tak, aby charakteryzowały się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk oraz znaczeniem dla rozwoju lokalnego, a także mieściły się w limitach wskazanych we *Wytycznych*. Aby dokładnie poznać sytuację wewnętrzną w Gminie przeprowadzono badania kwestionariuszowe wśród mieszkańców Gminy Bobrowniki, których wyniki przyczyniły się do wyłonienia obszarów rewitalizacji.

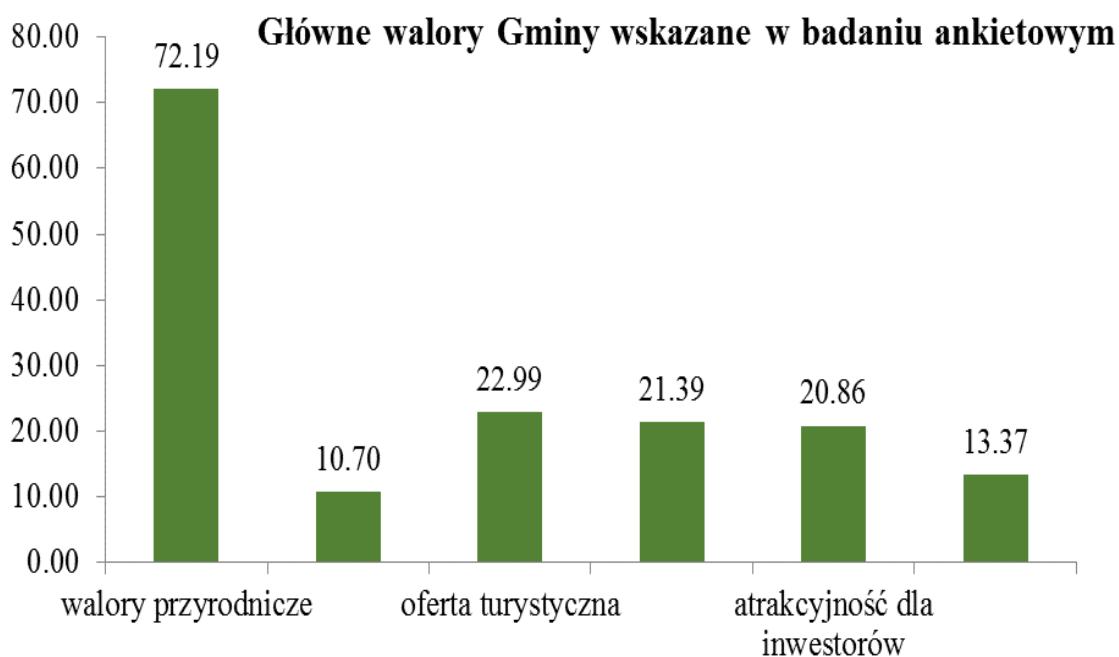
7.1. Partycypacja społeczna w procesie wyznaczania obszaru oraz potrzeb rewitalizacyjnych

Degradacja w poszczególnych sołectwach często jest zróżnicowana i ma inny poziom nasilenia, dlatego program rewitalizacji opracowywany jest w oparciu o rozpoznanie lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych oraz technicznych. W jego realizacji uczestniczy samorząd Gminy oraz wszystkie grupy interesariuszy, którymi mogą być mieszkańcy, przedsiębiorcy czy organizacje pozarządowe. Podczas tworzenia programu dokumentowany jest wkład poszczególnych grup zainteresowanych, by ocenić stopień uspołecznienia oraz określić, w jaki sposób realizowany jest udział interesariuszy. Podstawą realizacji zasady partycypacji społeczeństwa w procesie tworzenia programu rewitalizacji jest jego udział w każdym etapie tego procesu – również w procesie wyznaczania obszarów wymagających rewitalizacji. Dąży

się do tego by był on jak największy, włączając w to współdecydowanie czy kontrolę obywatelską.

Analiza obszaru wskazanego do rewitalizacji została przeprowadzona w oparciu o ankietyzację mieszkańców. Ankiety miały formę papierową. Rozdysponowane zostały w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz w Urzędzie Gminy i filiach Gminnego Ośrodka Kultury. Badania ankietowe przeprowadzone zostały od 15.03.2017 do 07.04.2017. Rozdysponowanych zostało 800 sztuk ankiet, z czego uzupełnionych zostało 187.

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że największym atutem gminy są walory przyrodnicze (72,19%). Gorzej oceniana jest oferta turystyczna (22,99%), kulturalna (21,39%) oraz atrakcyjność obszaru dla inwestorów (20,86%). Najmniejsza ilość ankietowanych wskazała infrastrukturę (13,31%) oraz walory historyczne tego obszaru (10,70%).

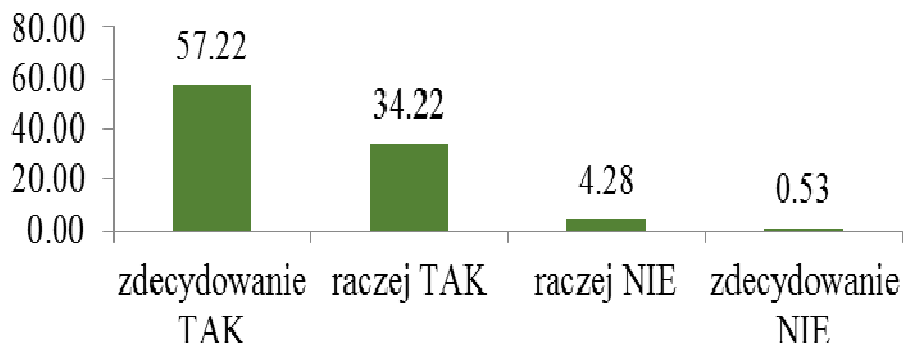
Rycina 37. Główne walory gminy wskazane w badaniu ankietowym [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pomimo wskazanych wcześniej walorów przyrodniczych, turystycznych oraz ekonomicznych ponad 90% mieszkańców uważa, że obszar gminy powinien zostać poddany rewitalizacji. Świadczy to o głębokim stanie kryzysowym występującym na danym obszarze, na który składa się wiele czynników społecznych i ekonomicznych.

Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby opracowania programu rewitalizacji

Rycina 38. Opinia ankietowanych dotycząca potrzeby opracowania programu rewitalizacji [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W przeprowadzonym badaniu wskazano główne obszary, na których powinna zostać przeprowadzona rewitalizacja. Jako obszar z największą koncentracją problemów wytypowany został Rogoźnik, gdzie wyróżniono kilka podobszarów:

- obszar przemysłowy (GZMO),
- park,
- zalew i okoliczne tereny zielone,
- Osiedle Robotnicze.

W sołectwie Bobrowniki problematycznym obszarem jest teren pogórnicy, gdzie zlokalizowany jest stary szyb, który w opinii mieszkańców powinien być przekazany do likwidacji. W większości sołectw (Siemonia, Myszkowice, Twardowice, Dobieszowice) odnotowano brak odpowiedniej zabudowy dla dzieci i młodzieży: place zabaw, boiska sportowe. Ponadto, na terenie całej gminy wskazywano na zły stan nawierzchni dróg oraz niewystarczającą ilość chodników i terenów zielonych.

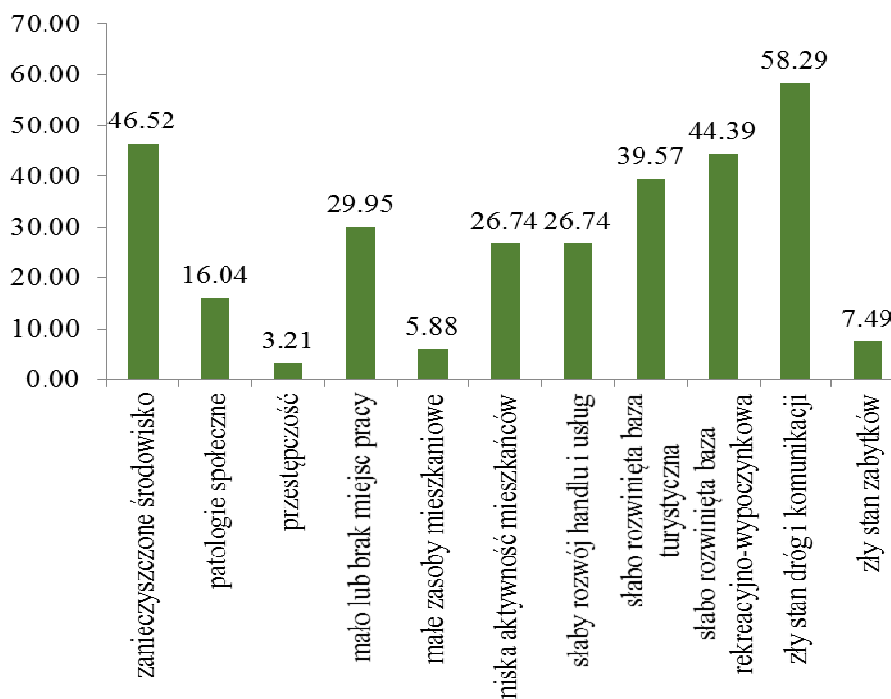
W badaniu zwrócono również uwagę na przyczynę występowania sytuacji kryzysowej w Gminie. Głównym powodem w opinii ankietowanych jest zły stan dróg i komunikacji (58,29%). Kolejno wymienia się zanieczyszczone środowisko, które może być zagrożeniem dla życia mieszkańców oraz stanu przyrody. Pomimo dużych walorów przyrodniczych, baza turystyczna (39,57%) oraz rekreacyjno-wypoczynkowa (44,39%) są słabo rozwinięte, przez

co potencjał tego obszaru zostaje niewykorzystany. Kolejne bariery związane są z brakiem miejsc pracy (29,95%), niską aktywnością mieszkańców (26,74%) oraz słabym rozwojem handlu i usług (26,74%). Gmina odznacza się niskim poziomem przestępczości (3,21%) oraz wystarczającymi zasobami mieszkaniowymi (5,88%).

Jednym z największych problemów ekonomicznych jest zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami (48,13%). Przekłada się to na niezadowolenie mieszkańców, którzy mają problem z przemieszczaniem się z miejsca zamieszkania do innych miejscowości. Dodatkowo generuje to problemy związane z rozwojem gospodarczym na danym terenie. Na obszarze Gminy obserwuje się trudności związane z prowadzeniem (29,95%) i wsparciem (29,41%) małych i średnich przedsiębiorstw. Ankieterzy wskazują na brak pomocy ze strony Gminy w pozyskiwaniu dotacji czy organizacji przetargów. Obserwuje się deficyt w dostępie do instytucji otoczenia biznesu oraz świadczonego przez nich wsparcia w zakresie rozwoju przedsiębiorczości (np. doradztwo, szkolenia). Skutkiem tego jest niska dynamika wzrostu aktywności gospodarczej oraz brak nowych miejsc pracy (35,83%). Sytuacja ta przekłada się na słaby rozwój handlu oraz usług (22,46%). Ankieterzy wskazują, również na brak lub złą jakość terenów inwestycyjnych (22,46%), co może być dodatkową przyczyną złej sytuacji na rynku pracy. Na podstawie badań ankietowych nie stwierdza się dużego problemu z ilością mieszkań (11,23%) oraz złym stanem zabytków (9,09%).

Dlaczego wskazany obszar jest zdegradowany?

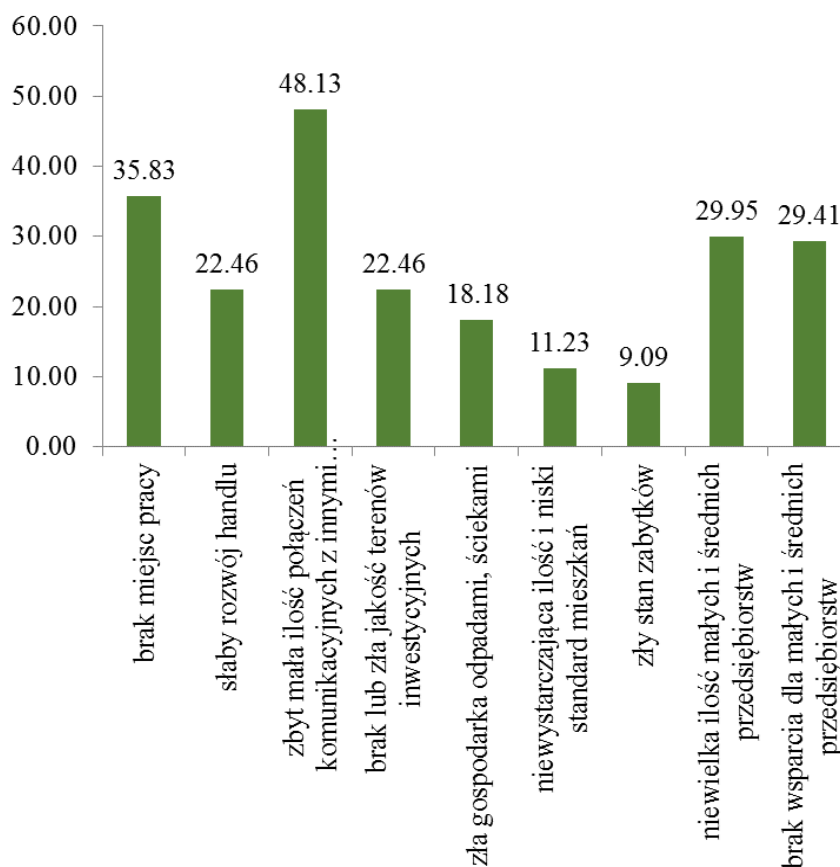

Rycina 39. Źródła stanu krytycznego w gminie Bobrowniki wskazane przez mieszkańców w badaniu ankietowym [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Główne problemy ekonomiczne w Gminie Bobrowniki

Rycina 40. Główne problemy ekonomiczne gminy wskazane w badaniu ankietowym [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

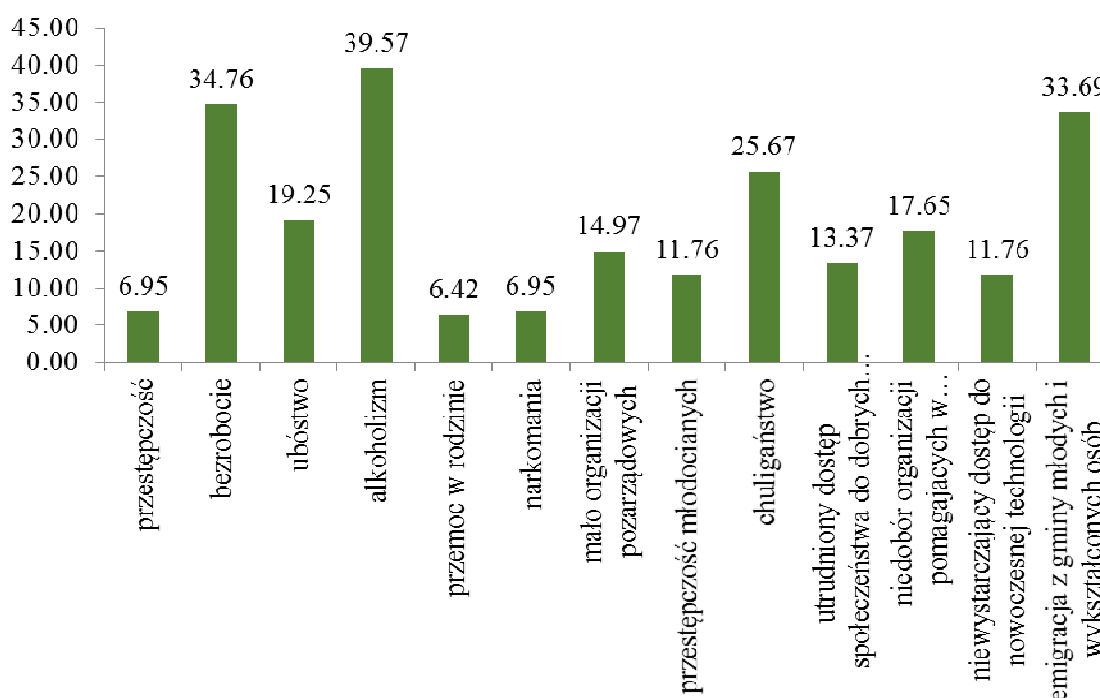
Głównym problemem społecznym w Gminie w opinii mieszkańców jest alkoholizm (39,57%). Problem ten może w przyszłości przyczynić się do powstania patologii społecznych, w tym wzrostu przestępczości czy przemocy w rodzinie, które obecnie nie są jeszcze powszechne. Wielu ankietowanych wskazywało również, bezrobocie (34,76%) oraz emigracje młodych i wykształconych osób (33,69%) za bezpośrednie przyczyny stanu kryzysowego. Młode osoby nie widząc perspektyw rozwoju, emigrują do większych miast w celu zdobycia zatrudnienia. Odbija się to negatywnie na całym społeczeństwie, gdyż zwiększa się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Ponadto, interesariusze zwracali uwagę na:

- chuligaństwo (25,67%),
- ubóstwo (19,25%),

- niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (17,65%),
- mało organizacji pozarządowych (14,97%)
- utrudniony dostęp społeczeństwa do dobrych szkół (13,37%),
- niewystarczający dostęp do nowoczesnej technologii (11,76%),
- przestępczość młodocianych (11,76%) (Rys. 60).

Główne problemy społeczne w Gminie Bobrowniki

Rycina 41. Główne problemy społeczne gminy wskazane w badaniu ankietowym [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na jakość życia mieszkańców w gminie Bobrowniki wpływa wiele czynników. Do najbardziej uciążliwych należy zły stan nawierzchni dróg (59,36%), który został wcześniej wskazany jako jedno z głównych źródeł stanu krytycznego. Ponad połowa ankietowanych (51,34%) wskazuje na zły stan estetyczny otoczenia, co świadczy o ich niskiej opinii o badanych obszarach.

W obrębie obszarów wskazanych przez mieszkańców jako kryzysowe, brak jest inicjatyw społecznych mających na celu aktywizację mieszkańców. Brakuje obiektów sportowych i kulturalnych (37,97%), gdzie mieszkańcy w czasie wolnym mogliby spędzać czas i rozwijać zainteresowania. Problem ten dotyczy w szczególności osób starszych (18,72%), których możliwości integracji ze społeczeństwem są utrudnione, ze względu na

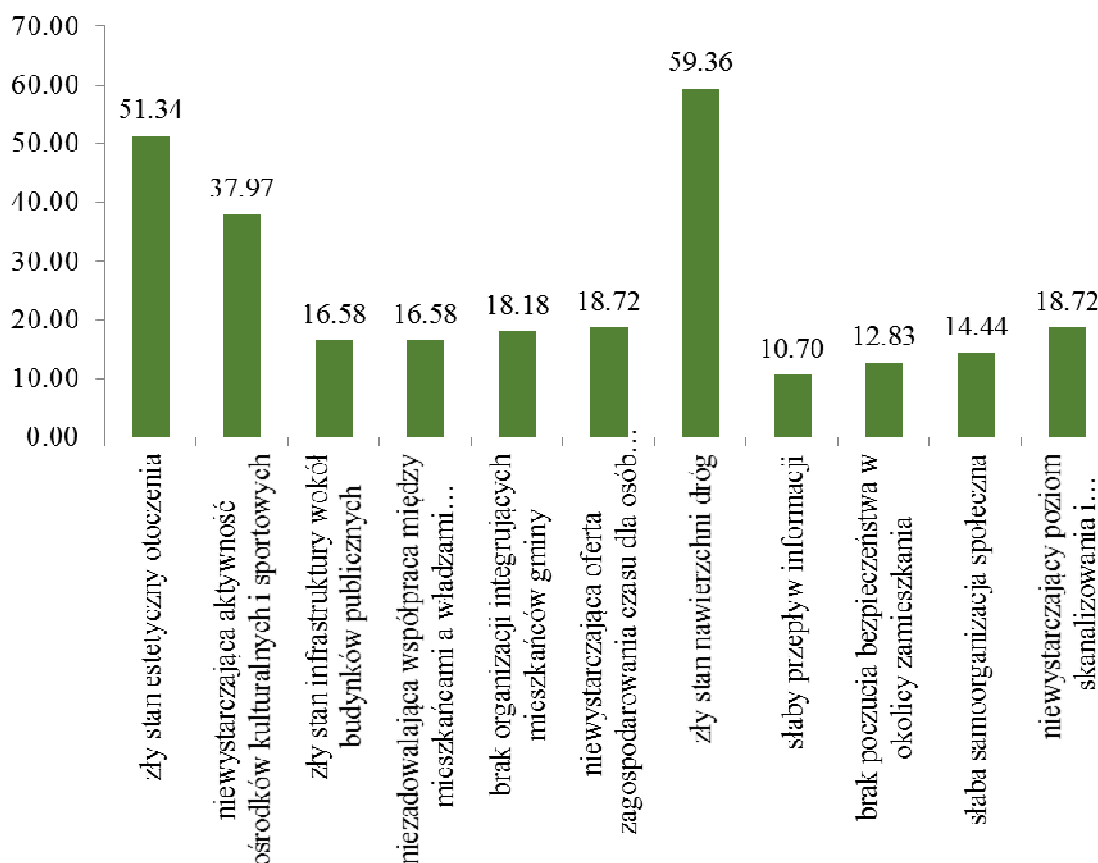

brak przedsięwzięć związanych z ich aktywizacją. Część interesariuszy zwracała również szczególną uwagę na:

- niewystarczający poziom skanalizowania gminy (18,72%),
- brak organizacji integrujących mieszkańców gminy (18,18%),
- zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych (16,58%),
- niezadawalająca współpraca między mieszkańcami a władzami gminy (16,58%)
- słabą samoorganizację społeczną (14,44%).

Nierozwiązanie tych problemów może prowadzić do pogorszenia jakości życia mieszkańców, a w przyszłości do rozwoju patologii społecznych czy przestępczości.

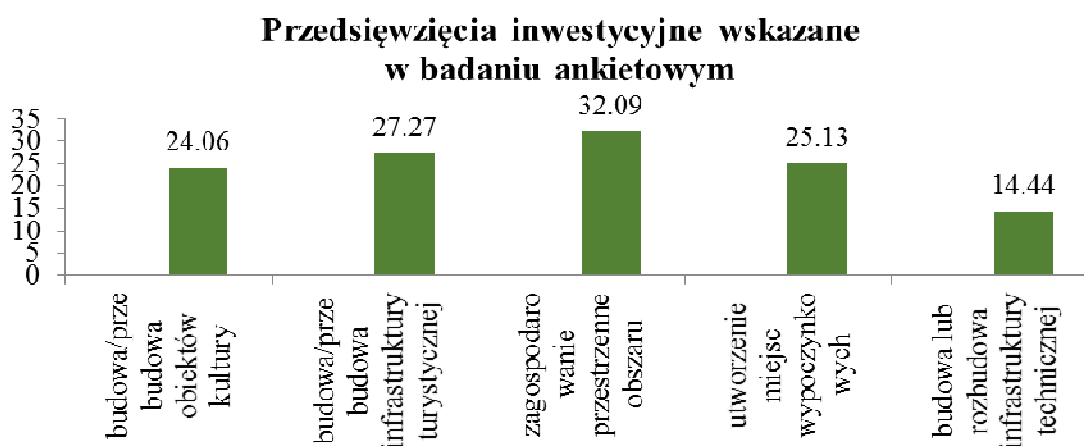
Jakie problemy rozwiązać w procesie rewitalizacji w Gminie Bobrowniki?

Rycina 42. Główne problemy dotyczące jakości życia wskazane w badaniu ankietowym [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Na obszarze, który zostanie objęty rewitalizacją konieczne będzie podjęcie działań mających na celu poprawę stanu kryzysowego. Wśród przedsięwzięć inwestycyjnych najczęściej ankietowanych (32,09%) wskazało na konieczność poprawy zagospodarowania przestrzennego obszaru. Pokrywa się to z opinią dotyczącą jakości życia, gdzie podkreślano brak obiektów kulturalnych czy sportowych. Część interesariuszy zwraca ponownie uwagę na infrastrukturę turystyczną (27,27%) oraz miejsca wypoczynkowe (25,13%), co jest szczególnie ważne, ponieważ takie przedsięwzięcia mogłyby prowadzić do poprawy sytuacji na rynku pracy oraz przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców w Gminie.

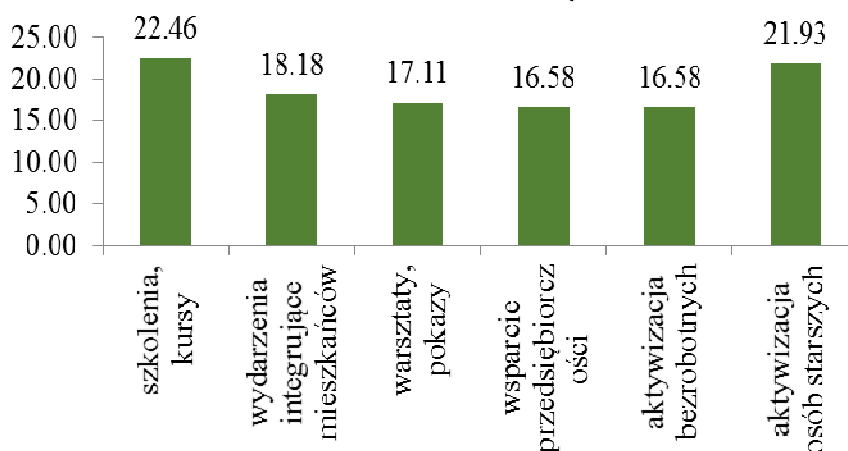
Rycina 43. Przedsięwzięcia inwestycyjne wskazane w badaniu ankietowym [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W kwestii przedsięwzięć o charakterze społecznym, ankietowani wskazują na ogólną potrzebę podjęcia działań w tej sferze Gminy, jednak brak jest jednoznacznej opinii na ich temat. Szczególnie ważna dla mieszkańców jest organizacja kursów i szkoleń (22,46%), które podniosłyby kwalifikację mieszkańców, zwiększając szansę na podjęcie pracy lub dalszy rozwój osobisty. Dodatkowo zwrócono uwagę na powtarzający się problem aktywizacji osób starszych (21,93%) oraz słabą integrację mieszkańców (18,18%).

Przedsięwzięcia społeczne wskazane w badaniu ankietowym

Rycina 44. Przedsięwzięcia społeczne wskazane w badaniu ankietowym [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Główne propozycje przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych wysunięte przez ankietowanych prezentuje tabela poniżej.

Tabela 41. Przedsięwzięcia inwestycyjne i społeczne zaproponowane przez mieszkańców do realizacji w procesie rewitalizacji w Gminie Bobrowniki

Przedsięwzięcia inwestycyjne	Przedsięwzięcia społeczne
<p>Budowa/przebudowa obiektów kultury:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dom kultury w Rogoźniku, • remont stadionu sportowego „Orzeł” (Bobrowniki), • siłownia, • basen, • hala widowisko-sportowa, • biblioteka. 	<p>Szkolenia, kursy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • języki (angielski, niemiecki), • obsługa komputera, • fotograficzne, teatralne, taneczne, • krawiectwo, rękodzieło, • zawodowe.
<p>Budowa/przebudowa infrastruktury turystycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ścieżki rowerowe i edukacyjne, • przystań wodna przy zalewie w Rogoźniku, • park w Rogoźniku, • baza noclegowa, • amfiteatr. 	<p>Wydarzenia integrujące mieszkańców:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pikniki, • festyny, • koncerty.
<p>Zagospodarowanie przestrzenne obszaru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boiska sportowe, • place zabaw, • kąpielisko przy zalewie w Rogoźniku, • teren po GZMO przeznaczony pod 	<p>Warsztaty, pokazy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kulturalne, fotograficzne, • spotkania z ciekawymi osobistościami.

nowe inwestycje.	
<p>Utworzenie miejsc wypoczynkowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teren przy zalewie, • park w Rogoźniku, • kawiarnie. 	<p>Wsparcie przedsiębiorczości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doradztwo inwestycyjne, księgowo, • ulgi podatkowe, • dotacje do rozwoju przedsiębiorstw, • szkolenia, • utworzenie strefy ekonomicznej.
<p>Budowa lub rozbudowa infrastruktury technicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kanalizacja, • parkingi, • drogi, • chodniki. 	<p>Aktywizacja bezrobotnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prace porządkowe, • kursy i szkolenia.
	<p>Aktywizacja osób starszych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjazdy integracyjne (baseny termalne, opera, grzybobranie), • dom spotkań dla seniorów.

7.2. Zasięg obszaru rewitalizacji w Gminie Bobrowniki oraz identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji został wyznaczony w oparciu o diagnozę zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i funkcjonalno-przestrzennej, w tym analizy wskaźnikowej i jakościowej, a także na podstawie opinii interesariuszy uzyskanych w toku konsultacji społecznych oraz badania ankietowego, w którym wskazywane były obszary, które ze względu na swój potencjał rozwojowy powinny zostać objęte działaniami rewitalizacyjnymi.

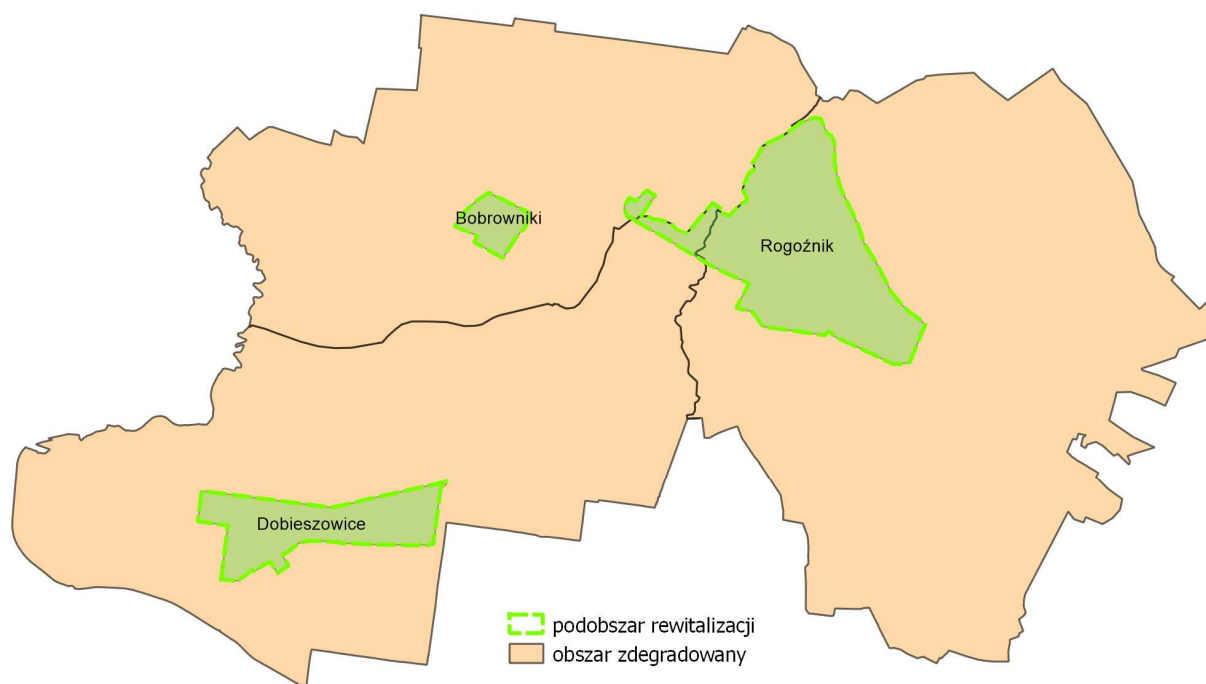
Ustanowiony obszar rewitalizacji stanowią wyznaczone części obszarów zdegradowanych, na których zdiagnozowano wyjątkowe nasilenie zjawisk kryzysowych. Zabieg taki pozwala na skoncentrowanie działań oraz środków finansowych na rozwiązywanie najbardziej istotnych problemów. Zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.*, obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic. Podobszary rewitalizacji zostały wyznaczone tak, aby możliwe było wykonanie przedsięwzięć poprawiających stan obszaru i wpływających na jakość życia społeczeństwa przy jednoczesnym wypełnieniu celów rewitalizacji. Podobszary rewitalizacji charakteryzuje spójność przestrzenna, zachowanie funkcji turystyczno-rekreacyjnych, kulturalnych oraz

administracyjnych. Ważnym elementem były możliwości inwestycyjne i występowanie miejsc, gdzie potencjalnie można przeprowadzić działania rewitalizacyjne.

W ramach obszaru zdegradowanego istnieje możliwość wyznaczenia kolejnych podobszarów rewitalizacji w odpowiedzi na pojawiające się zjawiska kryzysowe do roku 2023 stanowiącego horyzont czasowy *Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

Łącznie, obszar rewitalizacji zajmuje całkowitą powierzchnię 1,94 km², co stanowi 3,77% całkowitej powierzchni Gminy, oraz zamieszkiwany jest przez 3 166 osób, czyli 27,10% wszystkich mieszkańców.

Obszar rewitalizacji stanowią trzy podobszary: "Rogoźnik", "Dobieszowice" oraz "Bobrowniki".

Rycina 45. Mapa obszaru rewitalizacji i podobszarów rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego Gminy Bobrowniki

Źródło: opracowanie własne

Określenie potrzeb rewitalizacyjnych jest konieczne do określania celów strategicznych i operacyjnych wraz z kierunkami działań zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki. Potrzeby rewitalizacyjne są zdefiniowane na podstawie przeprowadzonej analizy warunków w poszczególnych sferach Gminy. Po przeprowadzeniu analizy, która uwzględniła opinie mieszkańców wyrażone w trakcie konsultacji społecznych, określono następujące potrzeby rewitalizacyjne:

- zagospodarowanie terenów zielonych w Gminie pod kątem rekreacji oraz modernizacja istniejących już obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej,
- zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy opieki społecznej,
- wsparcie osób zagrożonych marginalizacją społeczną spowodowaną ubóstwem,
- zapobieganie wykluczeniu osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie dostępności edukacji oraz wspieranie rozwoju mieszkańców w każdym wieku, w tym także podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
- rozszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjnej skierowanej do mieszkańców,
- wsparcie opieki nad dziećmi i młodzieżą oraz modernizacja placówek edukacyjno-wychowawczych wraz z obiektami sportowymi i placami zabaw,
- poprawa jakości terenów publicznych poprzez zagospodarowanie terenów przemysłowych.

8. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Podobszar rewitalizacji „Rogoźnik”:

W obrębie sołectwa Rogoźnik podobszar rewitalizacji stanowi teren Parku Dolnego wraz z Amfiteatrem, Jeziorem Dolnym (Zbiornik 1) oraz przemysłowy teren po dawnych Rogoźnickich Zakładach Materiałów Ogniotrwałych wraz z sąsiadującym Osiedlem Robotniczym i terenami mieszkalnymi. Dodatkowo podobszar ten obejmuje fragment sołectwa Bobrowniki, na którym znajduje się Urząd Gminy, oraz fragment sołectwa Dobieszowice obejmujący stadion wraz z najbliższym otoczeniem. Obszar ten zamieszkiwany jest przez 1075 osób, co stanowi 9,20% ogółu mieszkańców, oraz zajmuje powierzchnię 1,29 km² (2,51% całkowitej powierzchni Gminy). Granice podobszaru rewitalizacji wyznaczają:

- od południa: ul. Gminna, ul. T. Kościuszki, granice os. Robotniczego, ul. Fabryczna,
- od północnego - zachodu: tereny najbliższego otoczenia boiska sportowego oraz północna granica sołectwa Bobrowniki i Rogoźnik
- od północnego-wschodu: ul. Cmentarna (z wyłączeniem terenu cmentarza).

Tabela 42. Podstawowe parametry podobszaru rewitalizacji

Nazwa obszaru rewitalizacji	Rogoźnik
Powierzchnia obszaru	129 ha (2,51% powierzchni Gminy)
Liczba ludności obszaru	1075 osób (9,20% ludności Gminy)
Zidentyfikowane zjawiska kryzysowe	wykluczenie społeczne grup marginalizowanych, brak oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, brak wsparcia osób niepełnosprawnych, niski poziom poczucia bezpieczeństwa, niska aktywność i integracja mieszkańców, ubóstwo, brak lub niska jakość przestrzeni publicznych, w tym terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zdegradowane obszary przemysłowe, zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, problemy środowiskowe

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowa analiza danych z zakresu sfery społecznej wykazuje, iż podobszar rewitalizacji "Rogoźnik" charakteryzuje się wartościami wyższymi od średniej dla całej Gminy pod względem liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców (3,2 os./100 mieszkańców) oraz liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców (2,1 os./100 mieszkańców). Do nasilenia się zjawiska na analizowanym podobszarze rewitalizacji przyczyniło się zamknięcie Rogoźnickich Zakładów Materiałów Ogniotrwałych, które po przemianach ustrojowych po 1989 r. nie wytrzymały konkurencji i nowej sytuacji gospodarczej. Sytuacja ta dotknęła

głównie mieszkańców os. Robotniczego, znajdującego się w południowej części podobszaru rewitalizacji. Wysoki udział osób korzystających ze środków pomocy społecznej może świadczyć o niemożności przezwyciężenia problemów społecznych i ekonomicznych, co w przyszłości może prowadzić do pogłębiania się problemu wykluczenia społecznego. Niezaradność może prowadzić do kulminacji problemów, które przełożą się na pozostałe sfery życia publicznego, takie jak udział w życiu Gminy i integracja społeczna, poziom edukacji, bezpieczeństwo czy też bezrobocie.

Potencjałem rozwojowym podobszaru rewitalizacji "Rogoźnik" jest wyższa niż w Gminie liczba organizacji pozarządowych (0,5) oraz nowopowstałych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON (2,6) przypadające na 100 mieszkańców. Na wartość powyższych wskaźników wpływa fakt, iż podobszar rewitalizacji "Rogoźnik" znajduje się w centrum jednego z największych sołectw w Gminie, a także obejmuje teren centrum administracyjnego Gminy w sołectwie Bobrowniki. Wsparcie działaniami rewitalizacyjnymi wymienionych jednostek przyczyni się do ich prężniejszego działania, co pozytywnie wpłynie na mieszkańców podobszaru rewitalizacji.

Teren parku wraz z zalewem spełnia w Gminie funkcję turystyczno-rekreacyjną oraz kulturalną oraz posiada potencjał do umacniania jego walorów przyrodniczych. Jest to miejsce spotkań wszystkich pokoleń mieszkańców podobszarów rewitalizacji oraz całej Gminy, które stanowi także atrakcję dla osób przyjezdnych z sąsiednich Gmin. W zmodernizowanym Amfiteatrze swoją siedzibę ma Centrum Usług Społecznych, które świadczy usługi z zakresu aktywizacji osób starszych oraz na rzecz dzieci i młodzieży zamieszkujących podobszary rewitalizacji oraz z całej Gminy. Funkcję sportową pełni teren, będący fragmentem sołectwa Dobieszowice, tzw. „Krajcok” na którym znajduje się boisko sportowe. Na chwilę obecną boisko sportowe nie spełnia oczekiwań mieszkańców podobszaru rewitalizacji jak i całej Gminy (co wyrazili w badaniu ankietowym oraz w trakcie konsultacji społecznych). Na podobszarze rewitalizacji oraz w Gminie brakuje krytego obiektu sportowego, który wspierałby działalność edukacyjno-rozwojową szkół, ale także byłby miejscem do organizowania przedsięwzięć kulturalnych. Ulokowanie go w centrum Gminy na podobszarze rewitalizacji "Rogoźnik" ułatwi dostęp do niego mieszkańcom wszystkich podobszarów rewitalizacji oraz pozostałym mieszkańcom Gminy. Fragment podobszaru, który leży w obrębie sołectwa Bobrowniki jest istotny dla wszystkich

mieszkańców podobszarów rewitalizacji Gminy z tego względu, iż pełni on ważną funkcję administracyjną – znajduje się na nim Urząd Gminy.

Podobszar rewitalizacji "Rogoźnik" cechuje również brak oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, trudności w zdobywaniu umiejętności szkolnych, wykluczenie społeczne grup marginalizowanych ze względu na bezrobocie i ubóstwo, problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz niska integracja i aktywność społeczna jego mieszkańców. Związane jest to z brakiem odpowiedniej bazy lokalowej i wyposażenia, umożliwiającego prowadzenie zajęć edukacyjno-kulturowych oraz z brakiem specjalistycznej pomocy i szkoleń w zakresie podniesienia kompetencji personalnych i zawodowych. Niezbędne jest również utworzenie nowych miejsc w funkcjonujących świetlicach środowiskowych, w których dzieci i młodzież będą mogły skorzystać ze wsparcia psychologiczno-terapeutycznego.

Kolejnym istotnym problemem w podobszarze rewitalizacji "Rogoźnik" jest niskie poczucie bezpieczeństwa wśród jego mieszkańców, w związku z brakiem zabezpieczenia terenu m.in. po byłym szybie oraz zdarzających się przypadków wandalizmu.

Podobszar rewitalizacji "Rogoźnik" ze względu na niską ilość obiektów kulturalnych oraz użyteczności publicznej (0,2 ob.użyt./100 mieszkańców) potrzebuje rozszerzenia oferty działalności istniejących już organizacji pozarządowych oraz utworzenia nowych miejsc, w których mieszkańcy mogliby wspólnie spędzać czas.

W opinii mieszkańców i przedstawicieli Urzędu Gminy w zakresie przestrzeni, która wymaga zmian jest teren Parku w Rogoźniku. W związku z brakiem jego odpowiedniego zagospodarowania, brakiem pielęgnacji istniejącej zieleni oraz niewystarczającej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej teren ten aktualnie nie spełnia swoich funkcji. Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, w tym zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe było z jedną z potrzeb rewitalizacyjnych wskazywanych podczas konsultacji społecznych. W związku z niską jakością terenów zieleni w podobszarze tym brakuje miejsc integracji, służących do integracji jego mieszkańców.

Niedostateczne rozwiązania techniczne: brak placów zabaw dla dzieci i małej architektury oraz brak hali widowisko-sportowej boiska uniemożliwia dzieciom i młodzieży rozwój zainteresowań związanych ze sportem, co z kolei może wpłynąć na niwelowanie zjawisk patologicznych tj. pojawienia się wandalizmu szczególnie wśród młodzieży.

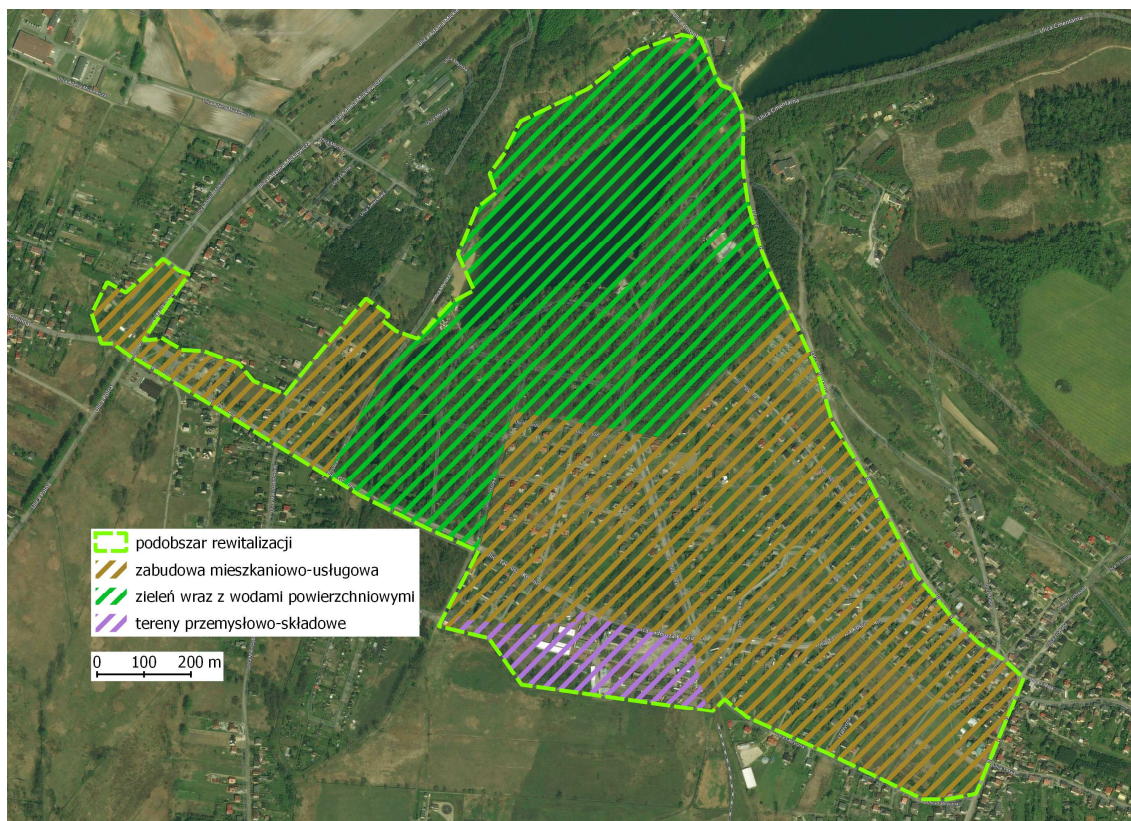
Poprzemysłowy teren po dawnych Rogoźnickich Zakładach Materiałów Ogniotrwałych stanowi obecnie kompleks o powierzchni 6,4 ha, co stanowi 4,95% powierzchni podobszaru rewitalizacji. Teren jest zaniedbany, porośnięty częściowo dziką roślinnością synantropijną. Znajdują się na nim obiekty technologicznie związane z wytwarzaniem materiałów ogniotrwałych oraz pozostałości betonowych konstrukcji nieistniejących budynków. W związku z tym całość stanowi znaczne zagrożenie zwłaszcza dla najmłodszych mieszkańców podobszaru rewitalizacji, którzy odwiedzając teren dawnego zakładu nieświadomie narażają się na niebezpieczeństwo. Renowacja terenu, usunięcie niszczących obiektów i jego wtórne zagospodarowanie może przyczynić się do poprawy oferty rekreacyjnej podobszaru rewitalizacji oraz całej Gminy. Zagospodarowanie Parku w Rogoźniku oraz terenów poprzemysłowych z pewnością pozytywnie wpłynie poprawę jakości przestrzeni publicznej i zadowolenie mieszkańców. Tereny poprzemysłowe cechuje również, w związku z wcześniejszą prowadzoną na ich terenie intensywną działalnością, zanieczyszczeniami chemicznymi gleby (m.in. zanieczyszczenia metalami ciężkimi), powodującymi zmiany pH gleby oraz jej degradacją morfologiczną tj. deformacja powierzchni lub elementów ukształtowania terenu. Na degradację sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej Gminy wpływa również obecność dzikich wysypisk śmieci (3,48 ton).

Tabela 43. Wartości wskaźników dla podobszaru rewitalizacji "Rogoźnik"

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji "Rogoźnik"	Obszar zdegradowany - sołectwo Rogoźnik	Gmina
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [%]	21,0	26,1	26,2
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców	2,2	3,2	2,9
Liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 100 mieszkańców	0,5	0,3	0,3
Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców	2,6	2,3	1,9
Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	0,2	3,4	3,2
Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców	0,2	0,3	0,4
Powierzchnia terenów zieleni w	22,2	21,9	20,5

odniesieniu do powierzchni Gminy			
Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych	6,4	10,0	3,8

Źródło: opracowanie własne

Rycina 46. Mapa podobszaru rewitalizacji "Rogoźnik"

Źródło: opracowanie własne

Rycina 47. Obszar poprzemysłowy - teren po zakładzie materiałów ogniotrwałych

Źródło: www.maps.google.com

Rycina 48. Fragment Osiedla Robotniczego

Źródło: www.maps.google.com

Rycina 49. Teren zalewu "Rogoźnik 1"

Źródło: www.maps.google.com

Podobszar rewitalizacji „Dobieszowice”:

Podobszar rewitalizacji "Dobieszowice" obejmuje fragment sołectwa Dobieszowice, który jest istotny dla całej Gminy ze względu na pełnienie funkcji kulturalnej – znajduje się

tam zabytkowy dworek, Dom Kultury, biblioteka oraz stara remiza strażacka. Ponadto, w bezpośrednim sąsiedztwie wspomnianych instytucji znajduje się Zespół Szkolno-Przedszkolny. Teren ten jest również istotny z punktu widzenia opieki socjalnej, pomocy osobom wykluczonym społecznie oraz pełnienia funkcji opiekuńczej – ulokowany jest tam Ośrodek Pomocy Społecznej, który ma w planach prowadzić projekty rewitalizacyjne dedykowane mieszkańcom podobszarów rewitalizacji. Teren ten zamieszkiwany jest przez 311 osób, co stanowi 2,66% ogółu społeczeństwa oraz zajmuje powierzchnię 0,12 km² (0,23% całkowitej powierzchni Gminy). Podobszar rewitalizacji „Dobieszowice” leży w krzyżu ulic: 27 Stycznia, Dworskiej oraz Szkolnej, a jego granice wyznaczają granice działek, na których znajdują się wymieniane obiekty użyteczności publicznej.

Tabela 44. Podstawowe parametry podobszaru rewitalizacji

Nazwa obszaru rewitalizacji	Dobieszowice
Powierzchnia obszaru	12 ha (0,23% powierzchni Gminy)
Liczba ludności obszaru	311 osób (2,66% ludności Gminy)
Zidentyfikowane zjawiska kryzysowe	wykluczenie społeczne grup marginalizowanych, brak oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, brak wsparcia osób niepełnosprawnych, niska aktywność i integracja mieszkańców, ubóstwo, zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne

Analiza danych z zakresu sfery społecznej wykazuje, iż podobszar rewitalizacji "Dobieszowice", podobnie jak podobszar "Rogoźnik" charakteryzuje się wysoką ilością rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2,1). Wysoki udział osób korzystających ze środków pomocy społecznej podobnie jak w przypadku mieszkańców podobszaru rewitalizacji "Rogoźnik" może świadczyć o niemożliwości przezwyciężenia problemów społecznych i ekonomicznych, co w przyszłości może prowadzić do pogłębiania się problemu wykluczenia społecznego, kulminacji problemów, przekładających się na pozostałe sfery życia publicznego. Odzwierciedleniem problemów sfery społecznej jest niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców podobszaru rewitalizacji, objawiający się niższą niż w Gminie i całym sołectwie liczbą nowopowstałych przedsiębiorstw wpisywanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców (0,6). Na pogłębienie kryzysu w sferze społecznej również może mieć wpływ brak organizacji pozarządowych na podobszarze rewitalizacji. Mimo iż liczba obiektów kulturalnych oraz użyteczności publicznej przypadająca na 100 mieszkańców (1,9) jest wyższa niż średnia w Gminie, to na lepsze wykorzystanie ich potencjału i dostosowanie ich oferty do potrzeb

mieszkańców podobszaru rewitalizacji wpłynie poprawa stanu technicznego tych obiektów. Zarówno budynek Zespołu Szkolno-Przedszkolnego, a także Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Zdrowia oraz Dworku wymagają szerokich działań inwestycyjnych. Poprawa stanu technicznego budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego z pewnością wpłynie na poprawę warunków do nauki dla uczniów, stanie się obiektem do którego dzieci będą chętniej uczęszczać, co może wpłynąć pozytywnie na ich wyniki w nauce (w 2016 roku wyniki ze sprawdzianu 6-klasisty w Szkole Podstawowej w Dobieszowicach, do której uczęszczają uczniowie zamieszkujące podobszar rewitalizacji "Dobieszowice" były niższe niż średni wynik w Gminie). Poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej wpłynie pozytywnie także na jakość sfery przestrzenno-funkcjonalnej podobszaru rewitalizacji. Brak terenów zieleni zdecydowanie nie wpływa na atrakcyjność podobszaru rewitalizacji.

Podobszar rewitalizacji "Dobieszowice", podobnie jak podobszar "Rogoźnik" cechuje brak oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, trudności w zdobywaniu umiejętności szkolnych, ora brak wsparcia osób niepełnosprawnych. Brakuje również wsparcia rodzin, mających problemy wychowawcze, co wiąże się z niskimi wynikami w nauce dzieci i młodzieży i pojawianiem się zjawisk patologicznych tj. wandalizmu. Kolejną grupą marginalizowaną, która potrzebuje wsparcia są osoby starsze. W podobszarze tym stwierdzono najwyższą wartość wskaźnika – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W związku z powiększającą się liczbą osób starszych przyszłe działania podobszarze rewitalizacji należy ukierunkować na wsparcie w zakresie integracji międzypokoleniowej i przystosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Tym samym grupa ta wymaga wsparcia w zakresie zwiększenia oferty dla seniorów w Centrum Usług Społecznych, działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej.

Wskazuje on na zwiększającą się liczbę osób starszych, utrzymywanie niewłaściwej proporcji w dalszej przyszłości pomiędzy grupą ludności pracującej, a ludnością w wieku poprodukcyjnym ma wpływ na funkcjonowanie społeczno-gospodarcze oraz system zabezpieczenia społecznego Gminy, co z kolei prowadzić będzie do zwiększenia się wydatków Gminy na świadczenia emerytalne.

W związku z brakiem organizacji pozarządowych, mających swoją siedzibę w podobszarze rewitalizacji "Dobieszowice" kolejnym problemem jest niska integracja i aktywność społeczna jego mieszkańców. Związane jest to również ze złym stanem technicznym w zakresie ocieplenia i starej stolarki, budynku zabytkowego dworku w

Dobieszowicach, który pełni podstawową bazę lokalową dla organizacji spotkań, kursów i szkoleń dla jego mieszkańców w tym podobszarze.

Tabela 45. Wartości wskaźników dla podobszaru rewitalizacji "Dobieszowice"

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji "Dobieszowice"	Obszar zdegradowany - sołectwo Dobieszowice	Gmina
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [%]	57,2	29,1	26,2
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców	2,1	2,4	2,9
Liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 100 mieszkańców	0	0,4	0,3
Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców	0,6	1,5	1,9
Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	0,9	2,4	3,2
Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców	1,9	0,4	0,4
Powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy	0	3,1	20,5
Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych	0	8,2	3,8

Źródło: opracowanie własne

Rycina 50. Mapa podobszaru rewitalizacji "Dobieszowice"

Źródło: opracowanie własne

Rycina 51. Dworek w Dobieszowicach

Źródło: www.maps.google.com

Podobszar rewitalizacji „Bobrowniki”:

Podobszar rewitalizacji "Bobrowniki" znajduje się w centralnej oraz zachodniej części sołectwa Bobrowniki i ograniczony jest:

- od zachodu: ul. 1 Maja, ul. Koszarowa,
- od północy: ul. H. Sienkiewicza,
- od południa: ul. Strażacka,
- w pozostałych miejscach granice podobszaru rewitalizacji pokrywają się z granicami działek, na których znajdują się wspomniane obiekty użyteczności publicznej.

Podobszar rewitalizacji „Bobrowniki” obejmuje dawny teren pogórnicy (na którym znajduje się nieczynny szyb) wraz z najbliższym otoczeniem (tereny mieszkalne). Dodatkowo pełni on także funkcję edukacyjno-wychowawczą, gdyż zlokalizowane są na nim Przedszkole Publiczne oraz Szkoła Podstawowa. Dla pozostałych mieszkańców jest on istotny ze względów kulturalnych – zlokalizowane jest tu Gminne Centrum Kultury i Sportu oraz biblioteka. Podobszar rewitalizacji „Bobrowniki” zamieszkiwany jest przez 1780 osób, co stanowi 15,24% ogółu społeczeństwa, oraz zajmuje powierzchnię 0,53 km² (1,03% całkowitej powierzchni Gminy).

Tabela 46. Podstawowe parametry podobszaru rewitalizacji

Nazwa obszaru rewitalizacji	Bobrowniki
Powierzchnia obszaru	53 ha (1,03% powierzchni Gminy)
Liczba ludności obszaru	1780 osób (15,24% ludności Gminy)
Zidentyfikowane zjawiska kryzysowe	wykluczenie społeczne grup marginalizowanych, brak oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, brak wsparcia osób niepełnosprawnych, niski poziom poczucia bezpieczeństwa, niska aktywność i integracja mieszkańców, ubóstwo, brak lub niska jakość przestrzeni publicznych, w tym terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zdegradowane obszary przemysłowe, zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, problemy środowiskowe

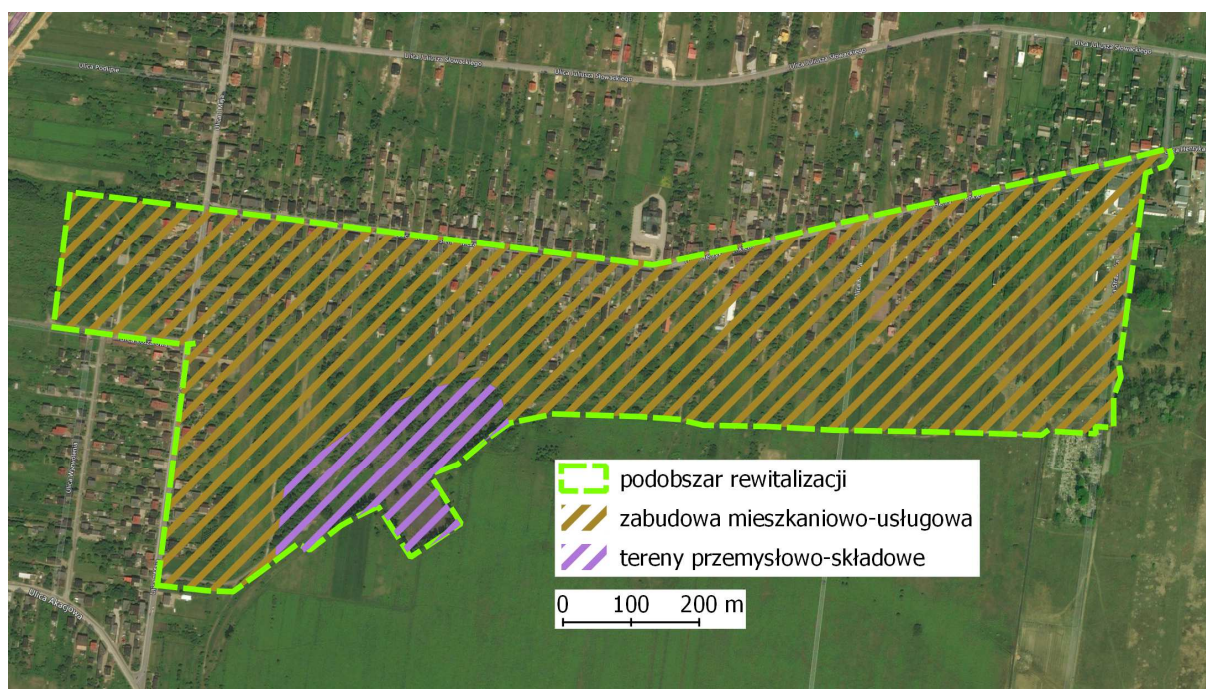
Źródło: Opracowanie własne

Podobnie jak w przypadku pozostałych podobszarów rewitalizacji, na podobszarze rewitalizacji "Bobrowniki" liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców (1,6) jest wyższa niż w Gminie oraz na obszarze zdegradowanym sołectwa Bobrowniki. Analogicznie, jak i w przypadku podobszaru "Dobieszowice" niezaradność mieszkańców w sprawach społecznych przekłada się na ich aktywność ekonomiczną - liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców (0,7) jest najniższa spośród wszystkich podobszarów rewitalizacji w Gminie.

Potencjałami rozwojowymi podobszaru rewitalizacji są bez wątpienia wyższa niż w Gminie liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 100 mieszkańców (0,6) oraz liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców (0,4). Wsparcie ich działalności wpłynie na poprawę jakości życia społecznego mieszkańców podobszaru rewitalizacji, ale także i całej Gminy.

W podobszarze rewitalizacji "Bobrowniki" istotnym problemem jest deficyt mieszkań socjalnych w porównaniu ze zgłaszanym zapotrzebowaniem. W związku z tym osoby narażone na wykluczenie społeczne, wynikające z bezrobocia i związanego z nim braku źródła dochodu nie są w stanie pokryć kosztów utrzymania własnego mieszkania. Rozwiązaniem problemu jest utworzenie lokali socjalnych poprzez przebudowę i remont istniejącej infrastruktury - przyczyniających się do zwiększenia dostępu do lokali socjalnych.

Na terenie podobszaru rewitalizacji "Bobrowniki" znajduje się także teren przemysłowy, należący dawniej do Kopalni Węgla Kamiennego "Julian". Na wskazanym obszarze znajdował się uruchomiony w 1966 r. szyb posadzkowo - wentylacyjny "Bobrowniki". Do 1999 funkcjonowała tam również jednotorowa, zelektryfikowana, towarowa linia kolejowa, która służyła do przewożenia piasku do istniejącego szybu. W 2007 r. tory i wiadukty kolejowe zostały zdjęte, a w terenie pozostały jeszcze ślady po istniejącym kiedyś torowisku i szybie. Obszar przemysłowy poprzez jego ponowne zagospodarowanie i nadanie mu nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Wobec niedostatku infrastruktury rekreacyjnej w Gminie taka forma renowacji terenu przyczyniłaby się do rozwijania jednego z bardziej istotnych problemów wskazanych przez mieszkańców w trakcie badania ankietowego oraz szerokich konsultacji społecznych.

Rycina 52. Mapa podobszaru rewitalizacji "Bobrowniki"

Źródło: opracowanie własne

Tabela 47. Wartości wskaźników dla podobszaru rewitalizacji "Bobrowniki"

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji "Bobrowniki"	Obszar zdegradowany - sołectwo Bobrowniki	Gmina
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [%]	24,9	25,6	26,2
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców	1,6	3,7	2,9
Liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 100 mieszkańców	0,6	0,4	0,3
Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców	0,7	2,2	1,9
Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	3,3	3,7	3,2
Liczba obiektów kulturalnych i użyteczności publicznej na 100 mieszkańców	0,4	0,3	0,4
Powierzchnia terenów zieleni w odniesieniu do powierzchni Gminy	0	1,7	20,5

Powierzchnia terenów przemysłowych i składowych	4,8	4,8	3,8
---	-----	-----	-----

Źródło: opracowanie własne

9. Cele rewitalizacji

W *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki* sformułowano jeden cel główny, oraz trzy cele strategiczne, kładące nacisk w szczególności na poprawę sytuacji kryzysowej w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Każdy z przyjętych celów został rozpisany na cele szczegółowe i kierunki działań, wskazujące rodzaje przedsięwzięć, które należy zrealizować w procesie rewitalizacji.

9.1. Cele rewitalizacji oraz wynikające z nich kierunki działań rewitalizacyjnych

Określony został główny cel rewitalizacji Gminy Bobrowniki, który jest punktem odniesienia dla pozostałych celów strategicznych:

Cel główny:

Wyrównanie szans mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przywrócenie wszystkim grupom społecznym możliwości rozwoju i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, stworzenie atrakcyjnych warunków zamieszkania oraz wykorzystanie potencjału rekreacyjno-wypoczynkowego terenów zielonych występujących na obszarze.

Cel strategiczny 1.

Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Cel strategiczny 2.

Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej

Cel strategiczny 3.

Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych

Poniżej opisane cele strategiczne wzajemnie się uzupełniają, a ich sfery działań wspólnie przenikają, dzięki czemu *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki* jest spójny i komplementarny.

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Przeprowadzona diagnoza sfery społecznej Gminy Bobrowniki pogłębiona o wywiady z mieszkańcami oraz przedstawicielami Urzędu Gminy wskazuje na występowanie wielu problemów społecznych, które skumulowane prowadzić mogą do wykluczenia społecznego. Przyszłe działania powinny zostać poprowadzone tak, aby każda grupa społeczna interesariuszy została nimi objęta. Aby przedsięwzięcia oddziaływały nie tylko na obszary rewitalizacji, ale również wywierały pozytywny oddźwięk w pozostałych obszarach Gminy, powinny dotyczyć wzmocnienia działalności Ośrodka Pomocy Społecznej przy wsparciu Urzędu Gminy oraz jednostek samorządu powiatowego.

Wskazane jest prowadzenie działań zorientowanych na rozwijanie umiejętności osób należących do grup wykluczonych społecznie: starszych, o niskich kwalifikacjach zawodowych, z niepełnosprawnościami, czy też kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dzieci. Należy także wspierać wszelkie działania podejmowane na obszarach wiejskich w zakresie integrowania lokalnej społeczności oraz zaspokajania potrzeb kulturalno-rekreacyjnych. Działania nie powinny omijać również uczniów szkół podstawowych i gimnazjów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Głównymi beneficjentami działań podjętych w ramach tego celu są:

- osoby starsze,
- korzystający z pomocy społecznej oraz osoby wykluczone społecznie,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- dzieci i młodzież,
- pozostali mieszkańcy Gminy,
- instytucje samorządowe: Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Urząd Gminy.

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej

Pomimo, iż na terenie Gminy Bobrowniki nie występują obszarowe formy ochrony przyrody, to właśnie walory środowiska naturalnego w opinii mieszkańców są najmocniejszą stroną Gminy i mogą zostać jej wizytówką. Znajdujący się na terenie sołectwa Rogoźnik park

wraz z zalewem posiada ogromny potencjał do zagospodarowania, jako miejsce wypoczynkowe dla mieszkańców wszystkich grup wiekowych. Amfiteatr, który zlokalizowany jest w centrum parku przekształcony zostanie w Centrum Usług Społecznych, które prowadzić będzie działania edukacyjne i kulturalne. Zagospodarowanie tego terenu oraz wzmocnienie jego niewątpliwych walorów zdecydowanie przyczyni się do wzmocnienia więzi rodzinnych oraz integracji pomiędzy wszystkimi mieszkańcami Gminy. Przedsięwzięcia w ramach tego celu powinny się skupić na waloryzacji terenów zielonych oraz wsparcia działań Centrum Usług Społecznych.

Głównymi beneficjentami działań podjętych w ramach tego celu są:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji wszystkich grup wiekowych,
- mieszkańcy całej Gminy,
- organizacje pozarządowe,
- turyści i osoby przyjezdne z sąsiadujących Gmin.

Cel strategiczny 3. Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych

Obszary po dawnych zakładach przemysłowych na terenie Gminy zlokalizowane są w pobliżu osiedli mieszkaniowych. Często niezagospodarowane, niszczeją i porastają dziką roślinnością przez co negatywnie wpływają na krajobraz. Według opinii mieszkańców takie tereny przyciągają młode osoby, które z braku odpowiedniego zorganizowania czasu wolnego pociągane są do wybryków chuligańskich oraz generują dalsze problemy społeczne. Należy zatem podjąć działania, które wyprowadziłyby sferę przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną Gminy z pogłębiającego się kryzysu, który przekłada się na sferę społeczną. Przedsięwzięcia realizujące powyższy cel powinny prowadzić do nadania terenom przemysłowym nowych funkcji użytkowych oraz przyczynić się do poprawy walorów krajobrazowych Gminy.

Głównymi beneficjentami działań podjętych w ramach tego celu są:

- grupy mieszkańców sąsiadujących z terenami przemysłowymi,
- pozostali mieszkańcy Gminy wszystkich grup wiekowych,
- lokalne organizacje pozarządowe.

Poniżej przedstawiono cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań, które zostaną podjęte w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki*.

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczego na obszarze rewitalizacji

Cel operacyjny 1.1. Rozwój umiejętności i zainteresowań uczniów szkół podstawowych i gimnazjów

Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi

Cel operacyjny 1.4. Zwiększenie aktywności społecznej wśród osób starszych i integracji międzypokoleniowej

Kierunki działań:

- rozwój zainteresowań zdolnej młodzieży, oraz wsparcie merytoryczne uczniów osiągających niższe wyniki edukacyjne,
- zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- szkolenia i kursy dla osób o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- poszerzenie oferty zajęć dla osób starszych i promowanie wartości łączących pokolenia
- oferta działań społecznych, w tym opiekuńczych i wspierających rodziny w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych.

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej

Cel operacyjny 2.1. Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenów zieleni

Cel operacyjny 2.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych

Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej

Kierunki działań:

- kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców – park, place zabaw, infrastruktura wodna przy Zalewie,
- poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych,
- modernizacje obiektów użyteczności publicznej,
- utworzenie obiektu do organizacji imprez kulturalnych oraz zawodów sportowych.

Cel strategiczny 3. Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych

Cel operacyjny 3.1. Zagospodarowanie nieużytkowanych w obszarze rewitalizacji terenów przemysłowych

Cel operacyjny 3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- eliminacja miejsc w przestrzeni publicznej stanowiących zagrożenie dla mieszkańców,
- tworzenie warunków do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenów przemysłowych.

Tabela 48. Cele operacyjne i kierunki działań przyjęte dla celów strategicznych w powiązaniu z planowanymi projektami rewitalizacyjnymi

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Nazwa projektu
1. Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji	1.1. Rozwój umiejętności i zainteresowań uczniów szkół podstawowych i gimnazjów	Rozwój zainteresowań zdolnej młodzieży, oraz wsparcie merytoryczne uczniów osiągających niższe wyniki edukacyjne	Kompetencje kluczem do sukcesu; Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych
	1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Szkolenia i kursy dla osób o niskich kwalifikacjach zawodowych,	Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki; Chcieć to móc – razem możemy więcej; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych; Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne
	1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi	Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa	Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych; Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne
		Oferta działań społecznych, w tym opiekuńczych i wspierających rodziny w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych	Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych; Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki
	1.4. Zwiększenie aktywności społecznej wśród osób starszych i integracji międzypokoleniowej	Poszerzenie oferty zajęć dla osób starszych i promowanie wartości łączących pokolenia	Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 49. Cele operacyjne i kierunki działań przyjęte dla celów strategicznych w powiązaniu z planowanymi projektami rewitalizacyjnymi cd.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Nazwa przedsięwzięcia
2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej	2.1. Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenów zieleni	Kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców – park, place zabaw, infrastruktura wodna przy Zalewie	Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II
	2.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych	Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych	Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II
	2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej	Modernizacje obiektów użyteczności publicznej	Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach; Budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki; Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych; Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale socjalne
		Utworzenie obiektu do organizacji imprez kulturalnych oraz zawodów sportowych	Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika

Źródło: opracowanie własne

Tabela 50. Cele operacyjne i kierunki działań przyjęte dla celów strategicznych w powiązaniu z planowanymi projektami rewitalizacyjnymi cd.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Nazwa przedsięwzięcia
3. Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych	3.1. Zagospodarowanie nieużytkowanych w obszarze rewitalizacji terenów przemysłowych	Eliminacja miejsc w przestrzeni publicznej stanowiących zagrożenie dla mieszkańców	Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach; Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu
	3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Tworzenie warunków do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenów przemysłowych	Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu

Źródło: opracowanie własne

10. Wizja obszaru rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu projektów rewitalizacyjnych jest opisem pożądanego stanu obszaru i osiągnięciu przyjętych w niniejszym dokumencie celów. Jest ona sumą wyobrażeń uczestników partycypacji społecznej na każdym etapie przygotowywania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki* oraz przewidywanych inwestycji i projektów społecznych, które realizowane będą na podobszarach rewitalizacji. Brzmi ona następująco:

Obszar rewitalizacji jest terenem, na którym przeprowadzone zostały działania integrujące mieszkańców - dzięki inwestycji w kapitał ludzki – wzmacniające kapitał społeczno-gospodarczy przy jednoczesnej poprawie jakości przestrzeni publicznych i funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej.

Wyznaczony obszar po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych, w tym wdrożeniu planowanych przedsięwzięć jest obszarem, w którym nastąpiło ożywienie odczuwalne jest zwłaszcza w sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju oraz poszanowaniu jego walorów przyrodniczych.

We wszystkich wyznaczonych podobszarach sytuacja kryzysowa uległa zmniejszeniu. Podobszar „Rogoźnik” stał się centrum rekreacyjno-wypoczynkowym Gminy. Dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu w końcu spełnia oczekiwania mieszkańców – zarówno najmłodszych jak i starszych i jest wizytówką Gminy. Odpowiednie zagospodarowanie parku oraz terenu zalewu sprawiło, iż mieszkańcy chętnie spędzają tam wolny czas całymi rodzinami. Teren stanowi odpowiednie zaplecze do organizowania integrujących imprez kulturalnych, których inicjatorami lub organizatorami są zarówno podmioty publiczne jak i organizacje pozarządowe i mieszkańcy. Wydarzenia edukacyjne, sportowe czy też kulturalne przyciągają również mieszkańców sąsiednich Gmin. Również na obszarach przemysłowych dzięki działaniom rewitalizacyjnym udało się poprawić estetykę i jakość przestrzeni publicznej. Tereny, które dotychczas popadały w ruinę i odstraszały mieszkańców pełnią nowe funkcje. Liczne trakty spacerowe wyposażone są w nowoczesne elementy małej architektury. Tereny są oświetlone, co zwiększa bezpieczeństwo osób spędzających tam czas.

Dodatkowo na podobszarach rewitalizacji, rozwinęły się różnorodne perspektywy dla włączenia i rozwoju społecznego i zawodowego mieszkańców, które są dostosowane do ich indywidualnych potrzeb. Współpraca pomiędzy głównymi instytucjami społecznymi (Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Urzędem Gminy) uległa znacznej poprawie dzięki prowadzeniu wspólnych przedsięwzięć skierowanych dla lokalnego społeczeństwa. Działania edukacyjne, szkolenia, poradnictwo oraz wsparcie socjalne pozwoliły na zniwelowanie istniejących dotychczas społecznych zjawisk kryzysowych. Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych zwiększyły swoje szanse na rynku pracy poprzez zdobycie nowych umiejętności. Również uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów (zarówno osiągający najlepsze wyniki w nauce jak i osoby słabsze) cieszą się bogatszą ofertą sportowo-edukacyjną. Uruchomione zostały także działania aktywizujące osoby starsze, dzięki którym mogą rozwijać swoje zainteresowania, przez co nie są już osobami pominiętymi w strukturze lokalnej społeczności.

Do realizacji tak przedstawionej wizji – ukształtowania podobszaru, który jest bezpieczny, zadbane, ekologiczny, wygodny, otwarty oraz stwarzający szerokie perspektywy rozwoju osobom dotychczas marginalizowanym społecznie, przyczynił się szereg przedsięwzięć o charakterze społecznym i środowiskowym. Działania społeczne zmierzały do aktywizacji życiowej osób dorosłych, które osiedliły się na terenie Gminy, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów, a także młodzieży. Wśród działań środowiskowych najważniejsze są te, które prowadzą do poprawy estetyki otoczenia i walorów przyrodniczych i turystyczno-rekreacyjnych Gminy oraz niewątpliwie – bezpieczeństwa mieszkańców.

11. Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi

Elementem opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki* jest zapewnienie komplementarności pomiędzy dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy. Program pozostaje w zgodności z innymi dokumentami dotyczącymi rozwoju tego terenu, a w szczególności ze *Strategią Rozwoju Gminy Bobrowniki do roku 2020*. Wzajemna komplementarność ma na celu podniesienie efektywności podejmowanych działań, przez co prawdopodobieństwo ich realizacji jest wysokie.

Strategia Rozwoju Gminy Bobrowniki do roku 2020 jest długofalowym planem działań władz i członków społeczności, które zmierzają do jak najpełniejszego zmaterializowania nakreślonej w niej wizji. Głównym jej przesłaniem jest trwały i zrównoważony rozwój Gminy poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb wszystkich pokoleń mieszkańców oraz rozważne wykorzystywanie jej zasobów. Przedstawiona w dokumencie wizja Gminy w 2020 roku jest spójna z wizją obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, zawartą w niniejszym dokumencie. Brzmi ona następująco: „*Gmina, w której dobrze się żyje, spokojnie mieszka i miło wypoczywa, w której w pełni zaspokajają się swoje potrzeby i chętnie realizują marzenia*”. Z tak zdefiniowaną wizją wiąże się misja Gminy, która jest zestawem wartości akcentującym jej rolę w różnych relacjach z otoczeniem: „*Misją Gminy Bobrowniki jest inicjowanie, integrowanie i wspieranie mieszkańców oraz gości w działaniach na rzecz podnoszenia dobrostanu jej społeczności*”. Zgodnie z wizją i misją Gminy cele strategiczne są ze sobą powiązane, ciągłe i odzwierciedlają kierunki zmian, jakie są pożądane:

C1. Tworzenie kompleksowych, różnorodnych produktów turystycznych, na bazie podstawowych zasobów, jakimi są walory naturalne Gminy, z uwzględnieniem wiodącej pod tym względem roli Parku Rogoźnickiego,

C2. Zwiększanie atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania,

oraz są spójne z Celami Strategicznymi postawionymi w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki*.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobrowniki na lata 2016-2022 jest jednym z ważniejszych dokumentów odnoszących się do realizowania lokalnej polityki społecznej oraz instrumentem tworzenia spójności społecznej. *Strategia* jest

zaadresowana głównie do mieszkańców, którzy nie są samodzielnie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe oraz osób, które wyrażają chęć uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych. Misją *Strategii* jest prowadzenie aktywnej, wielokierunkowej polityki społecznej, która jest oparta na zminimalizowaniu zagrożeń patologiami społecznymi oraz na świadczeniu kompleksowej pomocy wszystkim potrzebującym. Generalnym Celem *Strategii* jest poprawa warunków i jakości życia mieszkańców Gminy poprzez wzrost ich aktywności, integrację środowiska lokalnego oraz skuteczny system pomocy społecznej. Tak zdefiniowany Cel Generalny *Strategii* jest spójny z Celem Głównym *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki*, który kładzie nacisk na wyrównanie szans mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przywrócenie wszystkim grupom społecznym możliwości rozwoju i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także Celem Strategicznym 1 *Programu*, który dąży do wzmocnienia spójności społecznej i kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji. W *Strategii* zdefiniowano siedem Celów Strategicznych, z czego cztery z nich są spójne z Celem Strategicznym 1 *Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki przewiduje w swym zakresie realizację przedsięwzięć mających na celu poprawę warunków i jakości życia mieszkańców szczególnie z obszaru rewitalizacji. Cel zostanie osiągnięty poprzez pobudzenie ich aktywności i integrację. Działania skupiają się na osobach w największym stopniu narażonych na wykluczenie społeczne, a mianowicie rodzinach zagrożonych ubóstwem, osobach bezrobotnych, rodzinach borykających się z problemami wychowawczymi. Przedsięwzięcia wspierające realizację celów *Strategii* to przede wszystkim zadania opierające się na podnoszeniu możliwości rozwoju osób zagrożonych problemami społecznymi. Zadania nakierowane są na wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem poprzez wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych, w ramach którego przewiduje się udzielanie porad psychologiczno-terapeutycznych. Działania te mają na celu podniesienie motywacji do podejmowania świadomych decyzji w dalszym życiu. Realną szansę na podjęcie pracy przez osoby ubogie i bezrobotne daje organizacja spotkań nakierowanych na podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych oraz możliwość uczestnictwa w kursach zawodowych. Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej nastąpi poprzez tworzenie nowych miejsc w świetlicach środowiskowych oraz rozwój kompetencji dzieci i młodzieży. Wsparcie grup społecznych zagrożonych ubóstwem odnajdzie swój

pozytywny oddźwięk w dalszym rozwoju obszaru jak i całej gminy, gdzie aktywne społeczeństwo przyczyni się do poprawy jakości życia i zmniejszy prawdopodobieństwo pogłębiania się problemów o charakterze społecznym.

Poniższa tabela przedstawia wzajemne powiązania z wybranymi celami operacyjnymi wyżej wymienionych Strategii oraz pozostałych dokumentów strategicznych i planistycznych z celami strategicznymi postawionymi w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Bobrowniki*.

Tabela 51. Powiązanie celów Lokalnego Programu Rewitalizacji z celami dokumentów strategicznych

Strategia Rozwoju Gminy Bobrowniki do roku 2020			
Cele operacyjne	Powiązania z celami postawionymi w LPR		
	I	II	III
C 1.2. Prowadzenie działań w zakresie uregulowań prawnych, zachowanie ładu przestrzennego, uregulowania spraw gospodarki odpadami, w celu efektywnego tworzenia produktów turystycznych oraz budowy wizerunku Gminy, jako Gminy turystycznej			x
C 1.3. Przygotowanie całościowej oferty turystycznej Gminy		x	x
C 2.4 Odnowa przestrzeni publicznej, budowa i modernizacja infrastruktury uzupełniającej na obszarach z istniejącą przewagą funkcji mieszkaniową		x	x
C 2.5 Tworzenie warunków do lokalizowania usług publicznych (ochrona zdrowia, sport) na terenach z przewidywaną funkcją mieszkaniową		x	x
C 2.6. Wspieranie inicjatywy partnerów lokalnych we współpracy z samorządem w zakresie tworzenia nowych funkcji na obszarach mieszkaniowych		x	x
C 2.7. Inicjowanie i wspieranie projektów i programów skierowanych na urozmaicenie wykorzystania czasu wolnego mieszkańców poprzez stworzenie systemu wsparcia dla lokalnych grup zainteresowań (hobbystycznych, amatorskich inicjatyw kulturalnych i sportowych)	x	x	x
C 2.8. Kształtowanie warunków dla poprawy bezpieczeństwa publicznego w Gminie. Zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego. Wspieranie inicjatyw obywatelskich w zakresie bezpieczeństwa.		x	x

Strategia Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+			
B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa	X	X	X
B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców	X		
B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców	X		
C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska		X	X
C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni		X	X
D.1. Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego		X	X
Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020			
C1.1. Zwiększenie atrakcyjności kluczowych przestrzeni publicznych		X	X
C3.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i wejścia na rynek pracy	X		
C3.2. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	X		
C4.5. Ograniczenie negatywnych skutków eksploatacji węgla kamiennego oraz intensywnej działalności przemysłowej		X	X
Strategia Rozwoju Powiatu Będzińskiego na lata 2009-2020			
Cel 1. Podnoszenie komfortu życia mieszkańców powiatu	X	X	X
Cel 2. Rozwój gospodarczy regionu w oparciu o jego zasoby oraz dogodną lokalizację		X	X
Cel 3. Wykorzystanie środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego powiatu do podnoszenia jego atrakcyjności i konkurencyjności		X	X
Cel 4. Rozwój szkolnictwa na wszystkich poziomach kształcenia zmierzający do podniesienia zasobów intelektualnych powiatu i stworzenia podaży wykwalifikowanych pracowników dla lokalnego rynku pracy	X		
Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Bobrowniki na lata 2016-2022			
Cel 1. Wspieranie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem	X		
Cel 2. Wspieranie osób i rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	X		
Cel 4. Działania profilaktyczno-edukacyjne zmierzające do poprawy stanu zdrowia mieszkańców Gminy Bobrowniki	X		
Cel 6. Wspieranie osób bezrobotnych	X		

12. Planowane projekty rewitalizacyjne

Poniższe tabele prezentują szczegółowy opis wszystkich projektów rewitalizacyjnych, które zaplanowane zostały do realizacji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki*. Zaplanowane projekty są odpowiedzią na zdiagnozowane w *Programie* problemy i zjawiska kryzysowe, które zostały zidentyfikowane dzięki przeprowadzonej diagnozie w poszczególnych sołectwach Gminy, ankietyzacji mieszkańców i konsultacji społecznych.. Zrealizowanie projektów ma przyczynić się do rozwiązania wskazanych problemów na obszarze rewitalizacji. Wszystkie projekty wpisują się w realizację postawionych w *Programie* celów i kierunków działań. Projekty realizowane będą w obrębie obszaru rewitalizacji, na poszczególnych podobszarach: "Bobrowniki", "Rogoźnik", "Dobieszowice" i dedykowane są głównie ich mieszkańcom. Zrealizowane projekty służyć będą również pozostałym mieszkańcom w Gminie, przyjezdnym, oraz wpłyną pozytywnie na jej wizerunek.

Projekt 1 Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach

Numer projektu	1		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach	Gmina Bobrowniki		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II; Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 3. Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych (Cel operacyjny 3.1. Zagospodarowanie nieużytkowanych w obszarze rewitalizacji terenów przemysłowych i 3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
	nr działki 1364/7		
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	5 000 000 zł		2020-2023

Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Realizacja przedsięwzięcia wiąże się ze zdiagnozowanymi problemami dotyczącymi skali występowania zdegradowanych przestrzeni publicznych i ich niewykorzystanym potencjałem w obszarze rewitalizacji. Aktualnie obszary po byłym szybie nie są w żaden sposób zagospodarowane, a nieuporządkowany teren odstrasza przyszłym inwestorów. W związku z powyższym na terenie tym odnotowuje się akty wandalizmu i wykroczenia odnotowywanych przez policję, a sam szyb wymaga zabezpieczenia, gdyż stanowi zagrożenie dla mieszkańców, zwłaszcza podobszaru „Bobrowniki”. Tym samym w ich odczuciu teren ten jest niebezpieczny i wpływa na niskie poczucie ich bezpieczeństwa.			
Cel projektu	Celem przedsięwzięcia jest zagospodarowanie terenów po byłym szybie i nadanie im nowych funkcji społecznych, w tym poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej w zakresie terenów mieszkalnych oraz rekreacyjno-turystycznych. Adresatami przedsięwzięcia będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak również lokalna społeczność.			
Koncepcja projektu	Teren po byłym szybie w Planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod budownictwo jednorodzinne oraz tereny zieleni urządzonej (powierzchnia około 60 ha). Samorząd planuje zagospodarować w szczególności tereny zielone oraz zabezpieczyć teren po szybie. W ramach zagospodarowania pobliskiego terenu planuje się wytyczenie alejek, budowę traktów pieszych i ciągów rowerowych, montaż oświetlenia oraz obiektów małej architektury.			
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	6 ha	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza			
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	1 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera środowiskowa			

Projekt 2 Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu

Numer projektu	2		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu	Prywatni przedsiębiorcy		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II; Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 3. Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych (Cel operacyjny 3.1. Zagospodarowanie nieużytkowanych w obszarze rewitalizacji terenów przemysłowych i 3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji)	

	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych)		
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji			
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice	
		nr działki 1173/67, 1173/68, 3650/1, 3650/3, 3650,4, 1173/71, 1173/57, 3650/2, 1173/61, 3650/6, 3650/5, 1179, 1180/1, 1187/1, 1182/1, 1185/3, 1183/3, 1186/1, 1189/7, 1205, 1248/2, 1253, 1259/3, 1201/6, 1248/4, 1248/3, 1248/2, 1260/4, 1260/5, 1260/1, 1259/2, 1190/1, 1201/3, 1201/2		
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	5 000 000 zł		2020-2023	
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Aktualnie teren po zakładach materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku jest nieuporządkowany i niewykorzystywany w żaden sposób. Nie pełni tym samym żadnych funkcji w podobszarze rewitalizacji „Rogoźnik”, w którym brakuje miejsc przeznaczonych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Tym samym nie spełnia oczekiwań mieszkańców w zakresie potrzeb zwiększenia ich integracji oraz poprawy atrakcyjności przestrzeni publicznych. Teren ten graniczy z pobliskim osiedlem robotniczym, w którym stwierdzono sytuację kryzysową w sferze społecznej, w zakresie liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.			
Cel projektu	Celem przedsięwzięcia jest przekształcenie terenu poprzemysłowego, byłego zakładu materiałów ogniotrwałych i nadanie mu nowych funkcji społecznych, w zakresie rekreacji, wypoczynku i sportu. Projekt ten silnie koreluje z rewitalizacją parku w Rogoźniku. Adresatami przedsięwzięcia będą szczególnie mieszkańcy podobszaru rewitalizacji – pobliskiego osiedla robotniczego. Ponadto korzystać będą z niego również pozostali mieszkańcy Gminy.			
Koncepcja projektu	Teren w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod przemysł. Zakres prac: renowacja, kompletna modernizacja obiektów.			
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt		Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (przebudowie, odbudowie, rozbudowie, modernizacji), w tym na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	2 szt.	Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza			
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcyjna	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	1 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera środowiskowa	Liczba organizowanych spotkań	20 szt./rok	Dane wnioskodawcy

Projekt 3 Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku

Numer projektu	3		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku	Gmina Bobrowniki Partnerzy w realizacji: Prywatni przedsiębiorcy w formule partnerstwa publiczno-prywatnego		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II; Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach; Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu; Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.1. Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenów zieleni, 2.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych i 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych (3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
		nr działki 1166, 234/5, 233/8, 233/4, 233/10, 230/10, 230/12, 230/5	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	1 518 445,88 zł		2019-2020
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Realizacja projektu stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: 1) daleko posuniętej degradacji przestrzeni publicznych i zielonych w obszarze rewitalizacji (w tym brak ich odpowiedniego zagospodarowania), 2) braku bezpieczeństwa w korzystaniu z tego rodzaju przestrzeni, które kumulują negatywne zjawiska wandalizmu, przestępczości, czy nadużywania alkoholu; 3) niewystarczającej (w stosunku do zapotrzebowania) infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, służącej zarówno mieszkańcom podobszaru „Rogoźnik”, jak i turystom odwiedzającym rejon Gminy, 4) degradacji zieleni (potrzeba pielęgnacji). W parku znajduje się również amfiteatr, który w związku ze swym złym stanem technicznym nie spełnia norm bezpieczeństwa. Przebudowy wymagają zewnętrzne elementy obiektu – widownia i scena. Remont pomieszczeń wewnętrznych przyczyni się do poszerzenia prowadzonej działalności w zakresie oferty kulturalno-edukacyjnej i powstania instytucji Centrum Usług Społecznych. Zły stan obiektu wpływa również na niską ofertę skierowaną do mieszkańców w zakresie ich aktywizacji i integracji.		
Cel projektu	Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie parkowi, stanowiącemu cenny zabytek przyrodniczy, jego pierwotnych walorów. Park uzyska również walory rekreacyjno-wypoczynkowe. Działania te wpłyną również znacząco na poprawę estetyki tej części obszaru rewitalizacji oraz stworzenie atrakcyjnego obszaru do rekreacji mieszkańców. Nastąpi też znacząca poprawa powiązania funkcjonalno-przestrzennego obszarów przyległych do parku. Inwestycja wpłynie również na wzrost bezpieczeństwa na terenie parku. Projekt jest skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak również do pozostałych mieszkańców Gminy. We współpracy z obiektem będą mogły korzystać także lokalne		

		organizacje społeczne.		
Koncepcja projektu		W ramach przedsięwzięcia planuje się nowe zagospodarowanie pod kątem rekreacyjnym parku w Rogoźniku, w tym uporządkowanie przestrzeni, wymianę oświetlenia oraz pielęgnację zieleni. Kolejny etap obejmuje rejon byłej przystani z możliwością nadania jej nowej funkcji bądź wykorzystania jej funkcji historycznej.		
Oddziaływanie projektu		Nazwa wskaźnika – produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (przebudowie, odbudowie, rozbudowie, modernizacji), w tym na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	1 szt.	Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	30 ha	Dane wnioskodawcy
		Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	20 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera środowiskowa	Liczba utworzonych miejsc pracy	3 szt.	Dane wnioskodawcy

Projekt 4 Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II

Numer projektu	4		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II	Gmina Bobrowniki Partnerzy w realizacji: Prywatni przedsiębiorcy w formule partnerstwa publiczno-privatnego		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku; Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach; Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu; Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.1. Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenów zieleni, 2.2. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych i 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Zmiana zagospodarowania terenów przemysłowych i nadanie im nowych funkcji społecznych (3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
		nr działki 1166, 234/5, 233/8, 233/4, 233/10, 230/10, 230/12,230/5	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	481 554,12 zł		2019

Główny problem postawiony w koncepcji projektu		<p>Realizacja projektu stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: 1) daleko posuniętej degradacji przestrzeni publicznych i zielonych w obszarze rewitalizacji (w tym brak ich odpowiedniego zagospodarowania), 2) braku bezpieczeństwa w korzystaniu z tego rodzaju przestrzeni, które kumulują negatywne zjawiska wandalizmu, przestępczości, czy nadużywania alkoholu; 3) niewystarczającej (w stosunku do zapotrzebowania) infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, służącej zarówno mieszkańcom podobszaru „Rogoźnik”, jak i turystom odwiedzającym rejon Gminy, 4) degradacji zieleni (potrzeba pielęgnacji).</p> <p>W parku znajduje się również amfiteatr, który w związku ze swym złym stanem technicznym nie spełnia norm bezpieczeństwa. Przebudowy wymagają zewnętrzne elementy obiektu – widownia i scena. Remont pomieszczeń wewnętrznych przyczyni się do poszerzenia prowadzonej działalności w zakresie oferty kulturalno-edukacyjnej i powstania instytucji Centrum Usług Społecznych. Zły stan obiektu wpływa również na niską ofertę skierowaną do mieszkańców w zakresie ich aktywizacji i integracji.</p>		
Cel projektu		<p>Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie parkowi, stanowiącemu cenny zabytek przyrodniczy, jego pierwotnych walorów. Niniejsze przedsięwzięcie stanowi kontynuację prac, które Gmina Bobrowniki przeprowadza systematycznie od 2011 r. Park uzyska również walory rekreacyjno-wypoczynkowe. Działania te wpłyną również znacząco na poprawę estetyki tej części obszaru rewitalizacji oraz stworzenie atrakcyjnego obszaru do rekreacji mieszkańców. Nastąpi też znacząca poprawa powiązania funkcjonalno-przestrzennego obszarów przyległych do parku. Inwestycja wpłynie również na wzrost bezpieczeństwa na terenie parku. Projekt jest skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak również do pozostałych mieszkańców Gminy. We współpracy z obiektu będą mogły korzystać także lokalne organizacje społeczne.</p>		
Koncepcja projektu		<p>W ramach przedsięwzięcia planuje się nowe zagospodarowanie pod kątem rekreacyjnym parku w Rogoźniku, w tym powstanie zabudowy pumtrack-a (zamknięty tor do jazdy na rowerze, hulajnodze i deskorolce), rozbudowę placu zabaw wraz z nasadzeniami i pielęgnacją zieleni, powstanie małej architektury (ławki parkowe, kosze na śmieci, stojaki na rowery) oraz zakup konstrukcji do montażu oświetlenia scenicznego, która będzie wykorzystywana podczas różnego rodzaju imprez plenerowych w amfiteatrze.</p>		
Oddziaływanie projektu		Nazwa wskaźnika – produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (przebudowie, odbudowie, rozbudowie, modernizacji), w tym na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	1 szt.	Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza			
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	20 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera środowiskowa	Liczba utworzonych miejsc pracy	3 szt.	Dane wnioskodawcy

Projekt 5 Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika

Numer projektu	5
Nazwa projektu	Wnioskodawca
Budowa hali widowiskowo-sportowej w	Gmina Bobrowniki

centrum Rogoźnika			
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach; Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku; Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.1. Rozwój umiejętności i zainteresowań uczniów szkół podstawowych i gimnazjów i 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
		nr działki 1610/14, 1610/21, 1610/22, 1610/20, 1610/3, 1610/2, 1610/26, 1610/25, 1610/6, 1610/16, 1610/18	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	1 000 000,00 zł		2019-2020
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Teren objęty oddziaływaniem jest byłym miejscem funkcjonowania rolniczej spółdzielni produkcyjnej w Rogoźniku. Został przejęty od Agencji Skarbu Państwa w celu zwiększenia aktywizacji lokalnej społeczności. Planowany projekt będzie rozwiązywać problemy społeczne, przestrzenne, gospodarcze, wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców podobszaru rewitalizacji oraz zachęci młodzież i dzieci do uprawiania sportu. Dzięki realizacji projektu w obszarze rewitalizacji powstanie projekt, w którym będzie można spędzać czas na powietrzu. Planowany projekt przyczyni się również do poprawy stanu zagospodarowania obszaru rewitalizacji, a także wpłynie w znacznym stopniu na lepszą integrację społeczności oraz rozwój sportu wśród młodego pokolenia.		
Cel projektu	Celem głównym projektu jest stworzenie dodatkowej przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji pozwalającej aktywnie funkcjonować mieszkańcom (w tym szczególnie dzieciom i młodzieży) w obszarze sportu i rekreacji. Hala widowiskowo-sportowa ma być przestrzenią bezpiecznej aktywności dla dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych, miejscem umożliwiającym wzrost aktywności i integracji lokalnej społeczności podczas organizowanych spotkań i warsztatów. Dzięki realizacji projektu poprawi się jakość i warunki życia mieszkańców. Miejsce to przyczyni się do budowania pozytywnych relacji i więzi zarówno między rówieśnikami, jak i między dziećmi a osobami dorosłymi, zatem będzie miało wpływ na zwiększenie poziomu uczestnictwa ludzi w życiu publicznym i kulturalnym. Poprawi estetykę otoczenia – rewaloryzacja istniejących terenów zdegradowanych. Obiekt będzie skupiał będzie grupy społeczne, z podobszaru rewitalizacji, w tym dzieci i młodzież, organizacje pozarządowe oraz sferę ekonomiczną, jako czynnik społecznie odpowiedzialnego biznesu.		
Koncepcja projektu	W ramach projektu planuje się budowę obiektu – hali widowiskowo-sportowej poprzez zabudowę terenu obiektem kubaturowym jednokondygnacyjnym podzielonym funkcjonalnie na następujące strefy:		

		- wejściowa i komunikacja; - szatnia, zaplecza sanitarne i sportowe,; - strefa pomieszczeń pomocniczych; - strefa funkcji dodatkowych; - strefa boisk sportowych – hala główna; - część zewnętrzna z 55 miejscami parkingowymi przestrzenią rekreacyjną.		
Oddziaływanie projektu		Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	0,9 ha	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza	Liczba organizowanych spotkań/warsztatów kulturalnych, sportowych dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych i podopiecznych OPS	50 szt./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	10 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera środowiskowa	Liczba nowo utworzonych etatów	4 szt.	Dane wnioskodawcy

Projekt 6 Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach

Numer projektu	6		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach	Gmina Bobrowniki Partnerzy w realizacji: Gminne Centrum Kultury i Sportu		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika; Budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki; Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych; Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale socjalne		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
			nr działki 309/8
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji	
	1 000 000 zł	2020-2023	
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Budynek dworku w Dobieszowicach, z którego korzystają m.in. Koła Gospodyń Wiejskich, Zespoły Śpiewacze, Chór męski, dzieci i młodzież wymaga przeprowadzenia prac remontowych oraz termomodernizacyjnych. W budynku mieści się również Gminny Ośrodek Kultury oraz Urząd Stanu Cywilnego.		

	<p>Ze względu na bliskie sąsiedztwo z Ośrodkiem Pomocy Społecznej jest naturalną lokalizacją działań animacyjnych, kursów, szkoleń i spotkań integracyjnych. Dotychczasowy stan budynku ogranicza jego możliwości funkcjonalne. W związku z faktem, iż budynek ten nie jest ocieplony, a stolarka w większej części jest stara i nieuszczelna budynek jest energochłonny, co związane jest z wysokimi kosztami jego utrzymania. Obiekt ogrzewany jest piecem węglowym, starszej generacji, nie spełniającym najnowszych parametrów środowiskowych, utrzymujący się przewlekłe nieprzyjemny zapach wynikający z zawilgocenia murów sprawia, iż gość odczuwa dyskomfort, jednocześnie klasyfikacja budynku jako zabytku ogranicza możliwości ocieplenia ścian. Prace termomodernizacyjne polegające na zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań typu pompa ciepła oraz wymiany okien, drzwi i termoizolacja pokrycia dachu i ścian umożliwiła by swobodne wykorzystywanie obiektu w przestrzeni społecznej.</p> <p>Realizacja inwestycji pozwoli na ograniczenie kosztów eksploatacji, jednocześnie dostosowując budynek do obowiązujących norm. Jego termomodernizacja wpłynie również na podniesienie poziomu jakości usług oraz komfort mieszkańców korzystających z dworku w Dobieszowicach.</p>			
Cel i oddziaływanie projektu	Celem przedsięwzięcia jest podniesienie poziomu jakości usług, świadczonych na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy, przez dwór w Dobieszowicach. Jego realizacja przyczyni się do poprawy stanu technicznego budynku, a także poprawę jakości stanu środowiska przyrodniczego. Korzystający z obiektu będą mogli bez przeszkód organizować spotkania, kursy i szkolenia dla mieszkańców Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.			
Koncepcja projektu	W ramach przedsięwzięcia planuje się: 1) termomodernizację budynku, 2) wymianę źródła ciepła, 3) zastosowanie efektywnego energetycznie i odnawialnego rozwiązania, 4) odwilgocenie ścian, 5) docieplenie stropu oraz ścian technologią dopuszczoną w obiektach zabytkowych oraz 6) wymianę okien i drzwi.			
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (przebudowie, odbudowie, rozbudowie, modernizacji), w tym na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	1 szt.	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza			
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	1 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera środowiskowa	Liczba organizowanych spotkań	20 szt.	Dane wnioskodawcy

Projekt 7 Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych

Numer projektu	7
Nazwa projektu	Wnioskodawca
Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych	Gmina Bobrowniki Partner w realizacji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach

Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki; Chcieć to móc – razem możemy więcej; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	150 000 zł		2018-2020
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	<p>Utworzenie tworzenia nowych miejsc świetlicach środowiskowych jest odpowiedzią na duże zapotrzebowanie wśród mieszkańców obszaru objętego programem rewitalizacji na pomoc prawną, psychoterapeutyczną, terapeutyczną socjoterapeutyczną. W skali całej Gminy, w szczególności na obszarze rewitalizowanym, występują wzmożone negatywne zjawiska społeczne takie, jak przemoc fizyczna, emocjonalna, alkoholizm oraz przestępczość, co wpływa destrukcyjnie na funkcjonowanie ludzi młodych a zwłaszcza dzieci. Ma to wpływ na ich postępy w nauce, opuszczanie zajęć edukacyjnych oraz konflikty z rówieśnikami.</p>		
Cel projektu	<p>Celem projektu jest utworzenie miejsc w funkcjonujących placówkach oraz rozszerzenie oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, rozwijanie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą (m.in. świetlice środowiskowe, w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe).</p>		
Koncepcja projektu	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach w ramach projektu przewiduje system zaplanowanych działań na rzecz rozwiązywania problemów uczestników projektu.</p> <p>W pierwszej kolejności w projekcie będzie trzeba zastosować usługi o charakterze społecznym i edukacyjnym (zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych). Przewiduje się wsparcie psychologiczno-terapeutyczne, które ma na celu poprawę stanu emocjonalnego, pracę z zaburzeniami psychosomatycznymi, nerwicowymi, depresjami itp. wg potrzeb uczestników projektu. W ramach szeroko pojętej aktywizacji społecznej projekt przewiduje kształtowanie motywacji do samodzielnego, świadomego podejmowania ról życiowych.</p>		
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	1 szt.
X	Sfera gospodarcza		
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje	5 os./rok
	Sfera środowiskowa		

Projekt 8 Kompetencje kluczem do sukcesu

Numer projektu	8
Nazwa projektu	Wnioskodawca
Kompetencje kluczem do sukcesu	Gmina Bobrowniki

	Partner w realizacji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Chcieć to móc – razem możemy więcej; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych; Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne; Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.1. Rozwój umiejętności i zainteresowań uczniów szkół podstawowych i gimnazjów)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
	Szkoła Podstawowa w Bobrownikach – 1714	Szkoła Podstawowa w Rogoźniku – 752 bezpośrednie sąsiedztwo obszaru rewitalizacji	Szkoła Podstawowa w Dobieszowicach – 2372/3
	Poza obszarem rewitalizacji Zespół Szkolno – Przedszkolny w Sączowie – 567/1 Szkoła Podstawowa w Siemoni – 433/3		
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	150 000 zł		2020-2022
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Potrzeba realizacji wsparcia wynika ze zdiagnozowanych w szkołach (wśród uczniów) trudności w zdobywaniu umiejętności szkolnych. Największe problemy dotyczą umiejętności z zakresu edukacji matematycznej i przyrodniczej, języka obcego, zajęć informatycznych, zaburzenia komunikacji społecznej, niewystarczającego zaplecza wsparcia dzieci szczególnie uzdolnionych. Efekty wskazanych deficytów znajdują swoje odzwierciedlenie w niskich wynikach egzaminów zewnętrznych. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest środowisko z którego pochodzą uczniowie (ubóstwo, euro sieroctwo, niedostosowanie społeczne, brak motywacji, niepełne rodziny). Założono, że działaniami objętych zostanie 240 uczniów z obszaru rewitalizacji		
Cel projektu	Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji 897 uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy Bobrowniki w okresie od 1 września 2020 roku do 30 sierpnia 2022 roku poprzez indywidualizację podejścia do ucznia. Cel zostanie osiągnięty poprzez realizację w 5 szkołach podstawowych zajęć wyrównawczych i rozwijających: matematyczno-przyrodniczych, językowych, korekcyjnych, a także zintensyfikowanej pracy z osobami niepełnosprawnymi oraz ze zdiagnozowanymi dysfunkcjami w formule psychoedukacji. Założeniem projektu nie jest systemowe podejście do nauki, ale indywidualne, które z braku narzędzi często umyka w procesie dydaktycznym. Planowane wsparcie dzieci i młodzieży przyczyni się do poprawy ich wyników w nauce, poszerzenia wiedzy i umiejętności przedmiotowych, wspomaganie ucznia w jego indywidualnym rozwoju. Dodatkowe zajęcia wzmocnią potencjał rozwoju młodzieży zagrożonej marginalizacją oraz ich szanse na wyjście z sytuacji kryzysowej (społecznie).		
Koncepcja projektu	Przedsięwzięcie polega na realizacji zadań z zakresu indywidualizacji w procesie nauczania w obszarze zarówno uzdolnień, jak i szczególnych trudności uczniów z terenu Gminy Bobrowniki. Skierowany jest do uczniów klas I, przekraczających próg edukacyjny, IV-VI szkół podstawowych oraz klas I-III gimnazjów z obszaru rewitalizacji, ze specjalny wskazanej grupy docelowej, dodatkowych zajęć wyrównawczych i rozwijających matematyczno-przyrodniczych, językowych, korekcyjnych, rewalidacyjnych i psychoedukacyjnych. W ramach projektu planuje się również doposażenie pracowni komputerowych w sprzęt oraz zakup materiałów dydaktycznych, niezbędnych do prowadzenia zajęć i sprzętu sportowego.		
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych

X	Sfera społeczna	Liczba szkół, w których pracowni przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	5 szt.	Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	5 szt.	Dane wnioskodawcy
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi objętych wsparciem	240 os./rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa	Liczba uczniów niepełnosprawnych objętych wsparciem	7 os./rok	Dane wnioskodawcy

Projekt 9 Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki

Numer projektu	9		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki	Gmina Bobrowniki Partner w realizacji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych; Chcieć to móc – razem możemy więcej; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych; Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
		nr działki 233/8	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	150 000 zł		2020-2023
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Realizacja projektu jest odpowiedzią na trudną sytuację mieszkańców obszaru rewitalizacji, wskazującą na podwyższony stopień zagrożenia wykluczeniem społecznym w poszczególnych grupach społecznych. Z danych pozyskanych w czasie przygotowań analiz własnych pracowników socjalnych, jak również z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wynika, że na obszarze tym występują również inne problemy społeczne takie jak: starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, ubóstwo, schematy niemocey utrwalone z pokolenia na pokolenie oraz niska aktywność społeczna mieszkańców obszaru wsparcia.		
Cel projektu	Celem projektu jest wsparcie kierowane do osób wobec, których zastosowanie instrumentów i usług rynku pracy było niewystarczające, m.in. do osób doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego, będących długotrwale bezrobotne, korzystających z opieki społecznej i mające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Są to problemy trudne do pokonania samodzielnie.		
Koncepcja projektu	Gmina, w ramach projektu wzmocni zasoby kadrowe i zapewni uczestnikom wszechstronny pakiet usług specjalisty ds. rodziny, dostosowany do potrzeb		

		<p>i preferencji rodziny. Działania na rzecz rodziny prowadzone są w oparciu o placówki ogólnodostępne, jak i środowisko.</p> <p>W ramach projektu planuje się prowadzenie indywidualnych spotkań z osobami potrzebującymi wsparcia oraz przeprowadzenie szkolenia, przez firmę zewnętrzną, dotyczącego wzmocnienia kompetencji i umiejętności społecznych. Praca specjalisty ds. rodziny, przygotowanego do pracy z rodziną polegać ma na wypracowaniu najlepszych rozwiązań dotyczących rozwoju swego klienta, motywować go do podjęcia działań i wykorzystania potencjału, który w nim drzemie, aby ostatecznie go doprowadzić do osiągnięcia celu, jaki sobie założył na wstępie – głównie na indywidualnym prowadzeniu, go od początku aż do momentu, gdy pozostający bez pracy dorośli członkowie rodziny – lokatorzy mieszkań socjalnych - odnajdą się na rynku pracy. O ile zaistnieje taka potrzeba specjalista ds. rodziny umożliwi kontakt z gabinetami terapii rodzinnej lub organizuje zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów. Udzieli porad w ramach domowego indywidualnego poradnictwa psychologicznego, w zależności od potrzeb i problemów uczestników, w zakresie interwencji kryzysowej (w razie potrzeby identyfikacji przemocy w rodzinie), mediacji rodzinnej, udzieli informacji o prawach i uprawnieniach, służących przywróceniu samodzielności życiowej w tym powrotu na rynek pracy, pomoże w załatwianiu spraw bieżących wynikających z potrzeby sytuacji, poruszy zagadnienia dotyczące wspólnego spędzania wolnego czasu mające na celu aktywizację społeczną (zakup biletów np. do kina, bilety KZK GOP).</p>		
Oddziaływanie projektu		Nazwa wskaźnika – produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	2 szt.	Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza			
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	10 os.	Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa			

Projekt 10 Chcieć to móc – razem możemy więcej

Numer projektu		10		
Nazwa projektu		Wnioskodawca		
Chcieć to móc – razem możemy więcej		Gmina Bobrowniki Partner w realizacji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Kompetencje kluczem do sukcesu; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych; Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi)		
Lokalizacja projektu		Podobszar rewitalizacji		
		Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice

				nr działki 635/2	
Ramy realizacji		Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
		304 153,85 zł		2018-2020	
Główny problem postawiony w koncepcji projektu		Organizacja kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i społeczne jest odpowiedzią na duże zapotrzebowanie wśród mieszkańców obszaru objętego programem rewitalizacji na pomoc w zakresie zdobycia pracy. W skali całej gminy, w szczególności na obszarze rewitalizowanym, występuje najwyższe bezrobocie wśród jej mieszkańców. Przyczynia się to do wzrastającego ubóstwa, które z kolei wiąże się z wykluczeniem i marginalizacją osób bezrobotnych.			
Cel projektu		<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach w ramach projektu przewiduje system zaplanowanych działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów uczestników projektu. W oparciu o doświadczenia Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach wypracował założenia Programu Aktywizacja i Integracja, strategię kompleksowego wsparcia dla osób zagrożonych marginalizacją z powodu bezrobocia długotrwałego, niskiego statusu zawodowego, ubóstwa.</p> <p>Wsparcie kierowane jest do osób wobec, których zastosowanie instrumentów i usług rynku pracy było niewystarczające. Mamy do czynienia z osobami doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego, będące długotrwanie bezrobotne, korzystające z opieki społecznej i mające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Są to problemy trudne do pokonania samodzielnie.</p> <p>Głównym celem projektu jest w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2020 r., poprzez zastosowanie różnorodnych form wsparcia projektowego, w tym instrumentów aktywnej integracji, włączenie społeczne 30 uczestników projektu, którzy ze względu na swoją sytuację społeczno-zawodową są wykluczeni lub zagrożeni wykluczeniem społecznym. Poprzez udział w projekcie uczestnicy będą mogli rozwinąć swoją samodzielność oraz zdobędą kompetencje do pełnienia czynnej roli na rynku pracy. A udzielane wsparcie będzie odbywało się z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym oraz zdrowotnym.</p>			
Koncepcja projektu		Projekt obejmie wsparciem 30 osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zostały sprofilowane jako oddalone od rynku pracy. Ponadto wsparciem będą mogły zostać osoby stanowiące otoczenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach programu. Uczestnikiem projektu będzie mogły zostać osoby zamieszkujące na terenie Gminy Bobrowniki, zarówno kobiety jak i mężczyźni w wieku 15-65 lat. W przedstawionej ilości osób wsparciem zostaną objęte osoby/rodziny niepełnosprawne, które będą stanowiły min. 10% wszystkich uczestników projektu. Każdy z pracowników socjalnych realizujący wsparcie będzie prowadzić łącznie w okresie trzech lat pracę socjalną z 15 osobami lub rodzinami, które zagrożone są wykluczeniem społecznym w tym m. in. osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, osoby bądź rodziny posiadające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz osoby niepełnosprawne.			
Oddziaływanie projektu		Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	30 os.	Dane wnioskodawcy	
X	Sfera gospodarcza	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych	
	Sfera techniczna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	30 os.	Dane wnioskodawcy	
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna				

Sfera środowiskowa	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem	3 os.	Dane wnioskodawcy
--------------------	--	-------	-------------------

Projekt 11 Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych

Numer projektu	11		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych	Gmina Bobrowniki		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Chcieć to móc – razem możemy więcej; Kompetencje kluczem do sukcesu; Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi i 1.4. Zwiększenie aktywności społecznej wśród osób starszych i integracji międzypokoleniowej)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
		nr działki 233/8	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	250 000 zł		2019-2020
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	<p>Grupą społeczną objętą projektem będą osoby starsze, w wieku poprodukcyjnych (dla kobiet to grupa 60+, dla mężczyzn 65+), czyli osoby, które w myśl funkcjonujących w społeczeństwie stereotypów są bądź mogą być dyskryminowane ze względu na swój wiek. Omawiana grupa docelowa na terenie gminy Bobrowniki, nie uwzględniając różnych dodatkowych barier, czy powodów do wykluczenia takich jak choćby niepełnosprawność, ubóstwo czy alkoholizm to 2 714 osób (1848 K, 866 M). Grupa stanowi 22% mieszkańców całej Gminy. Analiza demograficzna do 2050 roku na terenie powiatu będzińskiego, gdzie znajduje się Gmina Bobrowniki wskazuje ponad 0,5% roczny przyrost tej grupy wiekowej. Z drugiej strony wydłuża się wiek życia przeciętnego Polaka. Wszystko to powoduje, że zapotrzebowanie na usługi społeczne względem osób starszych rośnie. W tej grupie instytucjonalna opieka przysługuje osobom korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej, z niepełnosprawnością oraz osobom niesamodzielnym. Według definicji z kolei osoba niesamodzielną, to osoba, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w wykonywaniu co najmniej jednej czynności dnia codziennego. Szacuje się że na terenie gminy Bobrowniki funkcjonuje 190 osób o różnym stopniu niepełnosprawności w grupie powyżej 60 roku, w tym 61 osób korzysta z opieki instytucjonalnej (dane OPS). Według badań prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Będzinie na podstawie analizy stanu zdrowia mieszkańców 35% osób hospitalizowanych to grupa 65+. Stan zdrowia uniemożliwia regularne uczestnictwo w życiu społecznym, co oddziałuje nie tylko na stan fizyczny osób, ale także na ich psychikę, powodując efekt samotności. Dlatego tak ważne jest objęcie wsparciem osób starszych, powyżej 60 roku życia.</p> <p>Projekt skierowany do seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji. Projekt zlokalizowany jest na obszarze funkcjonalnym Strategii ZIT Subregionu Centralnego – Gmina Bobrowniki. Potrzeba realizacji projektu wynika z potrzeb zdiagnozowanych na tymże obszarze. Projekt wpisuje się w cele szczegółowe Strategii, mianowicie CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej S.C. w szczególności priorytet strategiczny P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom, na który składa się działanie D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja, dla którego celem szczegółowym jest C1.2.1.2. Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub</p>		

	zagrożonych wykluczeniem. Projekt jest powiązany w ramach Wiązki projektów: "Usługi społeczne" wskazanej w Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego. Działania realizowane w przestrzeni społecznej w zakresie inwestycji w infrastrukturę usług społecznych oraz samych usług społecznych, realizowane w obszarze priorytetów inwestycyjnych 9iv oraz 9a.		
Cel projektu	Celem projekt jest wsparcie seniorów, którzy jako grupa społeczna często narażeni są na wykluczenie społeczne. W wyniku realizacji projektu możliwa będzie koncentracja różnorodnej oferty zajęć dla osób starszych dostosowanych do ich potrzeb i zapewniających zmniejszenie problemu wykluczenia tych osób, poczucia odosobnienia czy problemów psychospołecznych.		
Koncepcja projektu	Centrum Usług Społecznych jest projektem działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Bobrownikach. W ramach CUS odbywać się będą zajęcia, warsztaty, spotkania prowadzone dla seniorów w ramach ich aktywizacji i integracji, m.in. spektakle teatralne przygotowywane przez podopiecznych CUS dla rodzin i otoczenia. W jednej z sal zlokalizowane zostaną urządzenia do fitness dostosowane do potrzeb wieku, przy pomocy których odbywać się będą zajęcia z instruktorem, terapeutą. Planowane jest również zaangażowanie w działania CUS zespołów folklorystycznych, Gimnazjum w Rogoźniku oraz stowarzyszeń z terenu Gminy, tak aby umożliwić integrację międzypokoleniową osób objętych projektem. W sali szkoleniowej wyposażonej w sprzęt audiowizualny, odpowiednią ilość krzeseł i stołów odbywać się będą m.in. wykłady Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz wykłady i prelekcje w zakresie potrzeb socjalnych, edukacyjnych i doradczych. Sala komputerowa wyposażona w 10 stanowisk komputerowych służyć będzie do prowadzenia zajęć z technologii informacyjnej. Pomieszczenie administracyjne spełniać będzie również punkt dyżurów psychologa i prawnika. Cały zakres oferowanych usług społecznych ma mieć na celu wzbudzenie aktywności, rozwijanie inwencji lub wręcz wspomagać terapię. Łącznie w obiekcie zlokalizowane zostaną co najmniej następujące usługi społeczne: zajęcia teatralne, zajęcia sportowe, zajęcia komputerowe, zajęcia edukacyjne w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, pomoc psychologa, pomoc prawna (6 usług aktywizujących społecznie).		
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba organizowanych spotkań/warsztatów	10 szt. Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	60 os. Dane wnioskodawcy
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa Źródło danych
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym	10 os. Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa		

Projekt 12 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne

Numer projektu	12
Nazwa projektu	Wnioskodawca
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne	Instytucje otoczenia biznesu/Agencja Rozwoju Lokalnego w Sosnowcu

Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Kompetencje kluczem do sukcesu; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych; Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi)		
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji			
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice nr działki 635/2	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	808 235 zł		2018-2021	
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	W związku z dużym postępem, który dokonał się w ostatnich latach w zakresie dostępu do nowych technologii znaczna część społeczeństwa nie może partycypować w pozytywnych efektach ich funkcjonowania bez posiadania odpowiednich umiejętności. W szczególności część osób dorosłych, znajdujących się wśród grup de faworyzowanych, może posiadać ograniczenia w zakresie kompetencji cyfrowych oraz znajomości języków obcych. Należy dążyć do tego, aby osoby dorosłe, w równie dużej części jak młode pokolenia, mogły rozwijać swoje umiejętności, które będą mogły zostać wykorzystane zarówno w sferze społecznej, jak również gospodarczej na obszarze rewitalizowanym.			
Cel projektu	Celem projektu jest wzrost kwalifikacji i kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach. Uzyskanie odpowiednich kwalifikacji, zgodnych potrzebami rynku pracy, rozwijającego się w oparciu o nowe technologie i biegłą znajomość języka obcego, zwiększy szanse zatrudnienia lub skróci okres poszukiwania pracy. Rozwój kompetencji cyfrowych i kompetencji z zakresu języków obcych przyczyni się do bardziej elastycznego reagowania na zmiany w relacjach gospodarczych oraz w sferze społecznej poprawią się m.in. umiejętności komunikacyjne, zwiększona zostanie aktywność edukacyjna osób dorosłych w ramach kształcenia się przez całe życie. W szybszym tempie będą mogły się rozwijać obszary rewitalizowane oraz obszary zdegradowane. Poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców.			
Koncepcja projektu	Projekt skierowany jest do osób dorosłych, pracujących należących do grup de faworyzowanych m.in. 1) osoby po 50 roku życia, 2) kobiety (szczególnie powracające na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowywaniem dziecka, 3) osoby o niskich kwalifikacjach, 4) osoby niepełnosprawne i 5) osoby mieszkające na terenach wiejskich, które z własnej inicjatywy chcą nabyć lub uzupełnić kompetencje w zakresie znajomości języków obcych i umiejętności cyfrowych. Realizacja projektu zakłada przeprowadzanie certyfikowanych kursów i szkoleń w/w zakresie. Projekt będzie miał pozytywny wpływ na realizację kierunków i celów ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji oraz stanowi odpowiedź na problemy zdiagnozowane w Programie w zakresie niedopasowania strukturalnego rynku pracy oraz potrzeb edukacyjnych, skierowanych do osób dorosłych.			
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt		Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	38 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	9 os./rok	Dane wnioskodawcy
		Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	35 os./rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych

	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	23 os./rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	5 os./rok	Dane wnioskodawcy
		Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	21 os./rok	Dane wnioskodawcy

Projekt 13 Budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki

Numer projektu		13		
Nazwa projektu		Wnioskodawca		
Budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki		Gmina Bobrowniki		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach; Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika; Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych; Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale socjalne			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej)		
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji			
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice	
	nr działki 171	nr działki 2758/6 nr działki 752 nr działki 1146/6 nr działki 1528/23, 1528/24, 1528/25	nr działki 2372/3	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	2 176 317,50 zł		2019-2020	
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	<p>Realizacja projektu pozwoli na ograniczenie kosztów eksploatacji, jednocześnie ograniczy również emisję CO₂ i pyłów, w wyniku czego zmniejszy się stężenie zanieczyszczeń w powietrzu oraz przysłuży się do znacznego zwiększenia komfortu ich użytkowania.</p> <p>Budynki użyteczności publicznej na których planuje się budowę instalacji OZE znajdujące się w obszarze rewitalizacji to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Gminy w Bobrownikach – 42-583 Bobrowniki ul. Gminna 8 2. Szkoła Podstawowa w Rogoźniku – 42-582 Rogoźnik ul. Krupna 22 3. Przedszkole Publiczne w Rogoźniku – 42-582 Rogoźnik ul. Zacisze 1 4. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobieszowicach – 42-584 Dobieszowice ul. Kościuszki 32 5. Szkoła Podstawowa w Bobrownikach – 42-583 Bobrowniki ul. Sienkiewicza 163 6. Hala widowiskowo - sportowa w Rogoźniku, 42-582 Rogoźnik, ul. Fabryczna Ponadto planuje się budowę instalacji OZE na dwóch budynkach leżących poza obszarem rewitalizacji, w których planuje się prowadzenie zajęć wyrównawczych i rozwijających w związku z realizacją projektu 8 „Kompetencje kluczem do sukcesu”: 7. Szkoła Podstawowa w Siemoni – 42-595 Siemonia ul. Kościuszki 71 (działka 433/3) 8. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sączowie – 42-595 Sączów ul. Szkolna 5 			

	(działka 567/1) We wszystkich powyżej wskazanych budynkach organizowane będą również wydarzenia kulturalne i integrujące lokalną społeczność oraz prowadzone działania, zmierzające do kształtowania aktywnych postaw społeczności lokalnej na obszarze rewitalizacji i kultywowanie lokalnych tradycji. Biorąc pod uwagę powyższe projekty te są komplementarne, co uzasadnia ich realizację.			
Cel projektu	Celem projektu jest poprawa jakości powietrza, ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego, zmniejszenie stężenia pyłu zawieszonego oraz innych niekorzystnych substancji poprzez zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych.			
Koncepcja projektu	Inwestycja jest skoncentrowana na działaniach polegających na realizacji programu ograniczania niskiej emisji dla mieszkańców gminy Bobrowniki obejmującego 9 wzajemnie komplementarnych inwestycji, które będą produkowały energię elektryczną (8 instalacji fotowoltaicznych) i ciepłą (1 instalacja pompy ciepła) na potrzeby własne budynków użyteczności publicznej. W wyniku realizacji inwestycji konwencjonalne źródła energii zostaną zastąpione odnawialnymi źródłami. Dzięki temu nastąpi znacząca poprawa jakości powietrza, ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego, obniżenie emisji zanieczyszczeń powietrza w zakresie pyłów, gazów, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.			
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	8, w tym 5 na obszarze rewitalizacji	Dane wnioskodawcy
		Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	1 szt.	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne	8 szt.	Dane wnioskodawcy
		Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	130,04 t równoważnika CO ₂	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
		Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	0,17690 MWe	Dane wnioskodawcy
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE	13,45000 MWht/rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera środowiskowa	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	0,07000 MWt	Dane wnioskodawcy
		Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE	161,19000 MWhe/rok	Dane wnioskodawcy
		Stopień redukcji PM 10	0,00620 t/rok	Dane wnioskodawcy

Projekt 14 Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych

Numer projektu	14
Nazwa projektu	Wnioskodawca

Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych		Gmina Bobrowniki		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność projektu: Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach; Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika; Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale socjalne, Kompetencje kluczem do sukcesu; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi)		
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji			
	Bobrowniki		Rogoźnik	
			nr działki 233/8	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	2 256 142,50 zł		2017-2018	
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Projekt realizowany jest jako uzupełniający wobec planowanych działań z zakresu usług społecznych. Realizacja niniejszego projektu warunkuje jednak realizację wspomnianych usług, gdyż nie można udostępnić usług bez ich konkretnej lokalizacji. Niniejszy projekt przewiduje remont pomieszczeń obiektu, który był niegdyś wykorzystywany jako amfiteatr i powstał w latach 70-tych XX wieku, obecnie w dużym stopniu zdegradowany, nie może pełnić bez interwencji, założonych w ramach komponentu EFS funkcji. Obiekt, który w ramach remontu powstanie to Centrum Usług Społecznych, skierowane głównie do osób w wieku poprodukcyjnym, aczkolwiek przewiduje się włączenie w działanie instytucji osób młodszych ze wszystkich grup wiekowych na zasadzie przeciwdziałania marginalizacji czy wykluczeniu społecznemu ze względu na wiek.			
Cel projektu	Celem projektu jest stworzenie infrastruktury, umożliwiającej prowadzenie działań mających na celu wzrost kwalifikacji i kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach.			
Koncepcja projektu	Przedmiotem projektu będzie remont zdegradowanego obiektu amfiteatru w Rogoźniku w celu zagospodarowania go na potrzeby funkcjonowania centrum Usług Społecznych. Zakresem prac objęty będzie remont pomieszczeń wewnątrz obiektu oraz przebudowę zewnętrznych elementów obiektu tj. sceny i widowni w celu dostosowania ich do realizacji zajęć teatralnych. Pomieszczenia wewnątrz budynku oprócz podstawowych prac remontowych wyposażone zostaną w meble i sprzęt multimedialny związany z profilem obiektu. Powstanie sala szkoleniowa, sala komputerowa oraz sala rekreacyjna. Pracami objęta będzie także instalacja wewnętrzna budynku - oświetlenie, monitoring, instalacja alarmowa oraz podjazdy dla niepełnosprawnych. Ponadto zaplanowano działania termomodernizacyjne - izolacje ścian i dachu (nieprzekraczające 30% zadania) jak również w ramach zagospodarowania otoczenia obiektu - remont chodników oraz ogrodzenia (do 10% zadania). Zakres prac dostosowany został ściśle do założonej funkcji obiektu jako CUS.			
Oddziaływanie projektu		Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	1 szt.	Dane wnioskodawcy

	Sfera gospodarcza	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	200 os./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna			
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
	Sfera środowiskowa			

Projekt 15 Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale socjalne

Numer projektu	15		
Nazwa projektu	Wnioskodawca		
Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale socjalne	Gmina Bobrowniki		
Powiązania z celami LPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach; Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika; Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych; Kompetencje kluczem do sukcesu; Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznej wraz z modernizacją infrastruktury technicznej (Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej i rozbudowa infrastruktury kulturalno-sportowej)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji (Cel operacyjny 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i 1.3. Wsparcie osób z problemami społecznymi)	
Lokalizacja projektu	Podobszar rewitalizacji		
	Bobrowniki	Rogoźnik	Dobieszowice
	ul. Strażacka 1		
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	163 693,88 zł		2023
Główny problem postawiony w koncepcji projektu	Budynek przeznaczony w części mieszkalnej, do remontu i adaptacji na 4 mieszkania socjalne znajduje się w Bobrownikach przy ulicy Strażackiej 1. Obiekt oddano do użytkowania w roku 1970 i do dzisiejszego dnia nie przeprowadzono w nim większych modernizacji, poza bieżącymi naprawami i konserwacją. Projektem zgłaszanym, jak i realizowanym w ramach EFS pt. "Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki" objęte zostaną osoby wymagające pomocy ze strony gminy, z powodu pogłębiającego się negatywnego zjawiska wykluczenia, wynikającego z bezrobocia i związanego z nim braku źródła dochodu i mieszkania. Obecnie na terenie gminy jest deficyt mieszkań socjalnych w porównaniu ze zgłaszanym zapotrzebowaniem. Rozważany projekt jest częścią większego przedsięwzięcia, realizowanego na poziomie lokalnym i próbą określenia katalogu potrzeb na terenie naszej gminy. Wymienione inwestycje mają wartość społeczną.		
Cel projektu	Celem projektu jest utworzenie mieszkań - w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne, poprzez przebudowę i remont istniejącej infrastruktury - przyczyniających się do zwiększenia dostępu do lokali		

	<p>socjalnych. Grupy docelowe tworzą mieszkańcy, którzy uzyskali prawo do lokalu socjalnego na podstawie wyroku eksmisyjnego za zaległości w opłatach czynszowych, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, mający zmniejszoną zdolność do samodzielnego życia i radzenia sobie, z przyczyn związanych z patologiami, w tym z powodu alkoholizmu, przemocy w rodzinie, przestępczości, braku opieki ze strony najbliższych, rozwodu lub trwałego rozpadu więzi. Zakres rzeczowy zadania inwestycyjnego polegać ma na robotach budowlanych w budynku, który jest własnością Gminy Bobrowniki. Projekt jest zgodny z zapisami RPO WSL na lata 2014-2020.</p>		
Koncepcja projektu	<p>Nowe aranżacje mieszkań oznaczają gruntowną przebudowę, w stosunku do aranżacji istniejącej, pomieszczenia zyskują większą funkcjonalność i intuicyjność. Jednym z najistotniejszych elementów tego rozwiązania jest zredukowanie obszernego pokoju na rzecz łazienki oraz kuchni. Dzięki takiemu zaaranżowaniu przestrzeni zyskuje się dodatkowe niewielkie mieszkanie z kuchnią i łazienką dla zaspokojenia popytu ze strony użytkowników. Takie rozwiązanie wymagała zmiany układu funkcjonalnego mieszkań, przerobienia instalacji sanitarnej i elektrycznej. Wydzielenie dodatkowego lokalu zmniejszy powierzchnię użytkową mieszkań, pozwalając jednakże na organizację przestrzeni.</p>		
Oddziaływanie projektu	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba wspartych lokali socjalnych	4 szt.
	Sfera gospodarcza		
X	Sfera techniczna	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	48 os.
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
	Sfera środowiskowa		

12.1. Harmonogram realizacji projektu

Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2016-2023 stanowi pochodną gotowości wnioskodawców do realizacji zgłoszonych do LPR projektów oraz dostępności środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych. Sprawna realizacja projektów zależała będzie także od sukcesów w pozyskiwaniu środków finansowych przez wnioskodawców. Na podstawie zgłoszonych przez wnioskodawców oczekiwanych projektów rewitalizacyjnych (poprzez wypełnienia tzw. fiszki projektowej) przygotowano ramowy harmonogram ich realizacji, który uwzględnia także działania związane z zarządzaniem realizacją LPR.

Tabela 52. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023

Projekty	TERMIN REALIZACJI						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

Źródło: opracowanie własne

12.2. Ramy finansowe

Tabela 53. Ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki

Numer	Nazwa projektu	Źródła finansowania				Szacunkowa wartość przedsięwzięcia [zł]	Program
		budżet Gminy [zł]	fundusze UE [zł]	środki prywatne [zł]	inne źródła [zł]		
1	Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach	75 000,00	425 000,00	-	-	500 000,00	RPO WSL 2014-2020
2	Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu	-	4 000 000,00	1 000 000,00	-	5 000 000,00	RPO WSL 2014-2020
3	Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku	77 766,88	440 679,00	1 000 000,00	-	1 518 445,88	RPO WSL 2014-2020
4	Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II	72 233,12	-	-	409 321,00	481 554,12	Metropolitalny Fundusz Solidarności
5	Budowa hali widowiskowo-sportowej w centrum Rogoźnika	11 000 000,00	-	-	1) 2 000 000,00 2) 2 000 000,00 3) 2 500 000,00	17 950 000,00	1) WIOŚiGW 2) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego 3) Ministerstwo Sportu i Turystyki
6	Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach	150 000,00	850 000,00	-	-	1 000 000,00	RPO WSL 2014-2020
7	Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych	10 500,00	139 500,00	-	-	150 000,00	RPO WSL 2014-2020 (działanie 9.2.4)
8	Kompetencje kluczem do sukcesu	10 500,00	139 500,00	-	-	150 000,00	RPO WSL 2014-2020 (działanie 11.1.4)

9	Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki	21 000,00	274 000,00	-	-	150 000,00	RPO WSL 2014-2020 (działanie 9.2)
10	Chcieć to móc – razem możemy więcej	45 623,08	258 530,77	-	-	304 153,85	RPO WSL 2014-2020 (działanie 9.1.5)
11	Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych	13 000,00	237 000,00	-	-	250 000,00	RPO WSL 2014-2020 (działanie 9.2.1)
12	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne	81 235,00	727 000,00	-	-	808 235,00	RPO WSL 2014-2020
13	Budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki	155 305,49	2 021 012,01	-	-	2 176 317,50	RPO WSL 2014-2020 (działanie 4.1.1)
14	Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych	338 421,38	1 917 721,12	-	-	2 256 142,50	RPO WSL 2014-2020
15	Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale socjalne	23 033,10	130 521,15	-	-	163 693,88	RPO WSL 2014-2020

Źródło: opracowanie własne

13. Komplementarność procesu rewitalizacji

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju, wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu następujących aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Uwzględnienie komplementarności w planowaniu i wdrażaniu rewitalizacji polegające na zapewnieniu powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami, jak również pomiędzy przedsięwzięciami a systemem ich implementacji przyczyni się do wzmocnienia skuteczności oraz efektywności realizacji rewitalizacji.

13.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Bobrowniki została zapewniona dzięki skupieniu przedsięwzięć wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone po przeprowadzeniu dokładnej analizy istotnych problemów w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej oraz z uwzględnieniem uwag mieszkańców wnoszonych podczas konsultacji społecznych.

Uwzględnienie zarówno danych obiektywnych (GUS, UG, OPS), jak i opinii społeczeństwa świadczy o trafności przestrzennej zaplanowanej w ramach rewitalizacji interwencji. Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odzwierciedlenie problemów i potrzeb wytypowanych podobszarów. Realizacja przedsięwzięć przyniesie pozytywne skutki dla wszystkich trzech podobszarów rewitalizacji, ponieważ mają one charakter komplementarny – projekty są wzajemnie powiązane ze względu na fakt realizacji w pierwszej kolejności działań o wymiarze infrastrukturalnym (np. projekt 1-6), które stworzą niezbędną (z perspektywy celów rewitalizacji) przestrzeń dla rozwoju projektów społecznych wzmacniających tkankę społeczną. Część projektów dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej. Z infrastruktury tej korzystać będą mogli mieszkańcy wszystkich podobszarów rewitalizacji, jak i całej Gminy. Realizacja projektu 4 i

5 wpłynie na wzbogacenie oferty sportowo-kulturowej, z której będą mogli korzystać dzieci i młodzież, osoby dorosłe i starsze, z kolei projektu 12: *Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych* skierowane z kolei będzie do seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji, jak również obszar zdegradowany. Z planowanych projektów w zakresie podnoszenia swoich kompetencji społecznych i zawodowych będą mogli skorzystać również osoby niepełnosprawne (projekty 9-12). Projektem 8 *Kompetencje kluczem do sukcesu* zostaną objęte dzieci i młodzież w Gminie Bobrowniki, w celu eliminacji niskiego poziomu edukacji, integracji uczniów i podniesienia ich umiejętności, z zakresu edukacji matematycznej i przyrodniczej, informatycznej i językowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobrownikach w ramach projektu 7 *Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych* planuje utworzenie miejsc w funkcjonujących placówkach oraz rozszerzenie oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, rozwijanie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą. Działania te przyczynią się do zwiększenia integracji oraz zaspokojenia potrzeb psychicznych i społecznych dzieci i młodzieży oraz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych, z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Tym samym tak zaplanowane działania w ramach poszczególnych projektów obejmą wszystkie grupy społeczne: dzieci, młodzież, osoby dorosłe, osoby bezrobotne, osoby starsze i niepełnosprawne. Wszystkie projekty realizowane będą na obszarze rewitalizacji. Swym oddziaływaniem obejmą one 3 166 mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak również pozostałą społeczność Gminy. Realizacja każdego z nich przyczyni się do realizacji celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bobrowniki. Planowane projekty wpłyną na rozwój kulturalny mieszkańców, ich integrację oraz poprawią stan infrastruktury.

Efekt zrealizowanych projektów będzie pozytywnie wpływał na zwiększenie kapitału społecznego całej Gminy Bobrowniki, a dzięki kompleksowej realizacji przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji i obszarze zdegradowanym uniknie się przenoszenia sytuacji kryzysowej na inne obszary.

13.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w LPR została zapewniona na poziomie poszukiwania rozwiązań (projektów) prowadzących do ograniczenia problemów i zaspokojenia potrzeb, a następnie określenia harmonogramów ich realizacji. Zaplanowane przedsięwzięcia są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne, związane

z nadaniem nowych funkcji społecznych, gospodarczych, rekreacyjno-turystycznych obszarom przemysłowym, terenowi Parku w Rogoźniku, budową nowych obiektów (hala widowiskowo-sportowa w Rogoźniku) i remontem oraz przebudową istniejących budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych są ściśle powiązane z późniejszym prowadzeniem w działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców, zwiększającym kompetencje zawodowe, wychowawczo-edukacyjnym).

Równocześnie zadania zostały przewidziane w taki sposób aby jednocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Działania rewitalizacyjne związane z zagospodarowaniem obszaru zdegradowanego (tereny po byłym szybie i zakładach materiałów ogniotrwałych, park w Rogoźniku) i nadanie im nowych funkcji społeczno-kulturowo-rekreacyjnych) posłużą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy, zwiększeniu ładunku przestrzennego, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. Dodatkowo w celu wykazania komplementarności karty proponowanych projektów rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty oraz informację na temat oddziaływania projektu w odniesieniu do pięciu sfer. Będzie to przeciwdziało fragmentaryzacji zadań, dzięki czemu działania rewitalizacyjne będą charakteryzować się kompleksowym charakterem. Dla LPR przyjęto ponadto zestawienie wskaźników, które pozwolą ocenić tempo oraz zakres realizacji całego programu – na poziomie produktu oraz rezultatu.

W diagnozie wykazano, iż w obszarze rewitalizacji występuje nagromadzenie problemów w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. W związku z powyższym w ramach przeciwdziałania wspomnianym problemom w pierwszej kolejności skupiono się na działaniach skierowanych na ich zminimalizowanie sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

Powiązanie projektów infrastrukturalnych z projektami społecznymi, tzw. wiązki projektów, to mechanizm integrowania kilku projektów realizowanych w bliskiej odległości, służący uwzględnieniu wielu aspektów złożonych problemów. W przypadku wiązki projektów jeden wybrany projekt ma charakter dominujący, natomiast pozostałe integrujący.

Jako pierwszą wiązkę projektów potraktowano projekty zmierzające do zwiększenia aktywności społecznej i zawodowej, w tym podniesienia kwalifikacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. W związku z powyższym realizacja projektów: 9 *Wsparcie funkcjonowania*

lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki, 10 *Chcieć to móc – razem możemy więcej*, 11 *Wsparcie funkcjonowania Centrum Usług Społecznych* i 12 *Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych – kształcenie ustawiczne*. Celem realizacji ww. projektów jest dostarczenie narzędzi do działań w celu rozwiązania problemów: zmniejszenie wykluczenia społecznego, poczucia odosobnienia czy problemów psychospołecznych oraz zjawisk bezrobocia i związanego z nim braku źródła dochodu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Realizacja projektu 12 ma na celu pomoc w znalezieniu pracy bądź założeniu własnej działalności gospodarczej.

Komplementarnymi projektami do ww. są projekty infrastrukturalne 14 *Remont budynku amfiteatru w Rogoźniku z przeznaczeniem na Centrum Usług Społecznych* oraz 15 *Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale społeczne*. Włączenie społeczne, poprzez ułatwienie dostępu do mieszkania uczestnikom projektu 15. *Przebudowa i wyposażenie obiektu z przeznaczeniem na lokale społeczne* oraz uczestnikom projektu 9 *Wsparcie funkcjonowania lokali socjalnych na terenie Gminy Bobrowniki* dostępu do oferowanych usług takich jak: poradnictwo, psychoterapia, wsparcie socjalne, co w konsekwencji daje możliwość przywrócenia zdolności do wypełniania ról społecznych, co w dalszej perspektywie wpłynie na ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego. W Centrum Usług Społecznych planuje się prowadzenie działań mających na celu wzrost kwalifikacji i kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i językowych dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji, w szczególności osób starszych i osób o niskich kwalifikacjach zawodowych.

Drugą wiązkę stanowią projekty 7 *Wsparcie tworzenia nowych miejsc w świetlicach środowiskowych* i 8 *Kompetencje kluczem do sukcesu skierowane do dzieci i młodzieży*. Projekty te są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w obszarze rewitalizacji w zakresie braku oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, trudności w zdobywaniu umiejętności szkolnych oraz występowania negatywnych zachowań społecznych tj. wandalizm, przestępczość, alkoholizm, co wpływa destrukcyjnie na funkcjonowanie młodych osób. Oddziaływanie ww. projektów jest również silnie powiązane z realizacją projektów infrastrukturalnych: 5 *Budowa hali widowiskowo- sportowej w centrum Rogoźnika* i 6 *Termomodernizacja zabytkowego dworku w Dobieszowicach*. W wyniku ich realizacji stworzona zostanie baza lokalowa, która zostanie wykorzystana do realizacji projektów społecznych, które przyczynią się do utworzenia miejsc edukacyjno-kulturowych, w których możliwa będzie organizacja spotkań,

kursów i szkoleń, kształtujących postawę wobec kultury, życia społecznego i tradycji dla dzieci i młodzieży. Kolejnym projektem infrastrukturalnym powiązaniem ze wszystkimi wymienionymi powyżej będzie projekt 13 *Budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki*. We wszystkich budynkach objętym zakresem prac wskazanym w karcie projektu organizowane będą również wydarzenia kulturalne i integrujące lokalną społeczność oraz prowadzone działania, zmierzające do kształtowania aktywnych postaw społeczności lokalnej na obszarze rewitalizacji i kultywowanie lokalnych tradycji. Ww. projekty uzupełniają się dzięki czemu będzie możliwe ich wzajemne oddziaływanie zakresie przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym wśród dzieci i młodzieży i zwiększenie integracji społecznej.

Trzecią wiązkę stanowi realizacja projektów: 1 *Zagospodarowanie terenów po byłym szybie w Bobrownikach* i 2 *Modernizacja obiektów po zakładzie materiałów ogniotrwałych w Rogoźniku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu* jest odpowiedzią na występowanie w obszarze rewitalizacji zdegradowanych obszarów przemysłowych, niepełniących żadnych funkcji, stanowiących jednocześnie zagrożenie dla jego mieszkańców, co wpływa na niskie poczucie bezpieczeństwa, w związku brakiem zabezpieczenia terenu m.in. po byłym szybie. W ramach prowadzonych prac planuje się nadanie obszarom przemysłowym nowych funkcji społecznych poprzez zmianę zagospodarowania terenu na tereny mieszkalne oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowo-turystyczne. Ww. projekty silnie korelują również z projektami 3 *Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku* i 4 *Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II*, które wzajemnie się uzupełniają. W projekcie 3 zaplanowano prace pielęgnacyjne istniejącej zieleni, wymianę oświetlenia, wytyczenie ścieżek, zaś w projekcie 4 planuje się nowe zagospodarowanie części Parku pod względem rekreacyjno-sportowym poprzez rozbudowę placu zabaw, powstanie małej architektury i zabudowy pumtrack oraz zakupu konstrukcji do montażu oświetlenia scenicznego, które będzie wykorzystywane podczas imprez plenerowych. Nadanie nowych funkcji rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowych przestrzeniom publicznym, w tym nowe zagospodarowanie terenu parku w Rogoźniku, przyczynią się do podniesienia atrakcyjności przestrzeni publicznej i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców pobliskiego osiedla robotniczego.

Pomimo iż projekty te będą realizowane na obszarze rewitalizacji, to ich oferta będzie skierowana, zarówno do osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym na

obszarze zdegradowanym. Pozwoli to przeciwdziałać przenoszeniu się problemów społecznych i wykluczeniu społecznemu na inne obszary.

Działania rewitalizacyjne zostaną dodatkowo powiązane z powstającymi/aktualizowanymi w przyszłości opracowaniami strategicznymi/planistycznymi, co wynika z konieczności zapewnienia zrównoważonego rozwoju Gminy.

Poziom wpływu poszczególnych projektów na zjawiska kryzysowe, a tym samym zasadność ich realizacji został oceniony na podstawie analizy potrzeb rewitalizacyjnych w skali 0-2, gdzie:

- 0 – brak wpływu na zjawisko kryzysowe,
- 1 – średni poziom wpływu na zjawisko kryzysowe,
- 2 – wysoki poziom wpływu na zjawisko kryzysowe.

Tabela 54. Wpływ poszczególnych projektów rewitalizacyjnych na aspekty problemowe

Zjawiska kryzysowe		Numer projektu rewitalizacyjnego														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Problemy społeczne	Wykluczenie społeczne grup marginalizowanych	0	0	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	0	1	1
	Brak wsparcia osób niepełnosprawnych	0	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2	0	1	1
	Brak oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	0	0	1	0
	Niski poziom poczucia bezpieczeństwa	2	2	2	2	0	0	1	1	2	2	2	1	0	1	1
	Niski poziom uczestnictwa w życiu kulturowym	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	0
	Niska aktywność mieszkańców	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	0
	Niska integracja międzypokoleniowa	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	0
Problemy gospodarcze	Niski stopień przedsiębiorczości	0	2	0	0	1	0	1	1	1	2	1	2	0	1	0
Problemy przestrzenno-funkcjonalne	Brak lub nieodpowiednie zagospodarowanie terenów publicznych	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	Niska jakość terenów zieleni	2	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	Brak lub niska jakość infrastruktury rekreacyjno-sportowej	2	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0

Problemy techniczne i środowiskowe	Niedostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych	0	0	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0	2	0
	Zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej	0	0	2	0	2	2	0	0	0	0	0	2	2	2
	Zły stan środowiska przyrodniczego	2	2	2	2	1	2	0	0	0	0	0	2	1	1

Objaśnienie: 0 – brak wpływu na zjawisko kryzysowe, 1 – średni poziom wpływu na zjawisko kryzysowe, 2 – wysoki poziom wpływu na zjawisko kryzysowe

Źródło: opracowanie własne

13.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania, który został zaprojektowany na potrzeby implementacji LPR, tym samym zapewniona zostanie współpraca i współdziałanie różnych podmiotów działających na rzecz realizacji Programu i poprawy stwierdzonej sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego. Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bobrowniki odpowiada Wójt Gminy Bobrowniki, przy współpracy z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz Partnerami Programu. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane w rozdziale 13. System zarządzania monitoringu i oceny *Programu*.

Zespół ds. Rewitalizacji będzie poza rolą opiniodawczą, pełnił będzie również rolę wykonawczą i zarządczą programu. Tym samym Zespół koordynuje włączenie nowych podmiotów i interesariuszy w proces rewitalizacji oraz wspiera Partnerów Programu, w realizację przez nich zadań, pomagając im poszukiwać funduszy na ich realizację. Aby to osiągnąć Zespół ds. Rewitalizacji realizuje zadania z zakresu upowszechniania wiedzy na temat Programu i jego realizacji, prowadzenia konsultacji społecznych oraz mobilizacji zasobów, które powinny lub mogą działać na rzecz realizacji Programu.

Każdy potencjalny Partner Programu dzięki działaniom Zespołu ds. Rewitalizacji ma zapewniony dostęp do informacji na temat realizacji założeń programu oraz ma szansę uczestniczyć w działaniach edukacyjno-szkoleniowych, w których dowie się w jaki sposób może zgłaszać i realizować zaproponowane przez siebie zadania. Dodatkowo w ramach procedur zarządczych przewidziano możliwość zgłaszania nowych zadań oraz uwag do istniejącego Programu Rewitalizacji przez wszystkich zainteresowanych. W ten sposób każdy Partner będzie miał wpływ na realizację Programu.

13.4. Komplementarność międzykresowa

Zachowanie ciągłości programowej, która polega na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013 (polityka spójności) ma w procesie rewitalizacji kluczowe znaczenie. Działania, które będą przeprowadzane w Gminie w ramach realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki* są odpowiedzią na potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu. Kluczowe projekty zrealizowane w ramach perspektywy 2007-2013 i mające swoją kontynuację przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 55. Zadania zrealizowane w Gminie Bobrowniki

Lp.	Nazwa zadania	Wartość projektu	Wartość dofinansowania z UE	Okres realizacji/stan zaawansowania
Źródło finansowania: Europejski Fundusz Społeczny				
1	"Szansa na lepszą przyszłość" projekt realizowany w OPS Bobrowniki	282 906, 24 zł	253 201,08 zł	2010/2011
2	Centrum Kształcenia na Odległość	65 000, 00 zł	60 000, 00 zł	2009
3	Wioska internetowa w Sączowie	53 000, 00 zł	53 000, 00 zł	2009
4	Indywidualizacja nauczania na terenie gminy Bobrowniki	120 000, 00 zł	120 000, 00 zł	2011/2012
5	Szansa na lepszą przyszłość	377 302, 00 zł	328 252, 74 zł	2012/2013
6	Chętni i kompetentni mieszkańcy gminy Bobrowniki	48 750, 00 zł	48 750, 00 zł	2012/2013
7	Kuźnia kadr	326 630, 00 zł	298 227, 39 zł	2012/2014
8	Wsparcie godzenia życia zawodowego i rodzinnego w gminie Bobrownik	457 140, 00 zł	388 569, 00 zł	2012/2014
9	Odkrywcy wiedzy w Bobrownikach	50 000, 00 zł	50 000, 00 zł	2012/2013
10	Pomóż innym - pomóż sobie	48 500, 00 zł	48 500, 00 zł	2013
11	Akademia komputerowa po 50-tce	49 750, 00 zł	49 750, 00 zł	2013
12	Krasnalkowo	331 000, 00 zł	281 000, 00 zł	2014/2015
13	Klucz do wiedzy	300 000, 00 zł	264 000, 00 zł	2014/2015
Źródło finansowania: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013				
14	Wdrożenie elektronicznych usług publicznych w Gminie Bobrowniki	352 431, 82 zł	297 649, 94 zł	2009
15	Ochrona wód rzeki Brynicy i zbiornika wody pitnej Kozłowa Góra poprzez realizację budowy kanalizacji w gminie Bobrowniki	11 515 357, 45 zł	8 808 969, 50 zł	2011/2012
16	Wdrażanie systemu selektywnej zbiórki odpadów w Gminie Bobrowniki	540 000, 00 zł	459 000, 00 zł	2009
17	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie gminy Bobrowniki	556 220, 00 zł	542 483, 41 zł	2012/2015
18	Budowa nowej infrastruktury	1 246 837, 09 zł	961 682, 39 zł	2013/2014

	aktywnych form turystyki na terenie parku w Rogoźniku			
19	Bobrowniki - szansa w sieci	600 000, 00 zł	600 000, 00 zł	2013/2015
Źródło finansowania: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013				
20	Budowa placu zabaw w Myszkowicach przy ul. Zwycięstwa	64 955, 63 zł	42 594, 00 zł	2011
21	Remont parkingu wraz z rewitalizacją terenu wokół budynku użyteczności publicznej - Domu Kultury w Siemoni	65 867, 03 zł	42 840, 00 zł	2011
22	Budowa miejsca wypoczynkowego w sołectwie Dobieszowice	61 714, 86 zł	25 000, 00 zł	2011
23	Rewitalizacja terenu przy ul. Brzozowej w Rogoźniku	266 105, 80 zł	113 062, 00 zł	2010/2011
24	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Dobieszowicach przy ulicy Kościuszki 23	34 910, 11 zł	20 861, 45 zł	2011
25	Remont pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Myszkowicach	48 189, 80 zł	25 000, 00 zł	2011
26	Rewitalizacja terenu po Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Rogoźniku	297 355, 47 zł	182 800, 00 zł	2009
27	Zakup ciągnika z przyczepą przeznaczonych do wywozu odpadów segregowanych	161 686, 60 zł	99 398, 00 zł	2009
28	Naprawa, remont i wzmocnienie konstrukcji stropodachu oraz wymiany konstrukcji schodów zewnętrznych budynku Domu Kultury w Siemoni	353 568, 13 zł	217 357, 00 zł	2009
29	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w parku w Rogoźniku	37 491, 73 zł	21 285, 00 zł	2012
30	Budowa przeznaczonych do użytku publicznego kortu tenisowego przy kompleksie KS Orzeł w Bobrownikach	197 242, 07 zł	110 000, 00 zł	2012
31	Budowa kanalizacji sanitarnej w zlewni ul. Brzozowej oraz na Osiedlu Robotniczym w Rogoźniku wraz z odprowadzeniem do oczyszczalni	2 257 285, 82 zł	1 376 393, 00 zł	2012/2013
32	Kształtowanie obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców – odtworzenie ścieżki rekreacyjnej na terenie Parku w Rogoźniku	324 360, 00 zł	180 000, 00 zł	2013
33	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami oraz kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Rogoźniku przy ul. Węgroda	624 329, 57 zł	381 249, 00 zł	2013/2014
34	Rewitalizacja centrum sołectwa Siemonia poprzez przebudowę parkingu, chodnika i oświetlenia ulicznego	427 861, 96 zł	202 237, 00 zł	2012/2013

35	Wypożyczenie obiektu – boiska przeznaczonego na cele rekreacyjne w sołectwie Rogoźnik	41 304, 63 zł	25 000, 00 zł	2013/2014
36	Remont połączony z modernizacją świetlicy wiejskiej w Wymysłowie	43 369, 09 zł	25 000, 00 zł	2012/2013
37	Zagospodarowanie przestrzeni wokół zabytkowego Dworku w Dobieszowicach	450 000, 00 zł	225 000, 00 zł	2014
38	Budowa oświetlenia ulicznego z przebudową parkingu na ul. ks. Bogusa w Dobieszowicach	92 000, 00 zł	55 000, 00 zł	2013/2014
39	Budowa miejsca wypoczynkowego w Wymysłowie	40 000, 00 zł	25 000, 00 zł	2014

13.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania LPR została zapewniona poprzez określenie oraz łączenie różnych źródeł finansowania. Przewidziano zarówno przedsięwzięcia współfinansowane przez sektor prywatny, jak i publiczny, środki osób/podmiotów indywidualnych, sektora pozarządowego, jak i pieniądze publiczne – gminne, powiatowe, znajdujące się w dyspozycji jednostek Skarbu Państwa, czy też ostatecznie wsparcie realizowane w ramach pomocy Unii Europejskiej. Także perspektywa przedmiotowa pozwala wskazać różne źródła finansowania, jak np. EFRR, EFS, FS. Komplementarność źródeł finansowania określona została w rozdziale dotyczącym szacunkowych ram finansowych LPR, gdzie na poziomie szczegółowego opisu przedsięwzięć określono źródła publiczne i prywatne (ze wskazaniem potencjalnych projektodawców/grantodawców).

Gmina Bobrowniki w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednakże, w trakcie trwania Programu, zakłada się prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, Gmina w trakcie realizacji Programu, będzie starała się pozyskać Partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez współpracę z różnymi podmiotami.

14. System zarządzania, monitoringu i oceny Programu

14.1. System zarządzania

Podstawowym aspektem efektywnego zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji jest umożliwienie szerokiego dostępu interesariuszy do udziału w każdym etapie projektowania, realizacji oraz oceny Programu. Współdziałanie instytucji, mieszkańców, organizacji i przedsiębiorców wymaga sprawnej koordynacji. W związku z powyższym system zarządzania Programem Rewitalizacji został osadzony w istniejącym systemie zarządzania Gminą.

Przygotowanie, koordynowanie i prowadzenie procesu rewitalizacji leży w zakresie kompetencji Wójta Gminy Bobrowniki. Komórką organizacyjną w strukturze Urzędu Gminy odpowiedzialną za zarządzanie rewitalizacją jest Rada Gminy.

Do kompetencji Rady Gminy należy:

- uchwalanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bobrowniki na lata 2016-2023 i jego późniejszych aktualizacji,
- przyjmowanie zmian (modyfikacji) w LPR wprowadzone po konsultacjach społecznych projektu,
- podejmowanie innych decyzje (w tym uchwały) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływających na sprawność realizacji LPR.

Za współpracę i dialog na rzecz rewitalizacji odpowiada Zespół ds. Rewitalizacji, integrujący działalność organów Gminy, lokalnej administracji, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, mieszkańców – wszystkich interesariuszy, którzy mogą i chcą się włączyć w proces wyprowadzania obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej.

Jednocześnie Zespół ds. Rewitalizacji będzie podmiotem prowadzącym bezpośrednią koordynację nad wdrażaniem LPR, realizujący szereg zadań organizacyjnych, analitycznych i informacyjnych m.in.

- przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji i jego aktualizacji,
- realizacja zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych,
- pozyskiwanie i rozliczenie środków zewnętrznych na realizację projektów,
- angażowanie interesariuszy w proces rewitalizacji,

- współpraca z organami Gminy w opracowaniu dokumentów o znaczeniu strategicznym, uchwał, zarządzeń oraz innych aktów i dokumentów, istotnych dla realizacji procesu rewitalizacji,
- prowadzenie działań promocyjnych, informacyjnych i edukacyjnych,
- monitoring zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji i ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- zbieranie formularzy zgłoszeniowych, dotyczących zgłaszania nowych projektów rewitalizacyjnych (raz w roku),
- modyfikacja Lokalnego Programu Rewitalizacji w reakcji na zachodzące zmiany,
- wykonywanie innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.

Zarówno administracja gminna, jak i pozostałe podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne powinny pozostawać we współpracy z Zespołem ds. Rewitalizacji w celu usprawniania procesów rewitalizacji (poprzez uczestnictwo w monitoringu i ewaluacji LPR).

Właściwe merytorycznie wydziały/referaty Urzędu Gminy Bobrowniki oraz gminne jednostki organizacyjne (np. OPS) z jednej strony będą bezpośrednimi realizatorami przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z drugiej zaś – z racji swego osadzenia kompetencyjnego – będą mogły pełnić funkcję wspierającą (organizacyjnie), informacyjną w odniesieniu do innych interesariuszy (zarówno wnioskodawców, jak i beneficjentów rewitalizacji).

14.2. Monitoring i ocena programu

Sprawne zarządzanie i wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga uruchomienia systemu monitoringu, który pozwoli na weryfikację skuteczności prowadzonych działań. System powinien zapewnić:

- dane ilościowe i jakościowe odnośnie sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej; dane wskazywać będą na zmiany zachodzące w obszarze rewitalizacji,
- dane odnośnie zaangażowania i włączania interesariuszy w proces rewitalizacji,
- informacje niezbędne do modyfikacji prowadzonych projektów, m.in. opinie użytkowników infrastruktury, ocenę oferty prowadzonych zajęć.

Analiza zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych pozwoli, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, na wczesne wykrycie niezgodności, a także pozwoli na zapobiegnięcie możliwych do rozpoznania komplikacji.

W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu Rewitalizacji, a szczególności:

- Rada Gminy Bobrowniki,
- Wójt Gminy Bobrowniki,
- Zespół ds. Rewitalizacji,
- Interesariusze Programu.

Szczególna rola w procesie monitoringu przypada interesariuszom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych, ujętych w niniejszym dokumencie, projektów.

Na poziomie monitorowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji* głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników będzie Zespół ds. Rewitalizacji, a w odniesieniu do osiągnięcia celów operacyjnych rewitalizacji Rada Gminy i Wójt Gminy.

Rola Zespołu ds. Rewitalizacji obejmować będzie jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Radę Gminy, Wójtowi Gminy w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Bobrowniki.

Zgodnie z zarządzeniem nr OK.0050.41.2017 Wójta Gminy Bobrowniki z dnia 10 marca 2017 roku w skład Zespołu ds. Rewitalizacji wchodzi:

- przedstawiciel Referatu Mienia Komunalnego i Zagospodarowania Przestrzennego,
- przedstawiciel Referatu Inwestycji i Zamówień Publicznych,
- przedstawiciel Referatu Rozwoju i Promocji,
- przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej.

Jednym z celów prowadzenia monitoringu LPR jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu, jak

i całego Programu. Zgodnie z zasadami w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring podzielono na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarcza informacji, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do przyjętych celów. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, w podziale na dwie kategorie wskaźników:

- wskaźniki produktu - wskaźniki obrazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzone konkretnymi wielkościami. Liczone są one w jednostkach fizycznych lub pieniężnych,
- wskaźniki rezultatu to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom następującym po realizacji projektu. Muszą logicznie wynikać ze wskaźników produktu (powiązanie rezultatu z produktem) oraz celu i zakresu projektu. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową (bazową). Wskaźniki rezultatu mierzone są bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu bądź w okresie bezpośrednio po tym terminie.

Dane zawarte w sprawozdaniach finansowych obejmować powinny wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), z wyszczególnieniem:

- wkładu wspólnotowego: ogółem oraz pozyskanych środków z EFRR/EFSD,
- krajowego wkładu publicznego: ogółem oraz budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, budżet gminy, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne),
- środków z pożyczek na prefinansowanie,
- środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
- środków prywatnych,
- innych środków.

Dodatkowo sprawozdania winny zawierać informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiednio projektu lub Programu, w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

Monitorowanie rzeczowe i finansowe odbywać się powinno na podstawie dostarczanych sprawozdań z realizacji: okresowych, rocznych i końcowych. Kompleksowe sprawozdanie, obejmujące dane umożliwiające skuteczny monitoring rzeczowy i finansowy, powinno zawierać następujące dane:

- informacje ogólne,
- informacje dotyczące przebiegu rzeczowego realizacji projektu lub Programu,
- informacje dotyczące postępu finansowego, według źródeł pochodzenia środków, zawierające w szczególności zestawienie poniesionych wydatków, zrealizowanych płatności oraz ocenę poziomu wykorzystania środków,
- prognozę przebiegu realizacji Programu lub projektu w kolejnym okresie sprawozdawczym – dla sprawozdań okresowych lub rocznych,
- informacje na temat wypełniania zobowiązań w zakresie informacji i promocji,
- informacje na temat sprawności systemu realizacji,
- informacje o napotkanych problemach, przeprowadzonych kontrolach oraz stwierdzonych nieprawidłowościach,
- informacje o włączeniu interesariuszy w monitorowanie *Programu*.

Założyć należy, iż sprawozdanie okresowe może nie zawierać informacji, dotyczących stopnia osiągnięcia wartości wskaźników monitorujących rezultatu, a jedynie wskaźniki produktu.

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 56. Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki

Założenia LPR	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Źródło danych	Wartość bazowa dla podobszaru rewitalizacji	Średnia wartość dla Gminy Bobrowniki	Wartość docelowa dla obszaru rewitalizacji
Wskaźniki oddziaływania						
Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	%	Urząd Gminy Bobrowniki	„Rogoźnik”: 21,0	26,2	Spadek wartości wskaźnika
				„Dobieszowice”: 57,2		
				„Bobrowniki”: 24,9		
	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców	os.	GOPS	„Rogoźnik”: 2,2	3,2	Spadek wartości wskaźnika
				„Dobieszowice”: 2,1		
				„Bobrowniki”: 1,6		
	Liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 100 mieszkańców	szt.	Urząd Gminy Bobrowniki	„Rogoźnik”: 0,5	0,3	Wzrost wartości wskaźnika
				„Dobieszowice”: 0		
				„Bobrowniki”: 0,6		
	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców	szt.	Urząd Gminy Bobrowniki	„Rogoźnik”: 2,6	1,9	Wzrost wartości wskaźnika
„Dobieszowice”: 0,6						
„Bobrowniki”: 0,7						
Liczba zamkniętych i zawieszonych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w Gminie Bobrowniki	szt.	Urząd Gminy Bobrowniki	„Rogoźnik”: 0,2	3,2	Spadek wartości wskaźnika	
			„Dobieszowice”: 0,9			
			„Bobrowniki”: 3,3			
Wskaźniki produktu						
Projekty rewitalizacyjne	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	ha	Beneficjenci projektów	0	-	36,9
	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji (przebudowie, odbudowie, rozbudowie, modernizacji), w tym na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	4

Liczba utworzonych miejsc pracy	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	7
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	4
Liczba organizowanych spotkań/warsztatów	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	100
Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	5
Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	5
Liczba wspartych lokali socjalnych	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	4
Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE (w tym na obszarze rewitalizacji)	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	8 (5)
Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	1
Liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne	szt.	Beneficjenci projektów	0	-	8
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	t równoważnika CO ₂	Beneficjenci projektów	0	-	130,04
Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	MWe	Beneficjenci projektów	0	-	0,17690

Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE	MWh/r ok	Beneficjenci projektów	0	-	13,45000
Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	MWt	Beneficjenci projektów	0	-	0,07000
Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE	MWhe/r ok	Beneficjenci projektów	0	-	161,19000
Stopień redukcji PM 10	t/rok	Beneficjenci projektów	0	-	0,00620
Wskaźniki rezultatu					
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, obiektów i obszarów poddanych rewitalizacji (przebudowie, rozbudowie, odbudowie, modernizacji), w tym: na cele społeczne, edukacyjne, kulturowe	os.	Beneficjenci projektów	0	-	33 000
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu	os.	Beneficjenci projektów	0	-	5
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	os.	Beneficjenci projektów	0	-	278
Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi objętych wsparciem	os.	Beneficjenci projektów	0	-	240
Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem (w tym uczniów)	os.	Beneficjenci projektów	0	-	3(7)
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	os.	Beneficjenci projektów	0	-	80

objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie					
Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	os.	Beneficjenci projektów	0	-	38
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	os.	Beneficjenci projektów	0	-	9
Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	os.	Beneficjenci projektów	0	-	35
Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	os.	Beneficjenci projektów	0	-	23
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	os.	Beneficjenci projektów	0	-	5
Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	os.	Beneficjenci projektów	0	-	21

Źródło: opracowanie własne

15. Proces włączania mieszkańców oraz przedstawicieli środowisk publicznych, gospodarczych i społecznych Gminy Bobrowniki do prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji*

Partycypacja społeczna jest fundamentem działań na każdym etapie przygotowywania *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki* - diagnozowania, programowania, wdrażania oraz monitorowania. Program jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz środowiskowych. Prace nad jego przygotowaniem oraz wdrażaniem oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. W przypadku *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki* partycypacja nie ograniczała się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych - opierała się na współdecydowaniu oraz kontroli obywatelskiej.

Celami przeprowadzonej partycypacji społecznej były:

- zapewnienie udziału wszystkich interesariuszy przy opracowaniu programu rewitalizacji,
- uzyskanie opinii i uwag na temat wyznaczenia obszaru rewitalizacji,
- uzyskanie opinii i uwag na temat projektu *Programu*,
- pozyskanie partnerów do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- maksymalizacja efektywności i trafności wypracowanych kierunków działań.

15.1. Interesariusze rewitalizacji

Ze względu na wieloaspektowość procesu rewitalizacji konieczny był aktywny udział w jego planowaniu wszystkich grup interesariuszy, przez co dokument uwzględnia różne punkty widzenia oraz potrzeby i preferencje osób oraz podmiotów związanych z obszarem rewitalizacji. Byli to:

- mieszkańcy (uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Gminy, seniorzy, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym),
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych (m.in. szkół, OPS, GOK),
- przedsiębiorcy i pracodawcy,

- działacze organizacji pozarządowych (działających w sferze kultury i sportu).

15.2. Terminy i formy konsultacji oraz sposób informowania

Konsultacje społeczne w czasie przygotowywania Programu odbywały się w dniach od 15.03.2017 do 24.04.2017. Prowadzone były one w różnorodnych formach i uwzględniały udział wszystkich interesariuszy rewitalizacji. W tabeli poniżej przedstawiono termin, miejsce oraz formę konsultacji.

Tabela 57. Termin, miejsce oraz forma spotkań z mieszkańcami Gminy Bobrowniki (Źródło: opracowanie własne)

Termin	Miejsce	Forma konsultacji
15-16.03.2017	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sączowie • Publiczne Gimnazjum w Siemoni • Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobieszowicach • Zespół Szkół w Rogoźniku • Szkoła Podstawowa w Bobrownikach 	Warsztaty w szkołach podstawowych i gimnazjach - edukacja uczniów dotycząca idei rewitalizacji oraz analiza SWOT Gminy
15.03.2017	Urząd Gminy w Bobrownikach ul. Gminna 8 42-583 Bobrowniki	Spotkanie informacyjne z pracownikami Urzędu Gminy
22.03.2017	Dworek w Dobieszowicach ul. Kościuszki 23 42-584 Dobieszowice	I konsultacje społeczne - spotkanie informujące interesariuszy dot. idei rewitalizacji, diagnozy społecznej i partycypacyjnej oraz przeprowadzenie analizy SWOT Gminy
5.04.2017	Dworek w Dobieszowicach ul. Kościuszki 23 42-584 Dobieszowice	II konsultacje społeczne - przedstawienie obszarów zdegradowanych i dyskusja o zasadach wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu operacyjnego województwa śląskiego
24.04.2017	Dworek w Dobieszowicach ul. Kościuszki 23 42-584 Dobieszowice	III konsultacje społeczne - przedstawienie obszarów rewitalizacji, wizji oraz celów oraz dyskusja nad zaplanowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi
15.03-7.04.2017	---	Ankietyzacja mieszkańców Gminy

Informacje o terminach konsultacji społecznych były przekazywane w następujący sposób:

- na stronie internetowej Gminy www.bobrowniki.pl,
- poprzez plakaty umieszczane na tablicach informacyjnych w poszczególnych sołectwach,
- poprzez zaproszenia wysyłane bezpośrednio do przedstawicieli organizacji pozarządowych.

15.3. Przedmiot konsultacji

Warsztaty w szkołach podstawowych i gimnazjach

Głównym celem warsztatów było uświadomienie dzieci i młodzieży na czym polega proces rewitalizacji oraz zbudowanie pozytywnego nastawienia i zaangażowania do wprowadzanego *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki*. Podczas warsztatów głównym zadaniem było rozpoznanie problemów występujących w gminie, które bezpośrednio dotyczą młodych osób. Łącznie w warsztatach wzięło udział 118 uczniów, których pracę na zajęciach nadzorowali nauczyciele:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sączowie, kl. VI: 25 uczniów,
- Publiczne Gimnazjum w Siemoni, kl. II: 20 uczniów
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobieszowicach, kl. V: 24 uczniów
- Zespół Szkół w Rogoźniku, kl. VI S.P.: 19 uczniów, kl. III Gim.: 12 uczniów
- Szkoła Podstawowa w Bobrownikach, kl. VI: 18 uczniów

W szkołach podstawowych zadaniem uczniów było narysowanie drogi z domu do szkoły i zaznaczenie na niej miejsc, które według nich są atrakcyjne lub potencjalnie niebezpieczne. Uczniowie wskazywali, że głównym problemem jest niski poziom bezpieczeństwa na drogach spowodowany dużym natężeniem ruchu samochodowego oraz chuligaństwo. Uczniowie zadowoleni byli ze stanu boisk przynależących do szkoły oraz dużej ilości terenów zielonych w Gminie.

Rycina 53. Warsztaty w Szkole Podstawowej w Dobieszowicach

Źródło: P. Skowrońska, Urząd Gminy Bobrowniki

Uczniowie gimnazjów zmierzali się z analizą SWOT Gminy, podczas której wskazywali mocne i słabe strony Gminy, oraz szanse i zagrożenia dla jej dalszego rozwoju. Poniżej wypisane zostały najczęściej podawane odpowiedzi uczniów:

Mocne strony

1. Boiska i parki
2. Domy kultury
3. Duża powierzchnia terenów zielonych
4. Spokojna okolica
5. Zbiornik wodny

Słabe strony

1. Zagrożenia komunikacyjne (brak chodników, niewłaściwie zorganizowane przejścia dla pieszych lub ich brak, zbyt mała ilość sygnalizacji świetlnej)
2. Mało efektywna komunikacja publiczna (rozkłady jazdy niedostosowane do potrzeb mieszkańców, zły stan wiat przystankowych)
3. Zanieczyszczenie powietrza spowodowane spalaniem śmieci w domowych paleniskach
4. Dzikie wysypiska śmieci
5. Brak ścieżki rowerowej
6. Niewystarczająca ilość przedsięwzięć kulturalnych

Szanse

1. Obecność zabytków (bunkry, dworek, zabytkowy kościół)
2. Rozszerzenie oferty turystycznej oraz zwiększenie atrakcyjności zbiornika wodnego
3. Zagospodarowanie terenów przemysłowych

Zagrożenia

1. Rozluźnienie kontaktów społecznych
2. Mała mobilizacja społeczeństwa do przeprowadzenia zmian
3. Niewystarczające fundusze

Rycina 54. Warsztaty w Gimnazjum w Siemoni

Źródło: P. Skowrońska, Urząd Gminy Bobrowniki

Działaniem towarzyszącym było rozdysponowanie 400 ankiet we wszystkich odwiedzonych szkołach poprzez przekazanie ich osobom zarządzającym poszczególnymi placówkami. Ankiety te zostały następnie przekazane rodzicom oraz osobom związanymi z daną placówką. Dodatkowo 100 egzemplarzy ankiet zostało przekazanych do Gminnego Ośrodka Kultury w Bobrownikach (ul. Sienkiewicza 121a, 42-583 Bobrowniki), 100 ankiet do filii Gminnego Ośrodka Kultury w Siemoni (ul. 1-go Maja 3, 42-595 Siemonia), 100 ankiet do filii Gminnego Ośrodka Kultury w Sączowie (ul. Wolności 61A, 42-595 Sączów) oraz 100 ankiet do filii Gminnego Ośrodka Kultury w Rogoźniku (ul. Kościuszki 56, 42-582 Rogoźnik).

Spotkanie informacyjne z pracownikami Urzędu Gminy

Spotkanie odbyło się w sali zebrań Urzędu Gminy Bobrowniki. Uczestniczyło w nim 10 pracowników Urzędu Gminy zainteresowani procesem przygotowywania *Programu*. Podczas niego poruszone zostały poniższe tematy:

- podstawa prawna rewitalizacji,
- cechy i elementy Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki,
- procedura oceny programów rewitalizacji,
- preferencje dla projektów rewitalizacyjnych w RPO województwa śląskiego na lata 2014-2020,
- diagnoza i delimitacja obszarów zdegradowanych,
- procedura wypełniania fiszek projektowych.

Rycina 55. Spotkanie informacyjne z pracownikami Urzędu Gminy Bobrowniki

Źródło: P. Skowrońska, Urząd Gminy Bobrowniki

I konsultacje społeczne

Dnia 22 marca 2017 roku w dobieszowickim dworcu odbyło się pierwsze spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami Gminy, przedstawicielami podmiotów gospodarczych, organizacji sportowych, kulturalnych oraz działaczami społecznymi, a także władzami Gminy, sołtysami i członkami zespołu ds. rewitalizacji. Łącznie w spotkaniu wzięło udział 59 osób. Na wstępie przedstawione zostały zagadnienia dotyczące rewitalizacji oraz wnioski ze

spotkania z uczniami szkół podstawowych i gimnazjów (opisane szczegółowo powyżej). Kolejnym etapem spotkania była dyskusja na temat mocnych i słabych stron Gminy Bobrowniki oraz szans i zagrożeń zewnętrznych (analiza SWOT). Podczas spotkania wskazano również, które miejsca w Gminie wymagają szczególnego wsparcia i ożywienia oraz jakiego rodzaju działania rewitalizacyjne powinny zostać przeprowadzone w pierwszej kolejności. Podczas spotkania mieszkańcy otrzymali do uzupełnienia ankiety, które wykorzystane zostały do diagnozy podobszarów rewitalizacji.

Rycina 56. Pierwsze konsultacje społeczne

Źródło: P. Skowrońska, Urząd Gminy Bobrowniki

Tabela 58. Wyniki analizy SWOT przeprowadzonej podczas I konsultacji społecznych

Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> • położenie terytorialne (bliskość aglomeracji) • duża baza terenów rekreacyjnych • oferta kulturalna • park w Rogoźniku (coraz lepsza kondycja, należy kontynuować poprawę jego zagospodarowania) • place zabaw w każdym sołectwie 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpieczeństwo na drogach • brak sygnalizacji świetlnej • brak chodników i przejść dla pieszych • brak parkingów • niewystarczająca działalność obiektów sportowych • rozluźnione więzy społeczne pomiędzy ludnością napływową a pozostałymi mieszkańcami • brak przedsięwzięć dla osób starszych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój turystyki w Gminie • poprawa terenów inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • konkurencyjne tereny inwestycyjne w obrębie aglomeracji

• zagospodarowanie terenów przemysłowych i pogórnich	• konkurencyjne oferty pracy poza Gminą

Źródło: opracowanie własne

II konsultacje społeczne

Drugie konsultacje społeczne odbyły się w dniu 5 kwietnia 2017 roku i również miały miejsce w Dworku w Dobieszowicach. Tym razem w spotkaniu aktywnie uczestniczyło 21 osób: mieszkańcy, przedstawiciele organizacji kulturalnych, sportowych, pożytku publicznego oraz przedstawiciele władz Gminy. Przedstawione zostały wyniki delimitacji obszarów zdegradowanych oraz wskaźniki, które wykorzystano do jej przeprowadzenia. Uczestnicy spotkania zgodzili się, że obszary zdiagnozowane jako zdegradowane, w pierwszej kolejności w Gminie potrzebują zabiegów rewitalizacyjnych. Następnie miała miejsce dyskusja odnośnie preferencji dla projektów rewitalizacyjnych w RPO województwa śląskiego na lata 2014-2020 oraz sposobu wypełniania fiszek projektowych. Podczas spotkania głos zabrał dzielnicowy z Komendy Powiatowej Policji w Będzinie asp. Marcin Kwaśniewski. Dzielnicowy skierował do uczestników spotkania zapytanie odnośnie potrzeb mieszkańców związanych z bezpieczeństwem w Gminie. Uczestnicy spotkania wskazali na potrzebę zwiększenia ilości patroli policji w Gminie. Przekazana została również opinia uczniów szkół podstawowych i gimnazjów uzyskana w czasie warsztatów odnośnie niebezpieczeństwa ze strony dużego natężenia ruchu samochodowego w Gminie.

III konsultacje społeczne

Na trzecim spotkaniu konsultacyjnym (24.04.2017), które również odbyło się w Dworku w Dobieszowicach zgromadziło się 10 przedstawicieli lokalnej społeczności. Zaprezentowane zostały wyniki ankietyzacji mieszkańców oraz granice podobszarów rewitalizacji w Gminie, na których skoncentrowane zostaną działania rewitalizacyjne oraz przedsięwzięcia, które będą realizowane w ramach Lokalnego *Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki*. Przedstawione działania rewitalizacyjne spotkały się z ogólną aprobatą mieszkańców i stały się tematem ożywionej dyskusji. Mieszkańcy wiążą nadzieję, że przedsięwzięcia społeczne przyczynia się do wzmocnienia więzi społecznych i podniesienia kompetencji zawodowych. Wskazana została zasadność przeprowadzenia działań na terenie Parku w Rogoźniku oraz terenach przemysłowych: zakładu ogniotrwałego w Rogoźniku oraz terenu po szybie górniczym w Bobrownikach. Zainteresowaniem mieszkańców cieszyły

się przedsięwzięcia dotyczące budowy hali widowiskowo-sportowej w Bobrownikach oraz termomodernizacji Dworku w Dobieszowicach.

Ankietyzacja mieszkańców Gminy

Ankietyzacja mieszkańców Gminy odbywała się od 15.03.2017 do 7.04.2017. Jej celem było poznanie opinii mieszkańców w sprawie występowania problemów w sferze społecznej, technicznej, gospodarczej funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Rozdysponowanych zostało łącznie ok. 800 ankiet. Część z nich została przekazana dyrektorom szkół podczas warsztatów dla uczniów, którzy przekazali je rodzicom, pracownikom Ośrodków Kultury oraz pracownikom Urzędu Gminy. Ankiety dostępne były również na stronie internetowej Gminy. Mieszkańcy uzupełnione ankiety mogli przekazać bezpośrednio do pracowników Urzędu Gminy, Ośrodków Kultury, szkół lub też odesłać pocztą tradycyjną albo elektroniczną na adres wskazany w ankiecie.

Konsultacje społeczne aktualizacji LPR

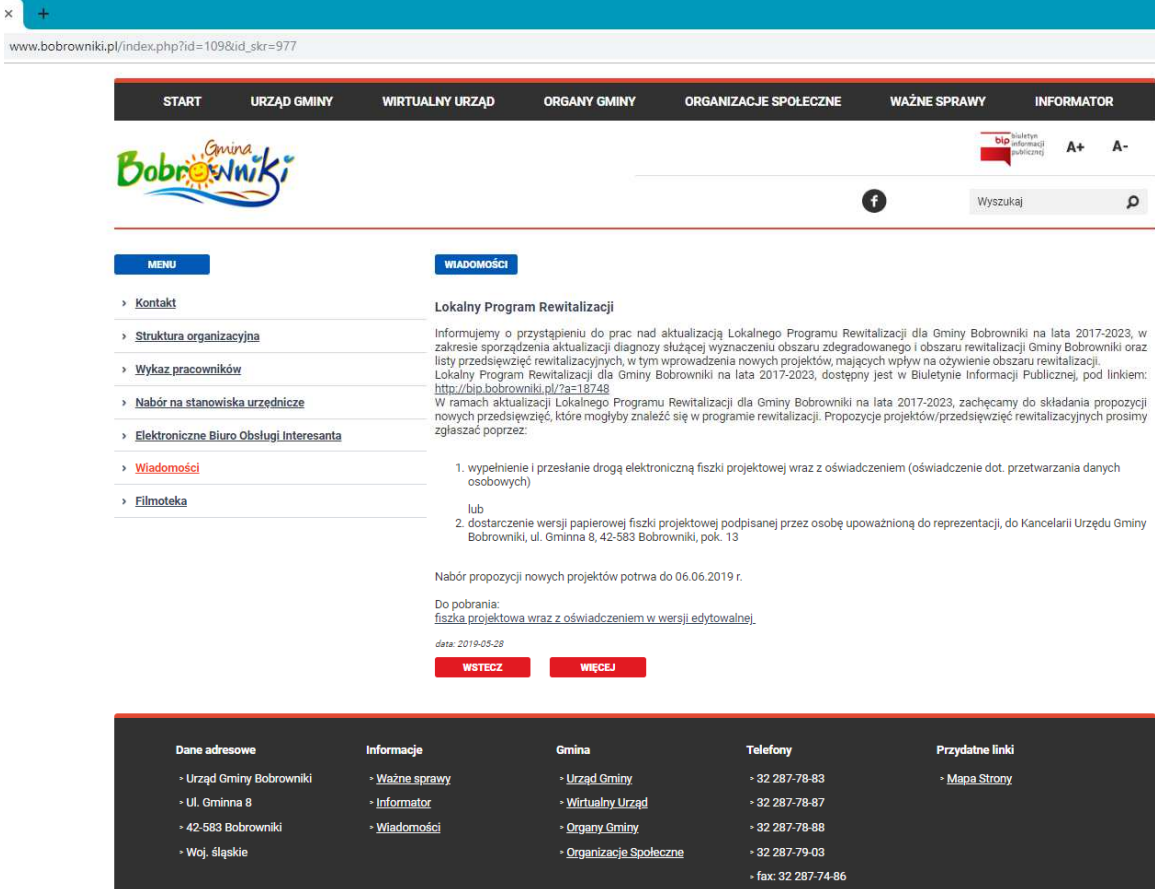
Ogłoszenie o przystąpieniu do prac nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023 zamieszczono na stronie internetowej Gminy Bobrowniki https://www.bobrowniki.pl/index.php?id=109&id_skr=977 oraz w lokalnej gazecie Echo Gminy – Miesięcznik Samorządowy Gminy Bobrowniki.

Konsultacje społeczne miały na celu poinformowanie interesariuszy rewitalizacji o rozpoczęciu prac nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023. Pierwszym etapem było sporządzenie aktualizacji diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Bobrowniki w celu weryfikacji obszarów problemowych i potrzeb rewitalizacyjnych. W ramach konsultacji społecznych ogłoszono również nabór składania propozycji nowych projektów, za pomocą formularza stanowiącego załącznik do ogłoszenia, które mogłyby znaleźć się w aktualizacji LPR. Propozycje projektów rewitalizacyjnych można było zgłosić poprzez:

- wypełnienie i przesłanie drogą elektroniczną fiszki projektowej wraz z oświadczeniem (oświadczenie dot. przetwarzania danych osobowych) lub

- dostarczenie wersji papierowej fiszki projektowej podpisanej przez osobę upoważnioną do reprezentacji, do Kancelarii Urzędu Gminy Bobrowniki, ul. Gminna 8, 42-583 Bobrowniki, pok. 13.

Nabór propozycji nowych projektów trwał do 06.06.2019 r.

www.bobrowniki.pl/index.php?id=109&id_skr=977

START URZĄD GMINY WIRTUALNY URZĄD ORGANY GMINY ORGANIZACJE SPOŁECZNE WAŻNE SPRAWY INFORMATOR

Gmina Bobrowniki

biuletyn informacji publicznej A+ A-

f Wyszukaj

MENU

- > Kontakt
- > Struktura organizacyjna
- > Wykaz pracowników
- > Nabór na stanowiska urzędnicze
- > Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta
- > Wiadomości
- > Filmoteka

WIADOMOŚCI

Lokalny Program Rewitalizacji

Informujemy o przystąpieniu do prac nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023, w zakresie sporządzenia aktualizacji diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Bobrowniki oraz listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym wprowadzenia nowych projektów, mających wpływ na ożywienie obszaru rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023, dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej, pod linkiem: <http://bip.bobrowniki.pl/?a=18748>

W ramach aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023, zachęcamy do składania propozycji nowych przedsięwzięć, które mogłyby znaleźć się w programie rewitalizacji. Propozycje projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych prosimy zgłaszać poprzez:

1. wypełnienie i przesłanie drogą elektroniczną fiszki projektowej wraz z oświadczeniem (oświadczenie dot. przetwarzania danych osobowych)
- lub
2. dostarczenie wersji papierowej fiszki projektowej podpisanej przez osobę upoważnioną do reprezentacji, do Kancelarii Urzędu Gminy Bobrowniki, ul. Gminna 8, 42-583 Bobrowniki, pok. 13

Nabór propozycji nowych projektów potrwa do 06.06.2019 r.

Do pobrania:
[fiszka projektowa wraz z oświadczeniem w wersji edytowalnej](#).

data: 2019-05-28

WSTECZ WIĘCEJ

Dane adresowe	Informacje	Gmina	Telefony	Przydatne linki
- Urząd Gminy Bobrowniki	- Ważne sprawy	- Urząd Gminy	- 32 287-78-83	- Mapa Strony
- Ul. Gminna 8	- Informator	- Wirtualny Urząd	- 32 287-78-87	
- 42-583 Bobrowniki	- Wiadomości	- Organy Gminy	- 32 287-78-88	
- Woj. śląskie		- Organizacje Społeczne	- 32 287-79-03	
			- fax: 32 287-74-86	

Rycina 57. Ogłoszenie o rozpoczęciu prac nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji zamieszczone na stronie internetowej Gminy

Zygmunt Gonkiewicz - współzałożyciel i członek Klubu Sportowego Plomień w Sączowie. W latach 2008 - 2018 pełnił funkcję prezesa Klubu. W latach 2011 - 2015 należał do Rady Sołeckiej Sączowa, udzielając się społecznie i działając na rzecz lokalnej społeczności. Od najmłodszych lat silnie zaangażowany w życie sołectwa Sączów jak i całej gminy Bobrowniki. Pomysłodawca i organizator Śródogoskich Pikników Rodzinnych, a także turniejów „Memorial Jerzego Chwały”. Silnie zaangażowany w powstanie Kompleksu Boisk Sportowych „Orlik” w Sączowie. W 2018 roku nagrodzony srebrnym medalem Śląskiego Związku Piłki Nożnej.

Lokalny Program Rewitalizacji

Informujemy o przystąpieniu do prac nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023, w zakresie sporządzenia aktualizacji diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Bobrowniki oraz listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym wprowadzenia nowych projektów, mających wpływ na ożywienie obszaru rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023, dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej, pod linkiem: <http://bip.bobrowniki.pl/?a=18748>

W ramach aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023, zachęcamy do składania propozycji nowych przedsięwzięć, które mogłyby znaleźć się w programie rewitalizacji. Propozycje projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych prosimy zgłaszać poprzez:

- wypełnienie i przesłanie drogą elektroniczną fiszki projektowej wraz z oświadczeniem (oświadczenie dot. przetwarzania danych osobowych)
- dostarczenie wersji papierowej fiszki projektowej podpisanej przez osobę upoważnioną do reprezentacji, do Kancelarii Urzędu Gminy Bobrowniki, ul. Gminna 8, 42-583 Bobrowniki, pok. 13

Nabór propozycji nowych projektów potrwa do 06.06.2019 r.

Fiszka projektowa wraz z oświadczeniem w wersji edytowalnej dostępna pod adresem: http://www.bobrowniki.pl/index.php?id=109&iid_skr=977

Damian Reszka - jest prezesem i jednym z założycieli Klubu Sportu i Przygód Zorza Bobrowniki, który kształci czołówek sportu psich zaprzęgów w kraju i na świecie. Posiada licencje Polskiego Związku Sportu Psich Zaprzęgów. Startuje w kategoriach: canicross, bikejoring, wyścigi psich zaprzęgów. Swoją pasję realizuje od 2004 roku startując głównie na trasach średniodystansowych, a od 2010 roku reprezentuje barwy Klubu Sportu i Przygód Zorza. Użytkuje wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym i krajowym. Damian Reszka jest twórcą projektu „Psie zaprzęgi z elementami dogoterapii” realizowanego w formie zajęć i warsztatów dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie. Jako instruktor sportu psich zaprzęgów prowadzi zajęcia o charakterze profilaktycznym z wykorzystaniem psich zaprzęgów i dogoterapii dla młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Jest twórcą i organizatorem cyklu wyścigów „Puchar Ziemi Śląsko-Dąbrowskiej w Wyścigach Psich Zaprzęgów”. Jego działania wpływają na rzecz promocji województwa śląskiego i przyczyniają się do budowania pozytywnego wizerunku. Damian Reszka to także nowy dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Sączowie. Swoją funkcję obejmie od 1 września.

maj 2019 5

Rycina 58. Ogłoszenie o rozpoczęciu prac nad aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji zamieszczone w lokalnej gazecie Echo Gminy – Miesięcznik Samorządowy Gminy Bobrowniki

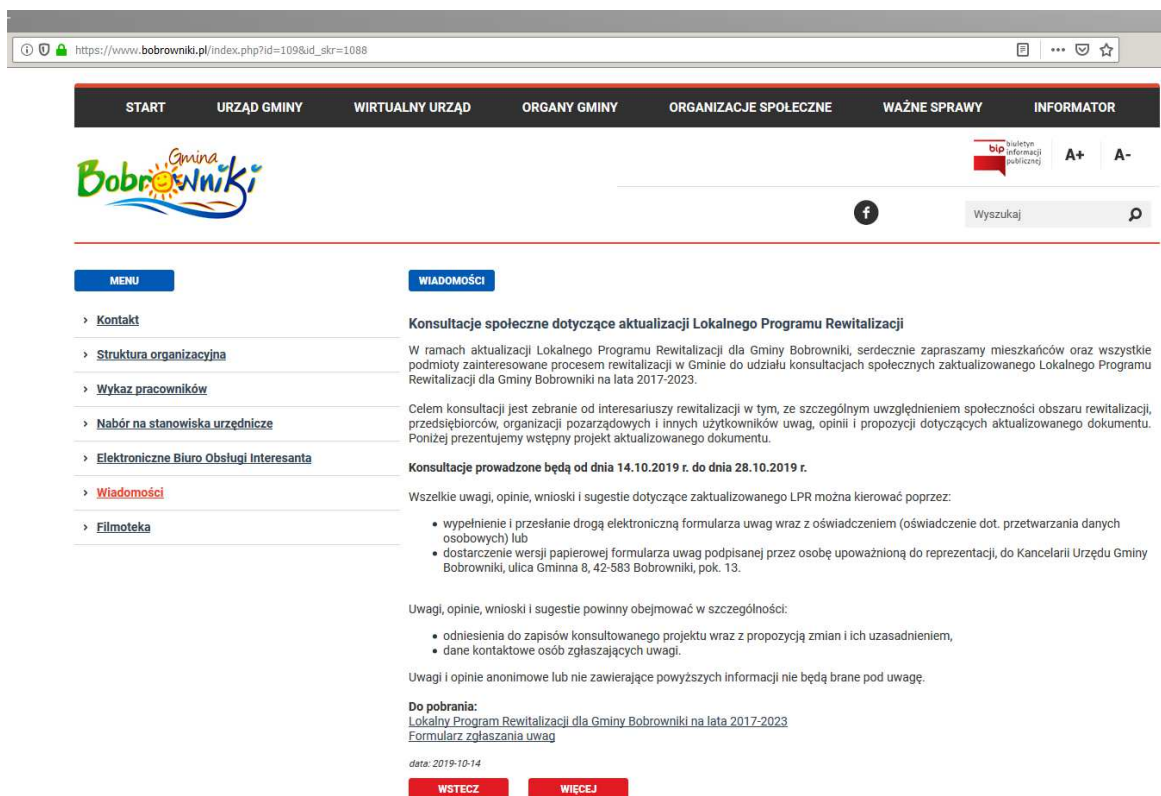
Po zakończeniu konsultacji społecznych przystąpiono do aktualizacji listy projektów rewitalizacyjnych, w tym wprowadzenia nowych zgłoszonych przez Urząd Gminy Bobrowniki projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki, mających wpływ na ożywienie obszaru rewitalizacji.

W wyznaczonym terminie wpłynęły trzy propozycje nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym:

- Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II, złożona przez Urząd Gminy Bobrowniki,
- Budowa OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki, złożona przez Urząd Gminy Bobrowniki,
- Chcieć to móc – razem możemy więcej, złożona przez Urząd Gminy Bobrowniki.

Zespół ds. Rewitalizacji w toku dyskusji projekty: Przywrócenie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych terenowi parku w Rogoźniku cz. II i Budowa OZE na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Bobrowniki uznał za kompletne i gotowe do wpisania do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Z uwagi na zbliżony zakres projektu, cele oraz możliwość uzyskania dofinansowania na realizację projekt 10 Efekty społeczne dzięki inwestycji w człowieka w poprzednim dokumencie LPR zastąpiono projektem Chcieć to móc – razem możemy więcej.

Konsultacje społeczne dotyczące aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023 przeprowadzono w terminie od dnia 14 października 2019 r. do dnia 28 października 2019 r. Projektem dokumentu można było zapoznać się na stronie internetowej Gminy.

https://www.bobrowniki.pl/index.php?id=109&id_skr=1088

START URZĄD GMINY WIRTUALNY URZĄD ORGANY GMINY ORGANIZACJE SPOŁECZNE WAŻNE SPRAWY INFORMATOR

Gmina Bobrowniki

bip biuletyn informacji publicznej A+ A-

f Wyszukaj

MENU

- Kontakt
- Struktura organizacyjna
- Wykaz pracowników
- Nabór na stanowiska urzędnicze
- Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta
- Wiadomości
- Filmoteka

WIADOMOŚCI

Konsultacje społeczne dotyczące aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

W ramach aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki, serdecznie zapraszamy mieszkańców oraz wszystkie podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji w Gminie do udziału w konsultacjach społecznych zaktualizowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023.

Celem konsultacji jest zebranie od interesariuszy rewitalizacji w tym, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności obszaru rewitalizacji, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych użytkowników uwag, opinii i propozycji dotyczących zaktualizowanego dokumentu. Poniżej prezentujemy wstępny projekt aktualizowanego dokumentu.

Konsultacje prowadzone będą od dnia 14.10.2019 r. do dnia 28.10.2019 r.

Wszelkie uwagi, opinie, wnioski i sugestie dotyczące zaktualizowanego LPR można kierować poprzez:

- wypełnienie i przesłanie drogą elektroniczną formularza uwag wraz z oświadczeniem (oświadczenie dot. przetwarzania danych osobowych) lub
- dostarczenie wersji papierowej formularza uwag podpisanej przez osobę upoważnioną do reprezentacji, do Kancelarii Urzędu Gminy Bobrowniki, ulica Gminna 8, 42-583 Bobrowniki, pok. 13.

Uwagi, opinie, wnioski i sugestie powinny obejmować w szczególności:

- odniesienia do zapisów konsultowanego projektu wraz z propozycją zmian i ich uzasadnieniem,
- dane kontaktowe osób zgłaszających uwagi.

Uwagi i opinie anonimowe lub nie zawierające powyższych informacji nie będą brane pod uwagę.

Do pobrania:
[Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023](#)
[Formularz zgłaszania uwag](#)

data: 2019-10-14

WSTECZ WIĘCEJ

Rycina 59. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych dotyczących aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zamieszczone na stronie internetowej Gminy

Uwagi można było wносить za pomocą formularza zgłaszania uwag, poprzez wysłanie formularza drogą elektroniczną lub wersji papierowej do Kancelarii Urzędu Gminy Bobrowniki, ul. Gminna 8, 42-583 Bobrowniki, pok. 13. W ramach trwania konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

15.4. Udział interesariuszy rewitalizacji w procesie wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki

Ważnym aspektem partycypacji społecznej na etapach wdrażania i monitorowania *Programu* jest włączenie szerokiego grona interesariuszy zamieszkujących obszar rewitalizacji (jego mieszkańców, przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, przedsiębiorców i pracodawców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji oraz działaczy organizacji pozarządowych).

Interesariusze będą stale informowani o postępach we wdrażaniu oraz możliwości monitorowania *Programu*, między innymi za pośrednictwem:

- akcji informacyjno-promocyjnych na stronie internetowej Gminy oraz portalach społecznościowych,
- dedykowanych spotkań konsultacyjnych (co najmniej raz na dwa lata); informacja o spotkaniach ogłaszana będzie na stronie internetowej Gminy, plakatach umieszczonych na tablicach informacyjnych oraz rozesłanych zaproszeniach do interesariuszy,
- udostępnionych informacji na temat realizacji *Programu* na stronie internetowej Gminy.

Zaplanowane spotkania z interesariuszami zamieszkującymi obszar rewitalizacji będą miały formę konsultacji społecznych, których celem będzie wyłonienie ewentualnej konieczności wprowadzenia korekt do *Programu*. Interesariusze zostaną również poinformowani o postępach we wdrażaniu *Programu*, a także będą mieli możliwość przekazania informacji o aktualnej sytuacji na obszarze rewitalizacji. Uwagi do istniejącego *Programu* będzie można zgłaszać również w formie listownej na adres Urzędu Gminy Bobrowniki. Dodatkowo, wśród interesariuszy zamieszkujących obszar rewitalizacji przeprowadzone zostaną badania ankietowe (o częstotliwości, co najmniej raz na dwa lata) na temat wdrażania *Programu*. Informacje uzyskane od interesariuszy włączane będą do sprawozdań z realizacji *Programu*.

16. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie art. 47 ust. 1 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081 z późn. zm.) Wójt Gminy Bobrowniki wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach o opinie w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu aktualizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2017-2023”. W tej sprawie wydane zostały następujące dokumenty:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach w piśmie z dnia 30 października 2019 r. znak: WOOŚ.410.439.2019.PB, uzgodnił brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu aktualizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2016-2023”,
- Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach, zgodnie z pismem z dnia 16 maja 2017 r. znak NS-NZ.042.102.2019 ustala, iż odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki na lata 2016-2023 leży w kwestii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. W związku z w/w decyzją odstępuje się od wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Uzasadnienie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Bobrowniki jest programem działań społeczno-gospodarczych, sporządzonym zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Priorytetowym celem rewitalizacji gminy jest poprawienie jakości życia mieszkańców oraz wyeliminowanie zjawisk kryzysowych związanych z degradacją w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej. Ze względu na ten fakt potrzebne było zaktualizowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W związku z potrzebą aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzone zostały konsultacje z mieszkańcami gminy, które odbyły się w dniach 23.05.2019r.-06.06.2019r. oraz 14.10.2019r.-28.10.2019r.

W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych (EFRR, EFS), ale co równie ważne także działania, które finansowane będą z innych środków publicznych oraz prywatnych.

Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Przewodniczący Rady Gminy
Bobrowniki

mgr inż. Adam Nocuń